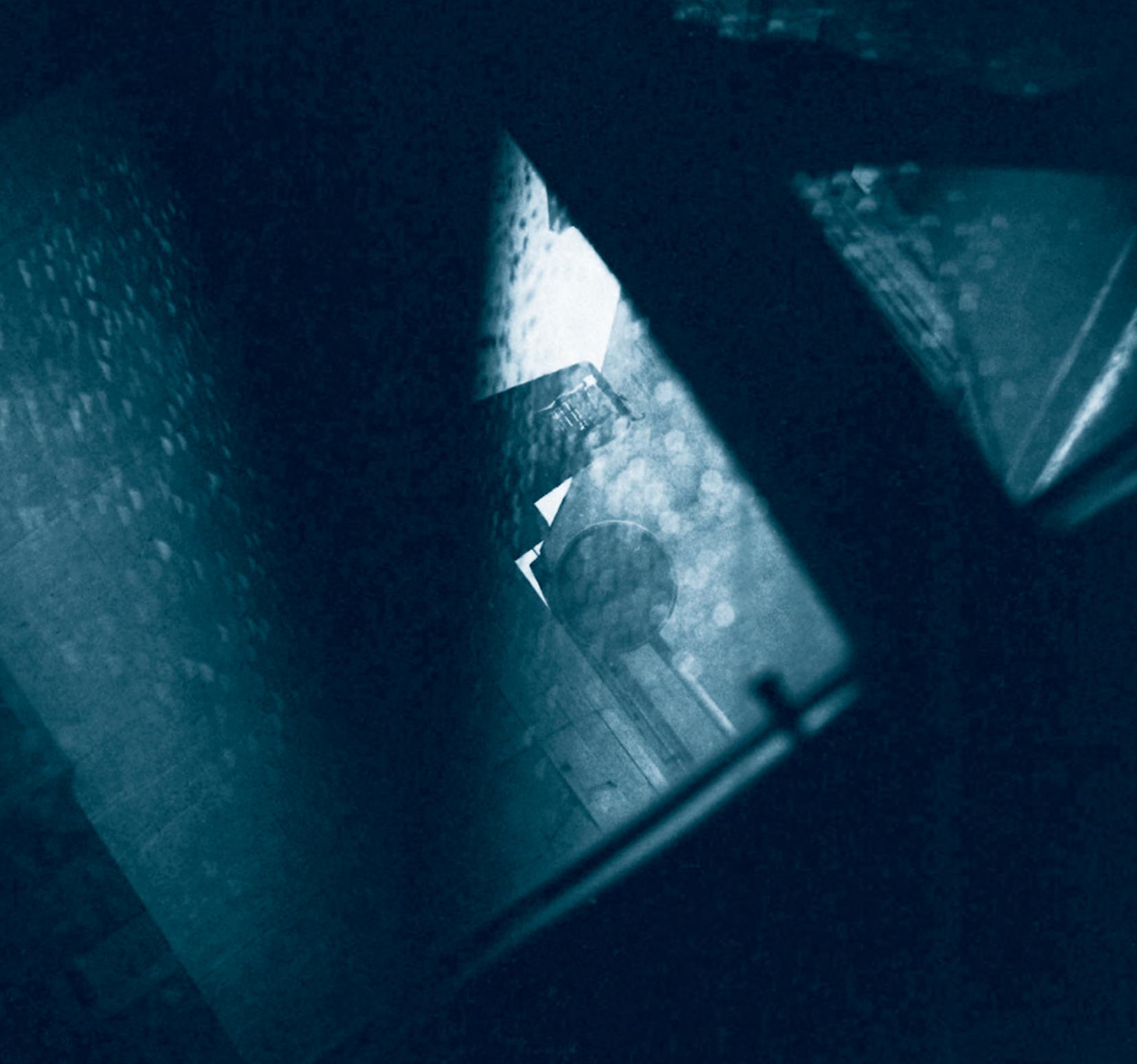

PRAHA OBJEKTIVEM TAJNÉ POLICIE

PRAGUE THROUGH
THE LENS OF THE
SECRET POLICE

ÚSTAV PRO STUDIUM TOTALITNÍCH REŽIMŮ
INSTITUTE FOR THE STUDY OF TOTALITARIAN REGIMES

**PRAHA
OBJEKTIVEM
TAJNÉ POLICIE**
PRAGUE THROUGH
THE LENS OF THE
SECRET POLICE

**PRAHA
OBJEKTIVEM
TAJNÉ POLICIE**

**PRAGUE THROUGH
THE LENS OF THE
SECRET POLICE**

ÚSTAV PRO STUDIUM TOTALITNÍCH REŽIMŮ
INSTITUTE FOR THE STUDY OF TOTALITARIAN REGIMES

PRAHA OBJEKTIVEM TAJNÉ POLICIE
 PRAGUE THROUGH THE LENS OF THE SECRET POLICE

Předmluva Introduction

Vladimír Bosák, Jan H. Vitvar

Odborné texty Scholarly texts

Anna Pavlíková, Miroslav Urbánek, Pavel Žáček

Výběr fotografií Photo Editor

Vladimír Bosák

Redaktor Editor

Patrik Virkner, Štěpán Černoušek

Jazyková redakce české verze Czech Language Editor

Jana Kudělková

Překlady do angličtiny English Translations

Alexis Gibson, Cónilín O'Connor

Jazyková redakce anglické verze English Editor

Alexis Gibson

Grafická úprava a sazba Graphic Design and Layout

Ondřej Zámiš

Vydal Published by

Ústav pro studium totalitních režimů

Institute for the Study of Totalitarian Regimes

Siwiecova 2, Praha 3, 130 00

2008

www.usstrcr.cz

info@usstrcr.cz

Vydání první First Edition

Tisk Printer Dragon Press, s. r. o.

ISBN 978-80-87211-11-3

© ÚSTR, 2008

Photo © ABS, 2008

OBSAH
TABLE OF CONTENTS

Aparát v rukou nemocného aparátu A Camera in the Hands of a Sick State	
Jan H. Vitvar	6
Proč to dělali? Několik slov úvodem Why Did They Do It? A Few Words of Introduction	
Pavel Žáček	14
Stručný vývoj správy sledování A Concise History of the Surveillance Directorate	
Anna Pavlíková	24
Medailony náčelníků Správy sledování Státní bezpečnosti Profiles of Chiefs of the State Security Surveillance Directorate	
Miroslav Urbánek	40
Praha objektivem tajné policie Prague through the Lens of the Secret Police	
Vladimír Bosák	47
Fotografická část Photographs	
Rejstřík	50
Ediční poznámka	256
Index	268
Publisher's Note	270
Notes on the Text for English Readers	283
	285

**APARÁT
V RUKOU
NEMOCNÉHO
APARÁTU**

Jan H. Vitvar

**A CAMERA
IN THE HANDS
OF A SICK
STATE**

Nesoustředit se jen na krásy každodennosti, ale zachytit ji v její totální nahotě, včetně všeho zlého, co člověku přináší. To je pro fotografy a vůbec umělce, kteří se snaží uchovávat obraz reality, v níž se pohybují, hodně těžký úkol. Fotografie shromážděné v této publikaci nevznikaly s žádným uměleckým záměrem. Pořizovali je lidé nehonící se za výtvarnými vavříny, ale štvaní svou touhou po moci, po ovládání jiných, lidé morálně pokřivení a v jádru špatní. Přesto jsou jejich fotografie tím nejvěrnějším portrétem reality Československa 70.–80. let, portrétem v tomto ohledu neobvyklé umělecké váhy.

V zachycování normalizačního všedního dne ve vší jeho ohavnosti byli fotografové StB opravdoví mistři. Není divu. Koneckonců byli to právě oni, kteří tuto odpudivost v rámci komunistického silového aparátu spoluutvářeli.

ŠEDÉ, MRTVÉ MĚSTO

V oboru dokumentární fotografie už dlouhá léta probíhá diskuse, nakolik je vlastně snímek věrným odrazem skutečnosti. Fotografa totiž vždy zajímá jen výsek reality, a ten si vybírá podle své subjektivní nálady, pocitu, názoru.

Fotoaparát už ze své technické povahy jistého kukátka s omezeným záběrem nedokáže postihnout svět tak, jak se jeví přímému účastníku té které události. Objektiv nevidí tolik co lidské oko. Při pohledu na fotografie tak nevíme, co se děje za jejich okrajem, co jejich autor pokládal za nepodstatné, a proto na to neobrátil svou pozornost. Fotograf není stroj, který by do své práce nepromítal osobní preferenci, a subjektivita tu tak vždy vítězí nad objektivitou.

Fotografie příslušníků Státní bezpečnosti jsou v tomto srovnání výjimečné. Většinou totiž vznikaly tak, že jejich autor vůbec netušil, co přesně na snímku zůstane zachyceno. Nepřikládal aparát k oku, jímž by si vybíral hranice scény, jímž by komponoval celkový záběr. Fotografický přístroj měl schovaný pod kabátem, v kufříku nebo kabele a spoušť mačkal ve chvíli, kdy tak nějak tušil, že se objekt (jak estébáci říkali sledovaným lidem) dostává před skrytý

To not only focus on the beauty of everyday life, but to capture it in all its naked authenticity, including everything bad that it throws up for people, is a very difficult task for photographers and artists in general who strive to preserve a picture of the reality in which they live. The photographs compiled in this publication were not created with any artistic intentions. They were taken by people who were not looking for artistic glory, but who were driven by their desire for power and their need to wield control over others. They were people who were morally twisted and wicked at heart. In spite of this, in providing a most faithful portrait of the reality of life in Czechoslovakia in the 1970s and 80s, these photographs have an unusually artistic quality.

The photographers of the Communist secret police (Státní bezpečnost – StB) were genuine masters when it came to capturing all the loathsomeness of everyday life during the “normalization” era of hard-line socialist entrenchment that followed the Soviet-led occupation of Czechoslovakia in 1968. It’s no wonder. After all, they were the very people who helped create this awful world as part of the Communist machinery of power.

A GREY, DEAD CITY

For many years, a debate has been waged in the field of documentary photography as to the extent to which a picture is actually a true reflection of reality. The photographer is only interested in a segment of real life, and he chooses this according to his own subjective mood, feelings and opinions. The technical design of a camera means that it is a kind of spyhole with a limited purview, which cannot apprehend the world as it is seen by a direct participant in events. The lens does not see as much as the human eye. When we look at photographs, we don’t know what is going on beyond their borders or what the photographer did not pay attention to, because he did not think it was essential. A photographer is not a machine that re-

objektiv. Na negativech tak bezděčně zůstala spousta detailů normalizační Prahy, které by při kontrolovaném fotografování s hledáčkem před očima autoři snímků pominuli.

Vidíme Prahu plnou lešení a oprýskaných fasád, dvoutaktních automobilů, město bez turistů, stánků, restauračních předzahrádek a reklam, město šedé, temné, s prázdnými ulicemi, na první pohled mrtvé. Lidé procházející se Prahou, které fotoaparáty během sledování jiných osob náhodně zachytily, mají vesměs obličeje stáhnuté do sebe, jsou zamračení, jakoby vystrašení. Jestliže v současné společnosti roste sentiment po Husákově „knedlíkovém socialismu“, pak tohle je pohled na úplně jiné Československo, než jak nám ho předkládají normalizační seriály a popové písňě líčící tehdejší dny jako dobu, kdy se žilo „non stop“.

Tohle je svět, který se naopak ocitl ve stavu „stop“. V zoufalém bezčasí, onom „poklesnutí existence na úroveň biologického vegetování,“ jak o tom podal v roce 1975 zprávu Václav Havel v otevřeném dopise Gustávu Husákovovi: „Beznaděj vede k apatii, apatie k přizpůsobování, přizpůsobení k rutinnímu výkonu (sloužícímu pak za doklad masové politické aktivity). To vše dohromady skládá dobovou představu o takzvaném normálním chování – představu ve své podstatě hluboce pesimistickou.“

Je to symbolické: jediní, kdo se na snímcích jeví relativně uvolněně, jsou právě objekty sledování. Ti, na které politická policie nasazovala desítky lidí, aby dokumentovali i ty nejbanálnější situace z jejich soukromého života; s kým se viděli, co si říkali, co jedli, nakupovali, četli, s kým spali. Přesto je na záběrech vidět, že i během téhle únavné štvanice si sledovaní uchovali vnitřní svobodu. Na snímcích se smejí, dokonce občas i na tajné fotografy, to když rozpoznali, že jejich neustálá přítomnost kolem nich nemůže být jen náhodná. Jsou zde i malé výjimky: spontánní jsou také lidé, kteří obklopují Františka kardinála Tomáška po skončení jím vedené bohoslužby (str. 145). Jako by je nad tehdejší balast dokázala povznést jejich víra, že vše se jednou v lepší obrátí.

frains from showing personal preferences in his work, and subjectivity will always hold sway over objectivity.

The photographs taken by members of the Communist secret police are extraordinary in this regard. Most of them were taken in such a way that their author had no idea what exactly was being captured in the shot. They didn't put the camera to their eye to select the boundaries for the scene they were shooting, or to compose the entire shot. The

camera was hidden under their coat, in a suitcase or in a handbag. They released the shutter at moments when they felt the "subject" (as the secret police referred to the people they tailed) of their interest was in front of the hidden lens. Consequently, these negatives inadvertently contained many details of Prague during the normalization era that those taking the pictures would have ignored if they had been photographing in a controlled manner with a viewfinder.

The Prague we see is full of scaffolding, peeling facades and socialist-era cars with two-stroke engines. A town without tourists, stands, restaurant gardens and advertisements. It is a grey, dark city with empty streets, at first glance dead. The people walking the streets of Prague, who were accidentally captured by cameras being used to watch others, have mostly withdrawn faces, seemingly clouded with fear. If in today's society there is an upsurge in sentimental feeling for Gustav Husák's "dumpling socialism,"¹ then these pictures offer a glimpse of a completely different Czechoslovakia than that presented in television series from the normalization era and the pop songs of that period, which portray it as a time when life was lived "non-stop."

On the contrary, this is a world that has come to a complete "stop." In a desperate state of stasis "life must

---

¹ English translation from: <http://www.theamerican-dissident.org/Essays-Havel.htm>

VOYEUR VE SLUŽBÁCH STÁTU

Při pohledu na obsah této publikace se nabízí srovnání s tvorbou Roberta Franka či Garryho Winogranda, amerických fotografů, kteří s podobně syrovým přístupem dokumentovali realitu na ulicích Spojených států v 50. a 60. letech. Jenže Frank i Winograd byli umělci. Tvořili s vědomím, že jejich práce budou zveřejňovat časopisy a publikovat nakladatelství. Fotografové StB mysleli, že jediným divákem jejich práce budou nadřízení sedící v policejních kancelářích. Nemohli tušit, že se archiv s tisíci negativy jednou otevře a my na něj budeme pohlížet jako na unikátní příležitost, jak se něco dozvědět o naší nedávné minulosti, na kterou tak rádi zapomínáme nebo kterou si malujeme na růžovo.

Fotografové StB byli klasičtí voyeuři. Sledovali lidi se záměrem uspokojit svůj zápal pro věci nízké a zavržení-hodné: chtěli portrétovaným ublížit, přistihnut je v situaci, jejíž zaznamenání by je přivedlo do problémů a autorům naopak přineslo kýženou odměnu. Spiš než Franka a Winogranda bychom tu tedy měli připomenout práci kyjovského rodáka Miroslava Tichého, svérázného fotomatéra, který vlastnoručně vyrobenými aparáty v druhé polovině minulého století tajně snímal objekty své nespoutané vášně: ženy. Fotil je při těch nejobyčejnějších úkonech, při nákupech, procházkách, opalování, plavání. Možná že jim ani nechtěl ubližovat, jisté ovšem je, že by jim při vědomí fotografova skrytého pohledu na jejich lýtka a šadra nebylo dobré.

Dnes jsou Tichého fotografie ceněné po celém světě. I ony totiž hodně říkají o naší všednodennosti, i ony jsou pohledem na obyčejného člověka v jeho obnaženosti, jak by ji klasický fotoreportér s aparátem otevřeně mířícím na cíl svého zájmu nedokázal zaznamenat. Kunsthistorici mají často tendenci oddělovat morální profil autora od jeho díla a dělají to i u Miroslava Tichého. Je pravda, že způsob získávání jeho portrétů nic nemění na jejich umělecké hodnotě. Nicméně neměli bychom na tenhle

sink to a biological, vegetable level,” is how Václav Havel described this situation in an open letter to Gustav Husák in 1975: “Despair leads to apathy, apathy to conformity, conformity to routine performance – which is then quoted as evidence of ‘mass political involvement.’ All this goes to make up the contemporary concept of ‘normal’ behavior – a concept which is, in essence, deeply pessimistic.”

It's symbolic: the only people who appear relatively relaxed in the pictures are the “subjects” of surveillance themselves. They were the ones for whom the political police employed dozens of people to document even the most banal situations of their private life – who they were seen with, what they said, what they ate, bought, read, and who they slept with. Nevertheless, it is evident from the pictures taken throughout this tiresome pursuit that those being monitored retained their inner freedom. They smile in the pictures, occasionally even grin at the secret photographers when they realize that their constant presence nearby cannot be simply a coincidence. And there are some small exceptions. The people who surround Cardinal František Tomášek after he conducted mass are also behaving spontaneously (p. 145). It is as though their belief that things will take a turn for the better one day helped raise them above the encumbrances of the time.

A VOYEUR IN THE SERVICE OF THE STATE

Looking at the contents of this publication prompts comparisons with the work of Robert Frank and Garry Winogrand. Employing a similarly raw approach, these American photographers documented reality on the streets of the United States in the 1950s and 60s. But Frank and Winogrand were artists. They created their work with the awareness that it would be published by magazines and compiled in books. The photographers for the secret police thought that the only ones viewing their work would

důležitý moment, totiž že se díváme na práce vzniklé da-leko za hranicí počestného chování, zapomínat: u Tichého ani u estébáků.

FILOZOFOVI V PATÁCH

Významné umělecké dílo někdy stvoří i lidé, od kterých by se to nečekalo. Dvacáté století tak na výtvarnou scénu přivedlo mimo jiné psychotiky, duševními poruchami postižené jedince, kteří svou nemoc dokází využít k výtvarnému vyjádření nebývalé intenzity. Malují a kreslí svět, jak se jim v jejich vidění jeví: jako místo, kde lásku a čistotu nezřídka přebíjí zloba a temnota. Také příslušníci StB byli nemocní. Byli to zaměstnanci psychotického aparátu, který neměl na práci nic jiného, než vytvářet další lidi postižené záští, která tu měla trvat na věčné časy. A i oni svou chrobu nevědomky převedli do podoby, která je z dnešního pohledu uměleckým ztvárněním tehdejšího dění.

Na některých fotografiích jsou vidět při práci. Snímky Milana Kundery vznikly během jeho sledování dvěma fotografiemi z protilehlých chodníků. Jeden z estébáků tak zůstal zaznamenán během svého rádoby nenápadného focení (str. 51): stojí ve sveřepé pozici na ulici oblečen do kožené bundy a aparátem ukrytým v diplomacie zrovna dokumentuje spisovatelovo setkání s Boženou Lisovou. Je to pohled, který divákovi odkrývá negativní tvář svědectví předkládaného v této publikaci. Vidíme voyeura chyceného při činu jeho kolegou voyeurem. To není moc příjemná podívaná.

Ale jsou tu i jiné fotografie, stejně důležité. Třeba portréty Zdeňka Neubauera (str. 96–99) čtoucího si v tramvaji a klopýtajícího po Podolských schodech. Existuje trefnější zkratka osobnosti, která pochopila, že věda nemá odpověď na všechny otázky související s lidským bytím, než tyhle fotky filozofa šmírovaného při cestě na nákup? Proč ho při tom proboha někdo fotil? Čekal snad, že si v tašce spolu s rohlíky nese materiály plánující svrhnut režim? Odpověď je nasnadě: mentalita policie neodpovídala našemu chápání racionality. Neubauer patřil k lidem, jejichž svo-

be their direct superiors sitting in police offices. They could not have guessed that this archive of thousands of negatives would one day be opened up, and that we could look at them as a unique opportunity to learn something about the recent past, which we would prefer to either forget about or look at through rose-tinted glasses.

The secret police photographers were classic voyeurs. They followed people with the intention of satisfying their enthusiasm for lowly, reprehensible things. They wanted to harm the people they were photographing, to catch them in a situation that would get them into trouble, meanwhile earning the photographers their coveted reward. Perhaps more than Frank and Winogrand, we should be reminded of the work of Kyjov native Miroslav Tichý in this respect. During the second half of the 20th century, this distinctive amateur photographer secretly took pictures with his own handmade cameras of his great unbridled passion – women. He photographed them while they performed the most mundane activities – shopping, walking, sunbathing and swimming. Perhaps he didn't even mean them any harm, but they would undoubtedly not have felt good if they had been aware of his hidden views of their legs and breasts.

Today, Tichý's photographs are highly prized all over the world. They also say a lot about our ordinariness, and give insight into an ordinary person laid bare in a way that a traditional photojournalist would not have been able to achieve with a camera focused on his object of interest. Art historians often have a tendency to separate the moral profile of an artist from his work, and they do this with Miroslav Tichý, as well. It is true that the manner in which the portraits were taken does not alter their artistic value. Nevertheless, at this important moment, we should not forget that we are looking at work that was created beyond the boundaries of honorable behavior. This applies to both Miroslav Tichý and to the secret police agents.

bodné myšlení nesevřené žádnými totalitními řetězy bylo pro normalizační vládce nebezpečné. Proto za ním slídili, ačkoli museli moc dobře vědět, že nic zásadního na svých fotografiích nezachytí.

Díky téhle obrazové nadprodukci financované státem se nám ovšem uchovaly i podrobnosti, které svou banalitou výborně dokreslují podobu nedávných let. Osamělá láhev toniku na stole ve vinárně U tunelu (str. 106), sterilní prostředí prázdného vestibulu stanice metra Želivského (str. 116, 117), obludeň odlidštěné sídliště Jižní Město (str. 198, 199), smutná reklama na dětské piškoty (str. 231), igelitka v ruce Jiřiny Šiklové (str. 124), Ján Čarnogurský trpělivě čekající před telefonní budkou (str. 244, 255).

Předkládaný materiál si neklade za cíl změnit dějiny české dokumentární fotografie. Nepřebíjí svědectví o časech normalizace, jaké podali Jindřich Štreit, Dana Kyndrová, Viktor Kolář, Jaroslav Kučera, Jaromír Čejka, Markéta Luskačová nebo Zdeněk Lhoták. Přidává k němu ale důležitý, v mnohém nedocenitelný příspěvek.

HOT ON THE PHILOSOPHER'S HEELS

An important work of art can also sometimes be created by people of whom it would not have been expected. Among other things, the 20th century produced psychotics and mentally disturbed individuals who were able to use their illness to make artistic statements of unprecedented intensity. They paint and draw the world as they see it through their eyes. It is portrayed as a place where love and purity are often trumped by malice and darkness. The members of the secret police were also sick. They were employees of a psychotic state apparatus, whose task was to mold other people, gripped by a malevolence that was meant to remain here forever. And they, too, unwittingly gave expression to their illness, which from today's perspective can be seen as an artistic representation of the events of the time.

In some photographs, they can be seen in the course of their work. The photographs of Milan Kundera were taken while he was being followed by two photographers on opposite sidewalks. Consequently, one of the secret police agents was registered while taking his pictures in a supposedly inconspicuous manner (p. 51). He stands truculently on the street in a leather jacket while a camera concealed in his briefcase documents the writer's meeting with Božena Lisová. It is a sight that lays bare the negative side of all the evidence presented in this publication. We see a voyeur caught in the act by his fellow voyeur. It is not a very pleasant spectacle.

But there are other photographs that are just as important. For example, there are portraits of Zdeněk Neubauer (pp. 96–99) reading on a tram and stumbling on the Podolské schody steps. Could there be anything more succinct and apposite than this philosopher (who realized that science did not have all the answers to the questions surrounding human existence) being photographed on his way to the shops? Why on earth did someone photograph him doing this? Did they expect him to carry planning

materials for overthrowing the regime in his bag along with his bread rolls? The answer to these questions is plain to see. The mentality of the police did not conform to our understanding of rational thought. Neubauer belonged with people whose free-thinking was not shackled by the chains of totalitarianism, and this was dangerous for the government of the normalization era. As a result, they prowled around after him even though they must have known they would not find anything of importance in their photographs.

Thanks to the surplus production of images financed by the state, we have been given well-preserved details of this recent era. Their banality gives us an excellent picture of what things were like in those years, e.g. a solitary bottle of tonic on a table in the U tunelu wine

bar (p. 106), the sterile environment of the empty lobby of the Želivského metro station (p. 116, 117), the monstrously dehumanized Jižní Město housing development (p. 198, 199), a dreary advertisement for children's biscuits (p. 231), a plastic bag in the hand of Jiřina Šiklová (p. 124), and Ján Čarnogurský waiting patiently beside a telephone booth (p. 244, 245).

The material presented is not intended to change the history of Czech documentary photography. It will not surpass the testimony concerning the normalization era that has been submitted by Jindřich Štreit, Dana Kyndrová, Viktor Kolář, Jaroslav Kučera, Jaromír Čejka, Markéta Luskačová and Zdeněk Lhoták. Nevertheless, it is an important contribution, which in many ways adds something valuable to this information.

**PROČ TO DĚLALI?
NĚKOLIK SLOV
ÚVODEM**

**WHY DID THEY DO IT?
A FEW WORDS
OF INTRODUCTION**

Pavel Žáček

Dne 1. března 1948 vznikl v počtu čtrnácti mužů první zárodek útvaru komunistické politické policie, specializovaného na sledování osob. Jeho poslední nástupkyně – Správa sledování (IV. správa Sboru národní bezpečnosti) v síle 795 příslušníků Státní bezpečnosti – byla krátce před svým zrušením v roce 1989 schopna sledovat nejenom 523 československých i jiných státních příslušníků (některé opakovaně), ale také celou řadu statických objektů, včetně dvanácti zastupitelských úřadů.¹

Než začala plnit stanovené úkoly, prošla Správa sledování, stejně jako řada dalších bezpečnostních složek, bouřlivým organizačním i personálním vývojem. Zprvu bylo její vybavení k dokumentaci sledovaných „objektů“ velmi chabé: v září 1949 měli příslušníci-sledovači V. sektoru Velitelství Státní bezpečnosti k dispozici pouze jediný fotoaparát, navíc tzv. otevřený (nemaskovaný), který v akcích nedostatečně využívali. Teprve později přistoupil národní podnik Meopta k výrobě velmi dobrých fotoaparátů malých rozměrů značky Mikroma, jež byly zařazeny do vybavení sledovačů.²

V říjnu 1951 zahájila ve Veltrusích činnost speciální škola Státní bezpečnosti, jejímž cílem bylo připravit instruktory budoucího školení v oboru sledování. Na tu v březnu 1953 navázala „škola sledovačky“, jak jí sami říkali. Výuka mladých perspektivních příslušníků probíhala v šestiměsíčních cyklech. V jednotlivých kurzech si adepsi osvojovali teorii i praxi sledování, učili se pořizovat fotodokumentaci, odhalovat identitu osob (tzv. ustanovka), řídit spolupracovníky. Kromě letmé výuky základů socialistického práva byli rozsáhle indoctrinováni ideologií marxismu-leninismu. Návrat prvních funkcionářů z odborné bezpečnostní školy v Sovětském svazu znamenal aplikaci zkušeností sovětské Státní

On March 1, 1948, the original nucleus of the unit of the Communist political police specializing in the surveillance of individuals was created, starting with fourteen men. Shortly before its dissolution, in the year 1989, its final successor – the Surveillance Directorate (Directorate IV of the National Security Corps – SNB), in the strength of 795 servicemen and women of the State Security Service (StB) – was capable of shadowing not only 523 Czechoslovak and other state officers (some even repeatedly), but also a whole range of stationary premises, including twelve embassies.¹

Before starting to fulfill its designated tasks, the Surveillance Directorate, the same as a host of other security services, went through tempestuous organizational and personnel development. At first its equipment for the documentation of surveilled “subjects” was very poor: in September 1949, policemen-tails of Sector V of the State Security Headquarters had at their disposal only one camera, and on top of that a so-called open (undisguised) one, which they did not sufficiently make use of in their operations. Only later, the national enterprise Meopta stepped in to produce very good cameras of a small size with the name Mikroma, which were integrated into the tails’ gear.²

In October 1951, a special State Security school was launched in Veltrusy, whose aim was to prepare instructors of future training courses in the field of surveillance. In March 1953, the “tailing school” (as they themselves called it) linked up with this school. The instruction of young per-

¹ Archiv bezpečnostních složek (dále ABS), f. Správa sledování (A–25), inv. j. 669. JOUKL, Vladimír: 30. výročí IV. správy FMV Praha. In: *Informační bulletin IV. správy FMV ČSSR*, č. 1–2/1978, s. 2; ŠTASTNÝ, Jiří: Správa sledování v roce 1989/90. In: *Securitas Imperii. Sborník k problematice bezpečnostních složek*. ÚDV PČR, 1999, č. 5, s. 224–225.

² ABS, f. A–25, inv. j. 669. JOUKL, V.: 30. výročí, p. 5.

¹ Archiv bezpečnostních složek (Security Services Archive, hereinafter referred to as ABS), f. (“fond,” i.e. a “fund” or collection of documents kept in an archive) Správa sledování (A–25), inv. j. (“inventární jednotka,” or lit. “inventory unit”) 669. JOUKL, Vladimír: 30. výročí IV. správy FMV Praha (“30th anniversary of Directorate IV of the Federal Ministry of the Interior”). In: *Informační bulletin IV. správy FMV ČSSR* (“Information Bulletin of Directorate IV of the Federal Ministry of the Interior of the Czechoslovak Socialist Republic”), No. 1–2/1978, p. 2; ŠTASTNÝ, Jiří: *Správa sledování v roce 1989/90* (“The Surveillance Directorate in the year 1989/90”). In: *Securitas Imperii. Sborník k problematice bezpečnostních složek*. ÚDV PČR (Volume on the Issue of Security Forces, Institute for the Documentation and Investigation of the Crimes of Communism of the Czech Police), 1999, No. 5, pp. 224–225.

² ABS, f. A–25, inv. j. 669. JOUKL, V.: 30. výročí, p. 5.

Kufříková aktovka přizpůsobená pro uložení technických prostředků.

Uložení technického prostředku v kufříkové aktovce.

Výhodou uložení těchto přístrojů je, že v akci je dostatečný počet technických prostředků pro dokumentaci. Následní pracovní skupiny můžou přehled o jednotlivých přístrojích a může operativně ušemnit jejich použití a zanesít dekonspiraci jednotlivých fotoprostředků. Rovněž se uniká je možnost jejich počkojení.

Na 1. a 2. oddělení 4. oddoru ŠtB Plzeň je tato kufříková aktovka v provozu od konce minulého roku a při používání v akcích neplní casvédila.

Soubra ve technických prostředků před uložením do kufříkové aktovky.

bezpečnosti (KGB) v plném rozsahu. Škola Správy se nejprve přestěhovala do Vojkova a posléze v roce 1956 na Slapy.

Po vzniku VII. správy ministerstva vnitra v polovině padesátých let minulého století se z pohledu sledovačů situace zlepšovala. Kromě fotoaparátů Mikroma pro tajné fotografování, ukrytých v aktovkách a váčcích na tabák, měli k dispozici několik „otevřených“ fotopřístrojů typu Leica. Téměř každá pracovní skupina tak mohla pořizovat fotodokumentaci. Určitým problémem zůstávaly podmínky ke zpracování negativů a fotografií na jednotlivých odbozech sledování, kde vznikly jakési pololegální fotolaboratoře. Zlepšení na tomto poli přinesla zejména spolupráce se Správou operativní techniky.³

V průběhu šedesátých let Správa sledování (již jako IV. správa ministerstva vnitra a Hlavní správy Státní bezpečnosti) v úzké součinnosti se sovětskými partnery pokračovala v rozvoji technických podmínek sledování.

Při práci s fotografiemi pořízenými „státními paparazzi“⁴ je neustále nutné mít na vědomí účel jejich pořízení. Úkolem příslušníků „sledovačky“ bylo nejenom sledovat zajímové osoby, ale současně získávat i dokumentární materiály, s jejichž pomocí mohla Státní bezpečnost prokazovat některé důležité skutečnosti zjištěné v průběhu sledování. Teorie pravila: *Fotografie patří k důležitým důkazním prostředkům, který může mít rozhodující význam na úspěšném výsledku*

ABS, f. A-25, inv. j. 659. Informační bulletin IV. správy FMV ČSSR, č. 2/1974. Návrh na uložení tajných fotoprostředků a nahrávačů v kufříkové aktovce (4. odbor S StB Plzeň), s. 13–15.

Archiv bezpečnostních složek (Security Forces Archive, hereinafter referred to as ABS), f. (“fond”, i.e. a “fund” or collection of documents kept in an archive), A-25, inv. j. (“inventární jednotka,” or lit. “inventory unit”) 659. Informační bulletin IV. správy FMV ČSSR (Information Bulletin of Directorate IV of the Federal Ministry of the Interior of the Czechoslovak Socialist Republic”), No. 2/1974. “Proposal for the installation of secret photo gear and recording devices in briefcases” (Surveillance Section 4, Pilsen StB Directorate), pp. 13–15.

spective policemen took place over six-month cycles. In individual courses, trainees learned the theory and practice of surveillance, how to take photo-documentation, reveal the identity of individuals (the “ustanovka,” or roughly, “detection,” a term adopted from the Soviet model), and manage collaborators. In addition to perfunctory instruction in the basics of socialist law, they were liberally indoctrinated in the ideology of Marxism-Leninism. The return of the first functionaries from the professional security school in the Soviet Union meant the application of the Soviet State Security Service (KGB)’s experience to a full extent. The Directorate’s school moved first to Vojkov, and later, in 1956, to Slapy.

After the creation of Directorate VII of the Ministry of the Interior in the middle of the 1950s, the situation improved, from the tails’ perspective. In addition to Mikroma cameras – hidden in briefcases and tobacco pouches for secret picture-taking – they had at their disposal several “open” Leica cameras. Almost every working group could thus take photo-documentation. Conditions for the processing of negatives and photographs in individual surveillance sections, where they had created some sort of half-legal photo labs, remained a certain problem. Improvement in this area was brought about chiefly through cooperation with the Directorate of Operative Technology.³

³ Tamtéž, s. 7–9.

⁴ Srov. Paparazzi z StB. *Respekt*, 2008, č. 20, s. 34–41.

³ Ibid., pp. 7–9.

agenturně operativního rozpracování, na odhalení a usvědčení pachatelů trestné činnosti. Příslušníkům-sledovačům pořizujícím tajná foto bylo vštěpováno, že k tomu musí přihlížet již při pořizování záběrů. Je důležité, aby na fotografii byly všechny momenty v chování objekta, které dokumentují jeho trestnou činnost.⁵

Pregnantně bylo využití fotodokumentace zdůvodněno v textu o kriminalistických metodách ve sledování: *Fotografická dokumentace nám musí dát jasný a přesný obraz o skutečnostech, které mají příčinný vztah k objektu... Z technického hlediska dobře uvážená fotografie místa pohybu objekta se může nezřídka stát nad jiné výmluvným důkazem proti objektu.⁶* Právě kvalita dokumentace pořizované sledovačem byla často předmětem kritiky. *Expoziční doba (prakticky ve všech případech skryté fotodokumentace) trvá zlomek sekundy. Přesto může obraz za tu dobu změnit polohu [...], jestliže fotografovaný předmět nebo fotografický přístroj je v pohybu. V praxi skryté fotodokumentace je tato skutečnost nedoceňována a projevuje se zhoršením kvality fotografického obrazu.* Stabilizovat foto-přístroj, zabudovaný v prostředcích osobní potřeby, a teprve poté pořizovat dokumentaci se považovalo za značně obtížné. Příslušníky nejčastěji využívaná expoziční doba (1/125 sec. a často i 1/60 sec.) byla kritizována jako příliš dlouhá. Interní rozbor navíc s odkazem na *optimální vzdálenost pro skrytu fotodokumentaci* (3,5–6 metrů) argumentoval, že z hlediska ostrého zachycení pohybu jde o vzdálenost poměrně malou, a tudíž zde hloubka ostrosti neměla prakticky žádný význam.⁷

Příslušníci-sledovači využívali při pořizování tajné fotodokumentace různě maskované miniaturní fotoaparáty.

⁵ ABS, f. A–25, inv. j. 662. *Informační bulletin IV. správy FMV ČSSR*, č. 2/1975. Úvod k bulletinu, s. 2.

⁶ Tamtéž, inv. j. 671. *Informační bulletin IV. správy FMV ČSSR, obj. č. 2/1979. Kriminalistické metody ve sledování*, s. 1.

⁷ Tamtéž, inv. j. 679. *Informační bulletin IV. správy FMV ČSSR*, č. 3/1982. Vliv volby dostatečně krátké expoziční doby na ostré zobrazení pohybu, s. 26–27.

Over the course of the 1960s, the Surveillance Directorate (already as Directorate IV of the Ministry of the Interior and the State Security Main Directorate), in close cooperation with its Soviet partners, continued to see progress in its technical surveillance conditions.

In work with photographs taken by the “state paparazzi,”⁴ one must constantly keep in mind the objective of their acquisition. The aim of “tailing unit” policemen was not only to shadow persons of interest, but at the same time to obtain documentary materials, which helped State Security to prove important facts ascertained in the course of surveillance. The theory stated: “Photography belongs among the important evidential instruments which can have a decisive impact on the successful outcome of agent operative efforts, on the detection and conviction of those committing criminal acts.” It was inculcated in policemen-tails involved in the acquisition of secret photos that they must take this into account during their picture-taking. “It is important that all moments in the behavior of the subject whose criminal activity is being documented be in the photographs.”⁵

The use of photo-documentation was concisely substantiated in a text on criminalistic methods in surveillance: “Photographic documentation must give us a clear and precise picture of actualities which have a causal relationship to the subject... From the technical standpoint, well considered photographs of the place of the subject’s movement can often stand above other telling evidence against the subject.”⁶ It was precisely the quality of the documentation the tail acquired that was often the subject of criticism. “The exposure time (of practically in all cases covert

⁴ Compare Paparazzi z StB (Paparazzi of the StB). *Respekt*, 2008, No. 20, pp. 34–41.

⁵ ABS, f. A–25, inv. j. 662. *Informační bulletin IV. správy FMV ČSSR*, No. 2/1975. Úvod k bulletinu (“Introduction to the bulletin”), p. 2.

⁶ Ibid., inv. j. 671. *Informační bulletin IV. správy FMV ČSSR*, č. 2/1979. *Kriminalistické metody ve sledování* (“Criminalistic Methods in Surveillance”), p. 1.

V polovině sedmdesátých let například krajský odbor sledování správy Státní bezpečnosti Plzeň soustředil nezbytné technické prostředky do kufříkové aktovky, vyplněné polystyrenem a s otvory ve velikosti jednotlivých fotopřístrojů. Fotoaparáty byly ukryty v hrajícím tranzistorovém radiu, zapalovači a psací soupravě.⁸

Kamuflovat tak rozměrný přístroj, jakým byl fotoaparát zn. Nikon s příslušenstvím dvou teleobjektivů a širokoúhlého objektivu, už tak snadné nebylo. Příslušníci stejného odboru proto nikon zabudovali vedle chladiče osobního vozu VAZ 2101 a na přední ozdobné mřížce vyřízlí otvor pro fotografování. Fotoaparát ovládal řidič z kabiny vozidla. Nastavení času, vzdálenosti a clony bylo nutné připravit před výjezdem na akci. Skrytá fotodokumentace mohla být pořizována jak v klidu, tak i za pohybu, dokonce i na málo frekventovaných místech. Tak bylo dosaženo vyšší úrovňě konspirace jednotlivých akcí.⁹

Postup příslušníků-sledovačů při pořizování fotodokumentace v konkrétních akcích je dobré patrný v prezentovaných případech sledování československých občanů i cizích státních příslušníků. V červenci 1972 například proběhla akce „Daf“, během níž byla pořízena dokumentace schůzky na autobusovém nádraží Florenc v Praze. Fotografie z bezprostřední blízkosti, pořízené mladými příslušníky, potvrzily slovy politické policie „oboustrannou předávku“, resp. spojení s emigrací. Sledovači fotoaparáty zn. Robot a Ajax v kamuflech z bezprostřední blízkosti zachytili průběh kontaktu na film o citlivosti 21 dinů. Při výslechu pak přestala zatčená po předložení fotografií zapárat a přiznala se.¹⁰

V září 1974 požádal 2. odbor správy Státní bezpečnosti Praha o sledování představitele domácí opozice („Rozvrat-

⁸ Tamtéž, inv. j. 659. *Informační bulletin IV. správy FMV ČSSR*, č. 2/1974. Návrh na uložení tajných fotoprostředků a nahrávačů v kufříkové aktovce, s. 13.

⁹ Tamtéž, inv. j. 661. *Informační bulletin IV. správy FMV ČSSR*, č. 1/1975. Zlepšovací náměty pro maskování služebních vozidel, s. 2–3, 11.

¹⁰ Tamtéž, inv. j. 655. *Informační bulletin IV. správy FMV ČSSR*, č. 3/1972. Příklad dobré fotodokumentace, s. 11, 14.

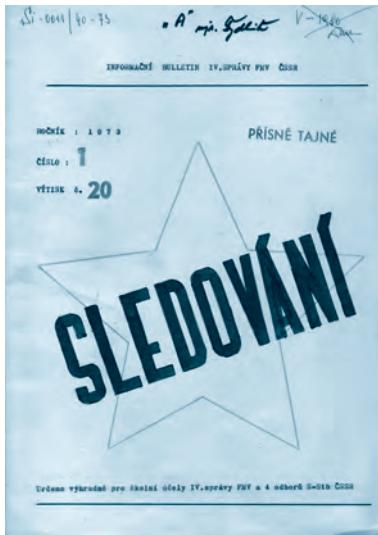
photo-documentation) lasts a fraction of a second. In spite of this, the image can change its situation during this time [...], if the photographed subject or photographic instrument is in movement. In the practice of covert photo-documentation, this reality is underestimated, and a worsening in the quality of the photographic image results.” It was considered immensely difficult to stabilize the photo-instrument, “built into devices of personal need”, and only then take the documentation. The officers’ most commonly used exposure time (1/125 sec. and often even 1/60 sec.) was thus criticized as too long. Moreover, internal analysis, with reference to the “optimal distance for covert photo-documentation” (3.5–6 meters), argued that from the standpoint of sharp capturing of movement this was a relatively short distance, and thus depth of field had here “practically no significance.”⁷

In the taking of secret photo-documentation, policemen used variously disguised miniature cameras. In the middle of the 1970s, for example, the regional surveillance section of the Pilsen State Security Directorate fastened requisite technical instruments into briefcases, filled with polystyrene and equipped with vents in the size of individual photo-instruments. Cameras were concealed in a playing transistor radio, lighter and inkstand.⁸

Camouflaging such a bulky instrument like the Nikon camera, outfitted with two telephoto lenses and a wide-angle lens, was not as simple. Servicemen of the same section therefore installed the Nikon next to the radiator of the personal automobile VAZ 2101, and devised a vent for picture-taking on the front grille. The driver controlled the camera from the driver’s seat of the vehicle. Time, distance

⁷ Ibid., inv. j. 679. *Informační bulletin IV. správy FMV ČSSR*, No. 3/1982. Vliv volby dostatečně krátké expoziční doby na ostré zobrazení pohybu (“The influence of the selection of sufficiently short exposure time on the sharp capturing of movement”), pp. 26–27.

⁸ Ibid., inv. j. 659. *Informační bulletin IV. správy FMV ČSSR*, No. 2/1974. Návrh na uložení tajných fotoprostředků a nahrávačů v kufříkové aktovce (“Proposal for the lodging of secret photo and recording instruments in briefcases”), p. 13.

ník“) během jeho cesty z Prahy na brněnský veletrh, kde měl zástupci irské firmy Loctite předat písemný materiál, nepřátelsky zaměřený proti ČSSR a určený [...] zahraniční emigraci. Krajský odbor sledování správy Státní bezpečnosti Brno vyslal na výstaviště s předstihem pracovní skupinu, aby si vytvořila podmínky pro fotodokumentaci skrytými fotoaparáty a fotoaparáty s teleobjektivem. Sledovačům se opravdu podařilo za pomoci teleobjektivu zachytit předání modrozelené obálky.

Na základě požadavku řídícího akce se příslušníci přesunuli k bydlišti profesora Lepila a ze služebního vozu pořídili dokumentaci návštěvy „objekta“. Jeden z pracovníků předstíral opravu vozu, druhý seděl ve voze a měl připraven fotoaparát s teleobjektivem. Zpráva o realizaci akce konstatovala: *Ověření agenturních poznatků a provedená fotodokumentace činnosti objekta byly důležitým usvědčujícím materiélem.¹¹*

V rámci akce „Roma“ byla Správa požádána o sledování dvou „vízových“ cizinců z Itálie, kteří na území Československé socialistické republiky projevovali zájem o sovětské vojenské objekty. Vedení rozhodlo o nasazení osmi příslušníků a čtyř služebních vozidel. Dva sledovači, připravení pořizovat fotodokumentaci v místnosti, očekávali dvojici v atriu hotelu Palace, další hlídkovali před hotelem s kamuflovaným fotoaparátem s teleobjektivem. *Celá činnost*

¹¹ Tamtéž, inv. j. 662. *Informační bulletin IV. správy FMV ČSSR*, č. 2/1975. Akce Rozvratník, s. 8–11.

and aperture settings had to be set before departure for the event. Covert photo-documentation could be taken while either stationary or in motion, even in little frequented places. Thus individual operations attained a higher level of conspiracy.⁹

The approach of policemen-tails in the taking of photo-documentation during concrete operations is well apparent in the cases of surveillance of Czechoslovak and foreign citizens presented herein. In July 1972, for example, operation “Daf” took place, during which a meeting at the Florenc bus station in Prague was documented. Photographs taken at a close distance by young agents confirmed, in the words of the political police, a “both-sided handover,” or more precisely, a link with emigration. Tails’ camouflaged Robot and Ajax cameras captured the course of contact at a close distance on DIN 21 film. Upon presentation of the photographs during interrogation, the arrested stopped denying and confessed.¹⁰

In September 1974, Section 2 of the Prague State Security Directorate requested the surveillance of a representative of the domestic opposition (“Subversive”) during his trip from Prague to the Brno trade fair, where he was to give a representative of the Irish firm Loctite “written material that was enemy oriented against the ČSSR and intended for [...] those in exile abroad.” The regional surveillance section of the Brno State Security Directorate dispatched a working group to the trade fair grounds with enough set-up time to create conditions for successful photo-documentation with hidden cameras as well as cameras with telephoto lenses. The tails were indeed successful, with the aid of a telephoto lens, in capturing the handover of a blue-green envelope.

⁹ Ibid., inv. j. 661. *Informační bulletin IV. správy FMV ČSSR*, No. 1/1975. Zlepšovací námitky pro maskování služebních vozidel (“Improvement suggestions for disguising service vehicles”), p. 2–3, 11.

¹⁰ Ibid., inv. j. 655. *Informační bulletin IV. správy FMV ČSSR*, No. 3/1972. Příklad dobré fotodokumentace (“An example of good photo-documentation”), p. 11, 14.

příslušníků ČSLA s objekty byla zadokumentována tajným fotem.¹²

Krajský odbor sledování správy Státní bezpečnosti Ostrava v únoru 1975 sledoval v akci „Tenista“ turistu ze Spolkové republiky Německo, jenž se zajímal o sovětská kasárna. Ze služebního vozu Státní bezpečnosti příslušníci pořídili 38 snímků a 90 metrů filmového materiálu, na němž byly dokumentovány aktivity „objekta“ i jeho „styků“. Materiál si kromě vojenské kontrarozvědky vyzádalo také oddělení KGB v Bruntále.¹³

V akci „Bula“ se počátkem roku 1977 příslušníkům Správy sledování naopak nepodařilo v Parkhotelu tajně vyfotografovat návštěvníka ze Spolkové republiky Německo. Důvodem bylo velmi tlumené osvětlení v jedné ze společenských místností.¹⁴ Teprve koncem roku dostalo sledovací pracoviště fotosoupravu Elgapres, která umožňovala fotografovat za ztížených podmínek. Na každém oddělení byli určeni soudruzi, kteří se teoreticky i prakticky seznámili s jejím používáním a provedli cvičné fotografování za ztížených světelních podmínek jak venku, tak i v místnosti...¹⁵

¹² Tamtéž, inv. j. 664. *Informační bulletin IV. správy FMV ČSSR*, č. 1/1976. Akce Roma, s. 2–3.

¹³ Tamtéž. Akce Tenista, s. 19.

¹⁴ Tamtéž, inv. j. 669. *Informační bulletin IV. správy FMV ČSSR*, č. 1–2/1978. Akce Bula, s. 22.

¹⁵ Tamtéž, inv. j. 671. *Informační bulletin IV. správy FMV ČSSR*, č. 2/1979. Využití televizní techniky a fotosoupravy ELGAPRES k provádění dokumentace činnosti objektů v průběhu sledování, s. 17–18.

ABS, f. A-25, inv. j. 661. Informační bulletin IV. správy FMV ČSSR, č. 1/1975. Zlepšovací nářady pro maskování služebních vozidel (4. odbor S StB Plzeň), s. 2–17.

ABS, f. A-25, inv. j. 661. Informační bulletin IV. správy FMV ČSSR, No. 1/1975. "Improvement suggestions for camouflaged service vehicles" (Surveillance Section 4, Pilsen StB Directorate), pp. 2–17.

On the basis of the request of the head of the operation, the policemen moved to the residence of Professor Lepil, and from their service vehicle took photo-documentation of the visit of the “subject.” “One of the workers acted as if he was repairing the vehicle, the second sat in the vehicle and had the camera with the telephoto lens ready.” The report on the execution of the operation stated: “The verification of agent knowledge and the executed photo-documentation of the activity of the subject were important incriminating material.”¹¹

During operation “Rome,” the Directorate was requested to shadow two “visa-holding” foreigners from Italy, who showed interest in Soviet military premises while on the territory of the Czechoslovak Socialist Republic. Leadership decided to engage eight policemen and four service vehicles. Two tails, ready to take photo-documentation on location, waited for the pair in the atrium of the Palace Hotel, while the others staked out in front of the hotel with a camouflaged camera with telephoto lens. “The entire activity of Czechoslovak People’s Army members with subjects was documented in secret photos.”¹²

In February 1975, in operation “Tennis Player,” the regional surveillance section of the Ostrava State Security

¹¹ Ibid., inv. j. 662. *Informační bulletin IV. správy FMV ČSSR*, No. 2/1975. Akce Rozvratník (“Operation Subversive”), p. 8–11.

¹² Ibid., inv. j. 664. *Informační bulletin IV. správy FMV ČSSR*, No. 1/1976. Akce Roma (“Operation Rome”), p. 2–3.

Na jaře 1982 se krajský odbor sledování správy Státní bezpečnosti České Budějovice podílel na provokaci v rámci akce „Kondor“. Příslušníci politické policie zanechali poblíž pracoviště osoby, o níž se zajímali, vojenskou brašnu s „přísně tajnými“ dokumenty. Na kraji lesa, asi 60 metrů od místa fingovaného vojenského cvičení, z větví vybudovali krytý opěrný bod. Kromě fotoaparátu s teleobjektivem zde instalovali i televizní kamery. Státní bezpečnost tak získala kvalitní fotografie o činnosti „objekta“ a dokonalý sedmimimutový televizní záznam.¹⁶

V první polovině roku 1976 byla Správa sledování v akci „Egon“ postavena před úkol *odhalit kanál úniku nezádoucích zpráv a písemných materiálů od pravicových skupin do demokratického zahraničí*. Sledovači řešili problém, jak zajistit maximální kontrolu *předávky písemných materiálů* v prostoru poměrně rozlehlého parku. Řešení nalezli v instalaci televizní soupravy do hlubokého dětského kočárku, kterou ovládala „dvojice mladých manželů“. Příslušníci specializovaní na výrobu fotokamufliů vyrobili spolehlivý „televizní kočárek“, umožňující pořizovat poměrně detailní záběry ze vzdálenosti 15–20 metrů a celkových i z větší dálky.¹⁷

Televizní technika určená ke sledování se postupně rozšířila i na regionální útvary. Krajský útvar sledování správy Státní bezpečnosti Ústí nad Labem se koncem roku 1978 podílel na dlouhodobé akci „Pavouk“ s cílem dokumentovat osoby, které se zúčastnily přelíčení na okresním soudě v Mostě. Příslušníci politické policie předpokládali, že se jim podaří zdokumentovat větší počet osob z hnutí hippies, představitelů československé opozice nebo alespoň z řad zahraničních novinářů. Sledovač ukrytý v mobilním opěrném bodu (automobil Škoda 1203) pořídil s pomocí televizní soupravy Sony kvalitní televizní záznam, posléze pro potřebu operativních součástí ještě dále rozfotografovaný.

¹⁶ Tamtéž, inv. j. 679. *Informační bulletin IV. správy FMV ČSSR*, č. 3/1982. Akce Kondor, s. 1.

¹⁷ Tamtéž, inv. j. 666. *Informační bulletin IV. správy FMV ČSSR*, č. 3/1976. Tvůrčí uplatnění nových forem dokumentace v průběhu sledovací akce, s. 1–3.

Directorate shadowed a tourist from the Federal Republic of Germany who was interested in Soviet barracks. From a State Security service vehicle, policemen took 38 pictures and 90 meters of film footage, in which the activities of the subject and his “contact” were documented. In addition to military counterintelligence, the KGB department in Bruntál had also solicited material.¹⁸

In operation “Bula,” on the other hand, policemen of the Surveillance Directorate were not successful in secretly photographing a visitor from the Federal Republic of Germany in the Park Hotel at the beginning of 1977. The failure was caused by very low lighting in one of the hotel’s social rooms.¹⁹ Only at the end of that year, the tails’ workplace acquired an Elgapres photo-outfit, which made photography under difficult conditions possible. “In each department, there were certain comrades who became familiar with its use both theoretically and practically, and who made test photographs in difficult lighting conditions both outdoors and indoors...”²⁰

In the spring of 1982, the regional surveillance section of the České Budějovice State Security Directorate took part in provocation during operation “Condor.” Officers of the political police abandoned a military satchel containing “top secret” documents near the workplace of individuals about whom they were interested. At the edge of the woods, about 60 meters from the site of simulated military exercises, they built a covered stakeout out of branches. In addition to a camera with a telephoto lens, they also installed a television camera. State Security thus acquired quality photographs on the activities of the

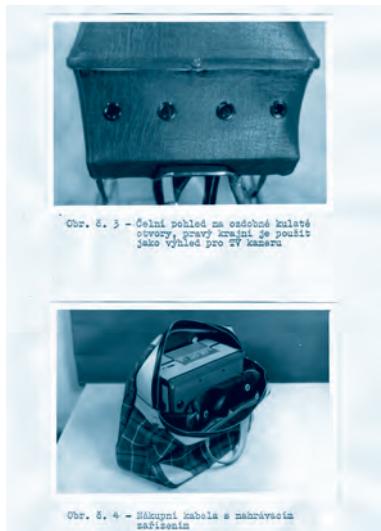
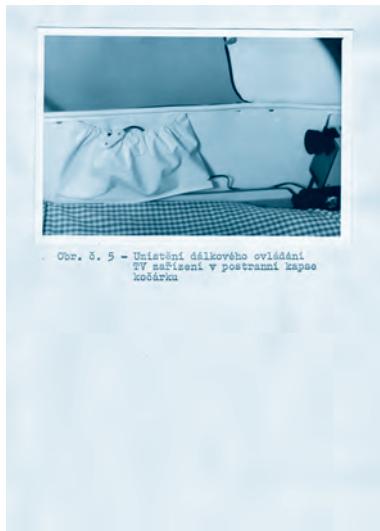
¹⁸ Ibid. Akce Tenista (“Operation Tennis Player”), p. 19.

¹⁹ Ibid., inv. j. 669. *Informační bulletin IV. správy FMV ČSSR*, No. 1–2/1978. Akce Bula (“Operation Bula”), p. 22.

²⁰ Ibid., inv. j. 671. *Informační bulletin IV. správy FMV ČSSR*, No. 2/1979. Využití televizní techniky a fotosoupravy ELGAPRES k provádění dokumentace činnosti objektů v průběhu sledování (“The use of television technology and the ELGAPRES photo-outfit in documenting subjects’ activities during surveillance”), p. 17–18.

V první polovině roku 1979 pokračovalo sledování v akci „Petrovice“ pořízením fotodokumentace účastníků pohřbu „objektu“. Televizní záznamová technika byla opět umístěna v automobilu na parkovišti před krematorium v Ústí nad Labem. Se záznamem se následně seznámilo vedení správy Státní bezpečnosti i příslušníci operativní součásti. Vedení odboru sledování si pochvalovalo zejména to, že dokumentace „zájmových osob“ proběhla bez ohrožení konspirace.¹⁸

Ani využití relativně moderní západní komerční techniky nakonec mocenským oporám komunistického režimu nepomohlo udržet totalitní systém při životě. Dnes se možná můžeme i pousmát nad výsledky jistě nechtěného fotografického „umění“ příslušníků-sledovačů politické policie, nicméně bychom nikdy neměli zapomenout, že jeho účelem bylo pomáhat potlačovat všechno svobodomyslné, nezávislé anebo stojící v opozici k nedemokratickému společenskému zřízení.

“subject,” as well as a complete seven-minute television recording.¹⁶

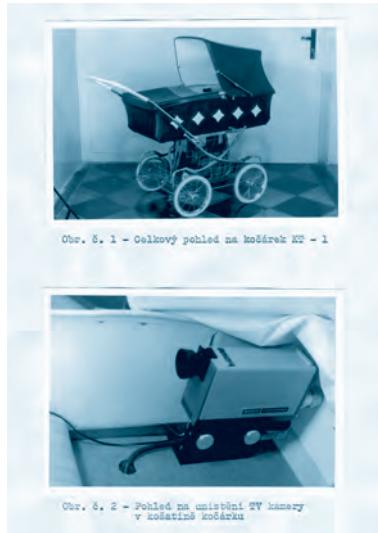
During the first half of the year 1976, the Surveillance Directorate in operation “Egon” was put up before the task of “detecting the escape route of undesirable reports and written materials from right-wing groups” to democratic forces abroad. Tails solved the problem of how to ensure maximum control over the handover of written materials in the scope of a relatively spacious park. They found their solution in the installation of television gear in a deep baby carriage, controlled by a “young married couple.” Officers specialized in the manufacture of photo-camouflage produced a reliable “television baby carriage,” enabling them to take relatively close-up shots from a distance of 15–20 meters and wide shots from an even greater distance.¹⁷

Television technology used for surveillance gradually expanded to regional units. At the end of 1978, the regional surveillance unit of the Ústí nad Labem State Security Directorate took part in the long-term operation “Spider,” with the objective of documenting individuals involved in a trial at the district court in Most. Officers of the political police assumed that they would succeed in documenting a large

¹⁶ Ibid., inv. j. 679. *Informační bulletin IV. správy FMV ČSSR*, No. 3/1982. Akce Kondor (“Operation Condor”), p. 1.

¹⁷ Ibid., inv. j. 666. *Informační bulletin IV. správy FMV ČSSR*, No. 3/1976. Tvrčí uplatnění nových forem dokumentace v průběhu sledovací akce (“Creative application of new forms of documentation during surveillance operations”), p. 1–3.

¹⁸ Tamtéž, inv. j. 671. *Informační bulletin IV. správy FMV ČSSR*, č. 2/1979. Využití televizní techniky a fotosoupravy ELGAPRES k provádění dokumentace činnosti objektů v průběhu sledování, s. 16–17.

ABS, f. A-25, inv. j. 666. Informační bulletin IV. správy FMV ČSSR, č. 3/1976. Tvrzí uplatnění nových forem dokumentace v průběhu sledovací akce (3. oddělení 7. odbor IV. správy FMV Praha), s. 1-7.

ABS, f. A-25, inv. j. 666. Informační bulletin IV. správy FMV ČSSR, No. 3/1976. "Creative application of new forms of documentation in the course of surveillance operations" (Department 3, Section 7, of Directorate IV of the Prague Federal Ministry of the Interior), pp. 1-7.

number of individuals from the hippie movement, representatives of the Czechoslovak opposition, or at least from the ranks of foreign journalists. A tail concealed in a mobile stakeout (a Škoda 1203 automobile), with the help of a Sony television ensemble, took a quality television recording, from which further photographs were eventually produced for the needs of operative constituents.

During the first half of 1979, surveillance continued in operation "Petrovice" with the taking of photo-documentation of attendees at the funeral of a subject. Television recording technology was again installed in a car in a parking lot in front of the crematorium in Ústí nad Labem. The leadership of the State Security directorate and officers of its operative unit subsequently became familiar with the recording. Surveillance section leadership particularly commended the fact that the documentation of "persons of interest" had proceeded without exposure of the plot.¹⁸

In the end, not even the utilization of relatively modern Western commercial technology helped the power bulwark of the Communist regime keep the totalitarian system alive. Today we can perhaps even laugh at the results of the certainly unintended photographic "art" of policemen-tails of the political police; nonetheless, we should never forget that its purpose was to help suppress all those who were free-thinking, independent or standing in opposition to an undemocratic social system.

¹⁸ Ibid., inv. j. 671. *Informační bulletin IV. správy FMV ČSSR*, No. 2/1979. Využití televizní techniky a fotosoupravy ELGAPRES k provádění dokumentace činnosti objektů v průběhu sledování ("The use of television technology and the ELGAPRES photo-outfit in documenting subjects' activities during surveillance"), pp. 16-17.

**STRUČNÝ
VÝVOJ SPRÁVY
SLEDOVÁNÍ**

**A CONCISE HISTORY
OF THE SURVEILLANCE
DIRECTORATE**

Anna Pavlíková

Jedním z nejzajímavějších útvarů československé komunistické politické policie, Státní bezpečnosti, byla Správa sledování a její předchůdci. V příslušném archivním fondu po ní zdaleka nezůstaly jen zbytky její administrativní, personální či jiné činnosti, ale zejména tisíce fotografií a negativů. Tyto fotografie nejsou pouze němými svědky niveličovaného prostředí totalitní společnosti či sledovaných „objektů“, ale také výraznou výpovědí o jejich až dosud anonymních autorech. Jinými slovy: jsou výsledkem zpravidajské činnosti specifického útvaru politické policie, sledujícího na zakázku jiných bezpečnostních složek vybrané osoby či skupiny osob.

Pro pochopení pozadí vzniku těchto historických snímků je nutné se stručně seznámit s organizačním vývojem útvaru nejčastěji nazývaného Správa sledování, téměř po celou dobu své existence skrytého pod názvem VII. správa ministerstva vnitra anebo IV. správa federálního ministerstva vnitra (Sboru národní bezpečnosti). Právě její příslušníci (a příslušnice) přinášeli bezpečnostnímu aparátu informace nezbytné k verifikaci jinak získaných poznatků, prováděli fyzické i statické sledování komunistickému režimu nepřátelských osob, soustřeďovali fakta potřebná k různým druhům represe, kontrolu jednotlivých agentů a někdy dokonce i příslušníků Veřejné bezpečnosti. Právě soustavné „vizuální pozorování“ a získávání informací o takzvaných zájmových osobách pohybujících se na československém území, tj. zejména oponentech režimu, představitelích opozice, ale i cizích státních příslušnících, umožňovalo průběžné budování zvláštního fotoarchivu. Mnohé ze sledovaných zachytily různé typy fotoaparátů a kamer na naprosto ojedinělých snímcích, které pořídili v průběhu výkonu služby anonymní příslušníci Státní bezpečnosti – sledovači.

Prestože by se mohlo zdát, že takzvaná sledovačka byla pouze servisním pracovištěm jiných, důležitějších složek Státní bezpečnosti, ve skutečnosti tomu tak nebylo. Z malého specializovaného útvaru v rámci ministerstva vnitra se postupně stala samostatná, personálně poměrně rozsáhlá,

One of the most interesting bodies of the Czechoslovak Communist political police – the State Security Service (Státní bezpečnost – StB) – was the Surveillance Directorate (Správa sledování) and its predecessors. In its respective archival collection, there remain far more than mere fragments of its administrative, personnel and other activities; there are also thousands of photographs and negatives. These photographs bear mute witness not only to the levelled-out milieu of totalitarian society, or to the “subjects” of surveillance, but also testify to their authors, who until recently had remained anonymous. In other words, they are the result of the intelligence activity of the specific unit of the political police that monitored select people or groups on the request of other security bodies.

For a better understanding of the background behind the creation of these historic images, it is necessary to become familiar, at least in brief, with the organizational development of the unit most frequently called the Surveillance Directorate. For most of the duration of its existence, it was covered under the name Directorate VII of the Ministry of the Interior or Directorate IV of the Federal Ministry of the Interior (under the National Security Corps – SNB). Its servicemen and women brought to the security apparatus the knowledge necessary to verify information that had been obtained by other means and to carry out both physical and static surveillance of enemies of the Communist regime. They accumulated facts indispensable for various types of repression, the monitoring of particular agents and sometimes even of Public Security (Veřejná bezpečnost – VB) policemen. This constant “visual shadowing” and obtaining of information about so-called people of interest present on Czechoslovak territory, i.e. opponents of the regime, representatives of the opposition, or citizens of foreign countries, enabled the ongoing creation of a special photo archive. Many of those monitored were recorded by various types of cameras in utterly unique pictures taken by anonymous State Security policemen, or “tails,” in the course of their work.

Správa sledování, úzce spolupracující s ostatními, operativními správami politické policie. Vedle sledování měl útvar až do roku 1956 oprávnění zatýkat osoby či provádět domovní prohlídky. Tyto pravomoci byly tajným rozkazem ministra vnitra č. 66/1956 přenechány Správě vyšetřování MV.

Jak již bylo řečeno, měla práce Správy sledování pro činnost Státní bezpečnosti velký význam. Nebylo proto divu, že se její velitelé či náčelníci dostávali do vysokých resortních funkcí. Potvrzuje to například kariérní postup tak vlivných funkcionářů Státní bezpečnosti, jakými byli plukovník Antonín Prchal či generálmajor Ján Hanuliak, kteří řídili v různých dobách útvary sledování a posléze se stali náměstky ministrů vnitra.

Od roku 1948 se problematika sledování soustředila do tzv. sektoru BAa, který fungoval v rámci nově organizovaného aparátu Sboru národní bezpečnosti Skupiny I (Bezpečnost). Po sloučení ministerstva národní bezpečnosti s ministerstvem vnitra na podzim 1953 byl útvar začleněn mezi útvary centrály ministerstva s krycím názvem VII. správa MV; v krajích zároveň existovaly příslušné odbory sledování. Náčelníkem VII. správy MV byl jmenován mjr. Antonín Kavan, který i přes sesazení z funkce v průběhu pražského jara zůstal „sledovačce“ věrný až do svého odchodu ze složek StB v roce 1982.¹

ORGANIZAČNÍ STRUKTURA

Samotné tajné sledování určených osob na VII. správě MV prováděl I. odbor (sledovací), ve kterém působilo kolem 200 příslušníků a jehož početní stav se v souvislosti s pracovní vytížeností nadále rozrůstaly (v roce 1955 zde již působilo o 50 příslušníků více).

Přes některé další kosmetické úpravy v organizaci se Správy sledovaní výrazněji dotkla až reorganizace ministerstva vnitra v roce 1964, kdy byla VII. správa transfor-

Although it might seem that the “tailing unit” was only a service department of other, more important bodies of the State Security Service, this was not the case. From small and specialized units within the Ministry of the Interior, an independent and comparatively well staffed body – the Surveillance Directorate – developed, cooperating closely with other operative directorates of the political police. Until 1956, in addition to surveillance, this department had the authority to place people under arrest or carry out house searches. These powers were shifted to the Investigation Directorate of the Ministry of the Interior by secret Order No. 66/1956 of the Minister of the Interior.

As already mentioned, the operation of the Surveillance Directorate was of great significance to the State Security Service. It is no wonder, then, that its commanders and chiefs attained high positions in the Ministry. This is confirmed by the careers of such influential State Security officials as Col. Antonín Prchal or Maj. Gen. Ján Hanuliak, who were each in charge of surveillance units for given periods of time, and who both later became deputy ministers in the Ministry of the Interior.

After 1948, all surveillance activity was concentrated in the so-called BA Sector, which operated within the newly organized administrative apparatus of the National Security Corps called Group I (Security). In Autumn 1953, when the Ministry of National Defense merged with the Ministry of the Interior, it was incorporated into the units of the Ministry headquarters with the code name Directorate VII of the Ministry of the Interior. Corresponding surveillance sections also existed in the regions. Major Antonín Kavan was appointed chief of Directorate VII of the Ministry of the Interior, and although dismissed from his position during the course of the Prague Spring, he remained faithful to the Surveillance Directorate until his retirement from the State Security Service in 1982.¹

¹ Srov. KRETSCHMER, Adam: Antonín Kavan – pilíř socialistické zákonosti. In: *Securitas Imperii*. ÚDV PČR, 1995, č. 2, s. 291–298.

¹ Compare KRETSCHMER, Adam: *Antonín Kavan – a Pillar of Socialist Lawfulness* (“Antonín Kavan – A Pillar of Socialist Lawfulness”). In: *Securitas Imperii* 2/1994, ÚDV PČR (“Institute for the Documentation and Investigation of the Crimes of Communism”), Prague 1995, pp. 291–298.

mována na Správu sledování a ochrany zastupitelských úřadů kapitalistických států MV ČSR (s krycím názvem IV. správa). Fyzickému sledování se věnovaly celkem čtyři odbory, jejichž činnost byla rozčleněna podle zájmových oblastí (zastupitelské úřady kapitalistických států, vízoví cizinci, cizinecké agentury, nepřátelské osoby z řad čs. státních občanů).

K dalším výraznějším změnám došlo v roce 1969, kdy se IV. správa Hlavní správy Státní bezpečnosti začlenila do nově vzniklé Federální správy zpravodajské služby. Bez ohledu na změnu v organizačním schématu pokračovala její činnost ve stejném zaměření. Po zrušení Federální správy zpravodajské služby v roce 1971 se Správa sledování stala samostatným útvarem výkonného aparátu federálního ministerstva vnitra (s krycím názvem IV. správa FMV).²

Rozkazem ministra vnitra ČSSR č. 60/1971 byla Správě vymezena její působnost a výkon v souvislosti se sledovací činností:

1. odbor organizuje a provádí sledování kádrových rozvědčíků, vízových cizinců, obchodních zástupců a jiných osob z kapitalistických států v souvislosti s jejich spojením s našimi občany...

2. odbor organizuje a provádí pomocí opěrných bodů a sítí spolupracovníků registraci pohybu zaměstnanců zastupitelských úřadů nepřátelských států na území hlavního města Prahy...

3. odbor provádí operativní sledování (střežení) určených zastupitelských úřadů kapitalistických států a podílí se na odhalování nepřátelské činnosti jejich zaměstnanců...

Další odbory zabezpečovaly nezbytné technické či provozní úkony důležité pro sledování, mezi něž patřilo například zabezpečování výroby názorných výukových pomůcek (filmy, diapositivy, filmové šoty, plány apod.). Šestý

ORGANIZATIONAL STRUCTURE

The secret shadowing of designated people was carried out by Section I (surveillance) of Directorate VII of the Ministry of the Interior. It was staffed by around 200 policemen, whose numbers continuously increased in proportion to the augmenting workload (by 1955, it had gained an additional 50 staff members).

Despite some further minor adjustments in the organization, the Surveillance Directorate was not significantly affected until the re-organization of the Ministry of the Interior in 1964, when Directorate VII was transformed into the Directorate of Surveillance and Defense of Representative Bodies of Capitalist States of the Ministry of the Interior of the Czechoslovak Socialist Republic (with the code name Directorate IV). Four sections were dedicated to physical surveillance, with their activities divided up by area of interest (embassies of capitalist states, foreigners holding visas, foreign agencies, enemies from among Czechoslovak citizens).

Other important changes took place in 1969, when Main Directorate IV of the State Security Service was incorporated into the newly created Federal Directorate of Intelligence Services. In spite of this modification in the organizational scheme, however, its activities carried on unchanged. After the dissolution of the Federal Directorate of Intelligence Services in 1971, the Surveillance Directorate became an independent unit of the executive branch of the Federal Ministry of the Interior (FMV) (with the code name Directorate IV of the FMV).²

The Directorate's scope of activity and functions with respect to surveillance were administratively defined by Order No. 60/1971 of the Minister of the Interior of the Czechoslovak Socialist Republic (ČSSR):

² URBÁNEK, Miroslav: Správa sledování Ministerstva vnitra v letech 1948–1989. Stručný nástin organizačního vývoje. In: Sborník Archivu Ministerstva vnitra. OASS MV ČR, 2005, č. 3, s. 173–197.

² URBÁNEK, Miroslav: Správa sledování Ministerstva vnitra v letech 1948–1989. Stručný nástin organizačního vývoje ("The Surveillance Directorate of the Ministry of the Interior during the years 1948–1989. Brief summary of organizational development"). In: Sborník Archivu Ministerstva vnitra ("Ministry of the Interior Archive Volume"), No. 3, 2005, pp. 173–197.

ABS, f. svazkové agendy Správy sledování, neuspřádáno, svazek s krycím jménem ALI, sledovaná osoba Alena Hromádková, 5. 1. 1984, Praha, stanice metra Náměstí Míru.

Archiv bezpečnostních složek (Security Forces Archive, hereinafter referred to as ABS), f. ("fond", i.e. a "fund" or collection of documents kept in an archive) of the Surveillance Directorate's record group, not organized, file with the cover name ALI, person surveilled: Alena Hromádková, 5.1.1984, Prague

odbor byl specializován na sledování „nepřátelských osob“ z řad tzv. vnitřního protivníka.³

Praktické zkušenosti získané stovkami sledovačů se odrazily i ve snaze vylepšit metodiku tajného sledování. Byly například vybudovány tzv. opěrné body neboli základny, umístěné na frekventovaných místech sledovaných osob, kde jednotliví příslušníci IV. správy pořizovali dokumentační (fotografický) materiál o jejich pohybu. Nejstarší z dochovaných svazků, jejichž součástí je fotodokumentace akcí Správy sledování, pocházejí ze začátku 70. let 20. století.

V roce 1978 byly vydány dva základní předpisy, podle nichž Správa sledování realizovala svoji hlavní činnost. Jednalo se o Směrnici o vyžadování sledování útvary Státní bezpečnosti (A-oper-IV-1), vydanou jako příloha rozkazu ministra vnitra ČSSR č. 43/1978, která upravovala zásady pro vyžadování a používání sledování na území tehdejší Československé socialistické republiky ze strany rozvědných a kontrarozvědných správ Státní bezpečnosti, vojenské kontrarozvědky a zpravodajské služby Hlavní správy Pohraniční stráže, a o Směrnici o činnosti útvarů sledování Státní bezpečnosti (A-oper-IV-2), vydanou v příloze rozkazu ministra vnitra ČSSR č. 44/1978.

Směrnice kodifikovaly jednotný systém práce, formy, metody a postupy při sledování. Určovaly postupy zpracovávání písemností vzniklých ze sledovacích akcí a navazující analytické činnosti, zásady pro získávání a evidenci maskovacích prostorů, používání specifické techniky a také využívání kriminalistických prostředků. Stanovovaly například i podmínky pro využití vrtulníků při sledování, uskutečňování

³ Rozkaz ministra vnitra ČSSR č. 60/1971 z 7. 12. 1971; Organizační řád Správy sledování FMV. (www.ustrcr.cz/data/pdf/rozkazy/orstb71-89/rmv_60_1971.pdf).

“1. The Directorate organizes and carries out the surveillance of agents, foreigners holding visas, business representatives and other people from capitalist states in relation to their association with our citizens...“

2. The Directorate organizes and carries out, with the help of stakeouts and a network of collaborators, the registering of the movement of employees of embassies of enemy states in the domain of the capital city of Prague...“

3. The Directorate carries out operative surveillance (patrolling) of selected embassies of capitalist states and participates in the detection of the enemy activities of their employees...“

Other departments ensured the necessary technical or working operations important for surveillance, including the generation of “illustrative educational aids (films, slides, film footage, plans, etc. ...).“ The sixth section specialized in the surveillance of “enemy persons” from among the ranks of the so-called internal adversary.³

The practical experience of hundreds of policemen-tails was reflected in the effort to improve the methodology of secret surveillance. For example, “stakeouts” were built, located in places frequented by those monitored. The policemen of Directorate IV acquired (photographic) documentation of their activity; the oldest of the preserved files that includes photos of the Surveillance Directorate's activities dates from the beginning of the 1970's.

In 1978, two fundamental decrees were issued, based on which the Surveillance Directorate carried out its main

³ Rozkaz ministra vnitra ČSSR No. 60/1971 z 7. 12. 1971 (Order No. 60/1971 of the Minister of the Interior of the ČSSR from 7 December 1971); Organizační řád Správy sledování FMV (Organisational Rules of the Surveillance Directorate of the Federal Ministry of the Interior”), (www.ustrcr.cz/data/pdf/rozkazy/orstb71-89/rmv_60_1971.pdf).

a dodržování zásad radioprovozu a konspirace (utajení) činnosti Správy sledování, odboru sledování regionálních správ Státní bezpečnosti a odboru sledování Správy kontrarozvědky v Bratislavě (XII. správa Sboru národní bezpečnosti).

V prosinci roku 1980 vedení ministerstva vnitra provedlo další organizační změnu. Ministr vnitra ČSSR svým rozkazem č. 55/1980 vydal nový organizační řád Správy sledování. Na rozdíl od předešlých let je hněd v jeho úvodu, ve výčtu základních úkolů správy, obsažen požadavek fotodokumentace: *...odhaluje na základě požadavků rozvědných a kontrarozvědných útvarů Státní bezpečnosti tajným sledováním nepřátelskou činnost, tuto dokumentuje, provádí a zpracovává obrazovou dokumentaci ze sledovacích akcí...*⁴ Hlavní činnost útvaru, tedy tajné sledování, pokračovala bez ohledu na organizační změny nerušeně dále. Povětšinou totiž šlo o dílčí úpravy související s rozšířením Správy sledování o další odbor anebo přerozdělením pravomocí mezi jednotlivými složkami.

V roce 1982 definitivně odešel do starobního duchodu dlouholetý náčelník Správy plukovník JUDr. Antonín Kavan. Ve funkci ho vystřídal jeho dosavadní zástupce, podplukovník RSDr. Josef Juřica, který řídil činnost Správy sledování až do roku 1987, kdy ho nahradil plukovník JUDr. Václav Mencl.

Nepatrné změny struktury se IV. správa dočkala vydáním rozkazu náčelníka IV. správy SNB č. 11/1986. V podstatě šlo o kosmetické změny v názvech jednotlivých součástí Správy, sledovacích odborů se výrazně nedotkly.⁵

K poslední úpravě vnitřní podoby Správy sledování došlo v přelomovém roce 1989 na základě rozkazu náčelníka Správy č. 8/1989 z 20. 1. 1989. Pro představu si uvedeme některé základní úkoly Správy:

⁴ Rozkaz ministra vnitra ČSSR č. 55/1980 z 29. 12. 1980; Organizační řád správy sledování. (www.ustrcr.cz/data/pdf/rozkazy/orstb71-89/rmv_55_1980.pdf).

⁵ URBÁNEK, Miroslav: Správa sledování Ministerstva vnitra v letech 1948–1989. Stručný nástin organizačního vývoje. In: *Sborník Archivu Ministerstva vnitra*. OASS MV ČR, 2005, č. 3, s. 197–208.

activities. The first document was called the Directive on the Request for Surveillance by Units of the State Security Service (A-oper-IV-1), and was issued as an appendix to Order No. 43/1978 of the Minister of the Interior of the ČSSR. It modified the policies for the request and use of surveillance on the territory of the ČSSR on the part of intelligence and counterintelligence directorates of National Security, military counterintelligence and the Intelligence Services of the Border Guard Main Directorate. The second document, the Directive on the Activity of Surveillance Units of the State Security Service (A-oper-IV-2), was issued in the appendix to Order No. 44/1978 of the Minister of the Interior of the ČSSR.

The directives codified a unified working system, forms, methods and procedures to be used for surveillance. They determined the procedures for processing documents resulting from surveillance activities and related analytical operations, the policies for obtaining and documenting hiding places, the use of specific technical equipment and the utilization of criminal investigation methods. They set, for example, the conditions for the use of helicopters for surveillance, the execution and maintenance of policies of radio-communication, and the confidentiality of the operation of the Surveillance Directorate, surveillance sections of regional State Security departments and the surveillance section of the Department of Counterintelligence in Bratislava (Directorate XII of the National Security Corps).

In December 1980, the leadership of the Ministry of the Interior implemented a further organizational change. A new organizational code for the Surveillance Directorate was issued in Order No. 55/1980 of the Minister of the Interior of the ČSSR. In contrast to previous years, the demand for photo documentation is enumerated right in the introduction, among its fundamental tasks: "...on the basis of demands of intelligence and counterintelligence units of the State Security Service, it reveals enemy activity by means of secret surveillance, documents these efforts, conducts and processes picture documentation of its sur-

a) odhaluje sledováním, prováděným na základě požadavků útvarů československé rozvědky a kontrarozvědky, nepřátelskou činnost, provádí její dokumentaci a tuto zpracovává...

b) předchází a zabraňuje na základě rozhodnutí útvaru československé rozvědky a kontrarozvědky nepřátelské činnosti agentů a kádrových rozvědčíků speciálních služeb protivníka...

c) provádí... sledování vybraných zastupitelských úřadů, podílí se na odhalování nepřátelské činnosti jejich personálu...

f) provádí analytickou, evidenční a archivační činnost...

g) uplatňuje ve své činnosti... formy a metody sledování a zabezpečuje jejich rozvoj...

h) využívá k zabezpečení výkonu sledování a jeho konspirace některé zpravodajsko technické, operativně technické, zabezpečovací a spojovací prostředky...⁶

Cinnost sledovacích odborů, hlavních pilířů operativní činnosti Správy sledování, byla zaměřena takto:

1. odbor je výkonný sledovací odbor s hlavním zaměřením na boj proti nepřátelské činnosti kádrových rozvědčíků speciálních služeb protivníka legalizovaných v diplomatických funkcích na zastupitelských úřadech zemí hlavního protivníka v ČSSR. Jeho příslušníci sledovali osoby, o které se zajímaly kontrarozvědné či rozvědné útvary, zejména pak příslušníky diplomatického či vojenského personálu, respektive předpokládané pracovníky západních zpravodajských služeb. Kromě toho zjišťovali totožnost veškerých návštěv zastupitelských úřadů.

2. odbor provádí sledování vybraných zastupitelských úřadů na území hlavního města Prahy a trasovým způsobem, za pomoci tajných spolupracovníků trasového sledování, sleduje prostory, ve kterých se koncentruje pohyb personálu zastupitelských úřadů. Příslušníci tohoto odboru

veillance actions..."⁴ The main activity of the Directorate – secret surveillance – continued undisturbed without regard to the organizational changes, which were largely partial adjustments related to the enlargement of the Directorate by an additional section, or redistribution of power among particular units.

In 1982, Col. JUDr. Antonín Kavan, the long-standing chief of the Directorate, finally retired. His former deputy, Lt. Col. RSDr. Josef Juřica, assumed the office, and remained in charge of the Surveillance Directorate until 1987, when he was replaced by Col. JUDr. Václav Mencl.

Slight changes in Directorate IV's structure took place with Chief of SNB Directorate IV's issuance of Order No. 11/1986. These were basically cosmetic changes in the names of particular departments; the surveillance sections were not significantly affected.⁵

The final modification of the internal organization of the Surveillance Directorate occurred in the groundbreaking year 1989, on the basis of Order No. 8/1989, issued by its chief on January 20, 1989. To illustrate the adjustments, let us take into account some of the basic functions of the Directorate:

"a) detects, documents and processes enemy activity via surveillance carried out on the basis of requests from units of Czechoslovak intelligence and counterintelligence;

b) anticipates and obstructs enemy activity of agents and intelligence officers of special services of the adversary on the basis of decisions of units of Czechoslovak intelligence and counterintelligence...

c) carries out...the surveillance of select embassies, participates in the detection of enemy activity of their personnel...

⁴ Rozkaz ministra vnitra ČSSR č. 55/1980 ze 29. 12. 1980 (Order No. 55/1980 of the Minister of the Interior of the ČSSR from 29 December 1980); Organizační řád správy sledování. (www.ustrcr.cz/data/pdf/rozkazy/orstb71-89/rmv_55_1980.pdf).

⁵ URBÁNEK, Miroslav: *Správa sledování* ("Surveillance Directorate"), pp. 197–208.

⁶ Rozkaz náčelníka IV. správy SNB č. 8/1989 z 20. 1. 1989; Organizační řád Správy sledování SNB. (www.ustrcr.cz/data/pdf/rozkazy/orstb71-89/rn_iv_s_snub_8_1989.pdf).

*ABS, f. A-25, inv. j. 689.
Informační bulletin IV. správy
FMV ČSSR, č. 1/1986.
ABS, f. A-25, inv. j. ("inventární
jednotka," or lit. "inventory
unit") 689. Informační bulletin
IV. správy FMV ČSSR, No.
1/1986..*

za pomocí svých předchůdců sledovačů v důchodu, nyní v roli tajných spolupracovníků, sledovali ze statických postů režim vybraných západních zastupitelských úřadů i misí zemí třetího světa, takzvaně zachytávali a sledovali zájmové osoby z řad jejich personálu i návštěvníků.

3. odbor je *výkonný sledovací odbor s hlavním zaměřením na boj proti nepřátelské činnosti po liniích vnitřního protivníka a ochrany ekonomiky*. Povinností příslušníků odboru bylo organizovat a realizovat sledování tzv. nepřátelských osob, zejména osob z řad disentu, církve, signatářů Charty 77 a členů ostatních „nepřátelských“ organizací.

4. odbor *plní úkoly na úseky kontrarozvědného rozpracování a ochrany stanovených restauračních a ubytovacích zařízení na území hlavního města Prahy*. Podílí se na rozpracování zájmových osob, které se v těchto zařízeních ubytovávají, popřípadě je navštěvují. Příslušníci na tomto pracovišti se ve způsobu práce od svých kolegů sledovačů výrazně lišili. Obdobně jako příslušníci jiných správ Státní bezpečnosti řídili tajné spolupracovníky (agenty) zaměstnané ve vybraných restauracích a hotelech, kde byli ubytováváni zejména cizí státní příslušníci. S jejich pomocí pak do hotelových pokojů nasazovali například odposlechy.

Technickou podporou odborů sledování poskytoval 5. odbor, který ...*plní úkoly na úseku spojovací, zabezpečovací, operativní a zpravodajské techniky pro potřeby správy a útvarů sledování...* Zajišťoval a udržoval v provozu operativní a zpravodajskou techniku, do jeho kompetence

f) carries out analytical, documentation and archival activity...

g) employs in its activity...forms and methods of surveillance and ensures their development...

h) utilizes intelligence-technical, operative-technical, security and communication means to ensure the execution of surveillance and its plotting..."

The activity of the surveillance sections, the main pillars of the operative activity of the Surveillance Directorate, was focused as follows:

Section 1 “is an executive surveillance division focusing mainly on the struggle against enemy activity of intelligence officers of special services of the adversary legally serving in diplomatic functions in embassies of countries of the principal adversary in the ČSSR.”

Its members followed people who were subjects of interest to counterintelligence or intelligence units, especially members of diplomatic and army staffs – assumed subordinates of Western intelligence services. Moreover, they determined the identities of all visitors to embassies.

Section 2 “carries out the surveillance of selected embassies in Prague and, using a tailing method, with the help of secret surveillance collaborators, monitors places in which the movement of embassy employees is concentrated.” With the help of their predecessor tails in retirement, now in the role of secret collaborators, members of this section watched the daily routine of select Western embassies and missions of the Third World from their stationary posts, and “detected” and monitored people of interest from the range of their personnel and visitors.

Section 3 “is an executive department focusing mainly on the struggle against enemy activities concerning the internal adversary and the defense of the economy.” Employ-

⁶ Rozkaz náčelníka IV. správy SNB č. 8/1989 z 20. 1. 1989 (Order No. 8/1989 of the Chief of SNB Directorate IV from January 20, 1989); Organizační rád Správy sledování SNB. (www.ustrcr.cz/data/pdf/rozkazy/orstb71-89/rn_iv_s_snb_8_1989.pdf).

spadalo také pořizování a zpracování obrazové dokumentace z jednotlivých akcí.

Zbytek Správy sledování se skládal z organizačního a operačního odboru, inspekce náčelníka, kádrového oddělení, skupiny obrany, odboru řízení a výpočetní techniky, oddělení základní přípravy a ekonomického odboru.⁷

Nová pracoviště IV. správy, jimiž byly odbor řízení a výpočetní techniky a oddělení základní přípravy, měla přispět k vytvoření jednotného analytického systému v rámci Správy sledování, respektive zkvalitnění přípravy příslušníků-sledovačů. Vytvoření operačního střediska řízení mělo zkvalitnit a zrychlit analýzu a vyhodnocování poznatků získaných při sledování a umožnit v krátkém čase jejich využití dalšími útvary Státní bezpečnosti. Výpočetní technika postupně začala v problematice sledování, zejména v evidenci, analýze a vyhodnocování, hrát stále zásadnější roli.

V důsledku pádu komunistického režimu byla Správa sledování v polovině února 1990 rozkazem ministra vnitra ČSSR č. 16/1990 spolu s ostatními útvary komunistické politické policie zrušena.⁸

FUNGOVÁNÍ SLEDOVACÍ MAŠINERIE

Podle platných směrnic bylo sledování druhem kontrarozvědné činnosti, která spočívala v získávání informací k osobám, věcem, objektům a prostorům, jež byly předmětem zájmu určených útvarů politické policie. Odehrávalo se na veřejně přístupných místech tajně nebo otevřeně.⁹ Správa sledování realizovala tuto činnost na základě žádostí roz-

⁷ Tamtéž.

⁸ Jedná se o rozkaz ministra vnitra ČSSR č. 16/1990 z 31. 1. 1990, kterým došlo ke zrušení útvarů federálního ministerstva vnitra, útvarů Sboru národní bezpečnosti – složky StB, podřízených federálnímu ministerstvu vnitra. Tímto rozkazem byly nově zřízeny útvary federálního Ministerstva vnitra ČSSR. Rozkaz vydal první nekomunistický ministr vnitra ČSSR JUDr. Richard Sacher. ZÁCEK, Pavel: *Nástroj triedného štátu. Organizácia ministerstiev vnútra a bezpečnostných zborov 1953–1993*. ÚPN, Bratislava 2005, s. 213–214.

⁹ Příloha k RMV č. 15/1989 ze dne 26. 9. 1989: Směrnice pro sledování a související kontrarozvědná opatření (A-oper-IV-1).

ees of this department were assigned to organize and carry out the surveillance of so-called enemy individuals, especially persons from the ranks of the dissidence, the church, signatories of Charter 77 and members of other “enemy” organizations.

Section 4 “fulfills the duties of the departments of counterintelligence development and the defense of selected restaurant and lodging facilities in the domain of the capital city of Prague.” It partakes in the tailing of people of interest who frequent or stay at these facilities. Employees of this department had significantly different working methods from their colleague-tails. Similar to members of other State Security directorates, they managed secret co-workers (agents) employed in designated restaurants and hotels that were mainly frequented by foreigners. With their help, hotel rooms, for example, were tapped.

Technical support was provided by Section 5, which “... fulfills duties in the area of communication, security, operative and intelligence technology for the use of surveillance directorates and units...” This section provided and maintained operative and intelligence technology, and was authorized to conduct and process photo documentation of discrete operations.

The remainder of the Surveillance Directorate consisted of the Organizational and Operational Section, the Chief’s Internal Affairs, the Personnel Department, the Defense Group, the Management and IT Section, and the Department of Essential Preparation and Economic Section.⁷

The new work site of Directorate IV – in which were located the Management and IT Section and the Department of Essential Preparation – was supposed to contribute to the building of an integrated analytic system under the Surveillance Directorate, improving the quality of the preparation of policemen-tails. The creation of an operating center was supposed to upgrade and speed up the analysis and evalua-

⁷ Ibid.

vědky a kontrarozvědky Státní bezpečnosti, vojenské kontrarozvědky, zpravodajské správy Generálního štábú ČSLA anebo zpravodajské správy Hlavní správy Pohraniční stráže a ochrany státních hranic. Tyto útvary předložily „Návrh na sledování“, na základě kterého byla akce přidělena vhodnému odboru sledování, bylo rozhodnuto o počtu příslušníků a potřebných technických prostředcích (vysílačky, fotoaparáty, kamery, dopravní prostředky apod.). Vlastnímu sledování předcházelo administrativní zpracování návrhu a zavedení spisového svazku sledování.

Než příslušníci zahájili sledování, připravili jeho podrobný plán, obsahující krycí jméno akce, osobní údaje sledované osoby, závažné poznatky, charakteristiku místa bydliště, místa a okolí zaměstnání a údaje o pracovní době sledovaného, případně popis dalších míst, kde se dotyčný pohyboval, a dále návrh na organizaci sledování (možnosti zřízení statického opěrného bodu apod.). Připojen byl i nákres okolí bydliště a zaměstnání sledované osoby, který musel obsahovat mnoho podrobných údajů, např. polohu okolních budov s průchody, sady, parky a ulicemi, místa zastávek autobusů, nádraží, telefonních přístrojů apod. Plán musel obsahovat i rozmištění sledovačů, služebních vozů a opěrných bodů.

Po schválení plánu byla sestavena sledovací skupina, kterou vedl náčelník sledovací akce. Samotné akci předcházelo tzv. poznání objekta pomocí fotografie či informací získaných od operativních útvarů. Na sledování se většinou podílelo několik sledovacích skupin, zpravidla o třech až pěti členech. Pro efektivní sledování bylo zapotřebí nejméně dvou skupin, na důležité akce jich bylo nasazováno více. Vlastnímu sledování předcházela instruktáž, při které byly upřesněny úkoly a sděleny veškeré potřebné informace o sledované osobě. Každá skupina byla vybavena dopravními prostředky a spojovací technikou. Náčelník sledování kontroloval technické vybavení sledovací skupiny.

Sledování osoby bylo prováděno utajeně, v jeho průběhu se jednotliví sledovači střídali. Intervaly střídání závisely na délce trvání akce a místních podmírkách. Sledování probí-

ation of information gathered in the course of surveillance, and to enable its rapid use by other State Security units. Computer technology was gradually beginning to play a more important role in surveillance, especially in records, analysis and evaluation.

As a result of the victory of the Velvet Revolution, the Surveillance Directorate, together with other units of the Communist political police, was dissolved by Order No. 16/1990 of the Minister of the Interior of the ČSSR in the middle of February 1990.⁸

OPERATION OF THE SURVEILLANCE MACHINERY

According to the directives in effect at the time, surveillance was a type of counterintelligence activity based on the gathering of information on people, items, subjects and places that were of interest to specific departments. It was performed either openly or secretly in public places.⁹ The Surveillance Directorate carried out this activity on the basis of requests from intelligence and counterintelligence departments of the State Security Service, military counterintelligence and the intelligence services of the General Staff of the Czechoslovak People's Army (ČSLA) or the Main Directorate of Border Guards and State Border Security. These departments submitted a Proposal for Surveillance, which was then assigned to the appropriate surveillance division, whereupon the number of policemen and necessary technical equipment (transmitters, still cameras, film

⁸ Order No. 16/1990 of the Minister of the Interior of the ČSSR from 31 January 1990, dissolving the units of the Federal Ministry of the Interior, units of the National Security Corps – StB organs, subordinate to the Federal Ministry of the Interior). This order also instituted new units of the Federal Ministry of the Interior of the ČSSR. The order was issued by the first non-Communist Minister of Interior of the ČSSR, JUDr. Richard Sacher. ŽÁČEK, Pavel: *Nástroj triedného štátu. Organizácia ministerstiev vnútra a bezpečnostných zborov 1953–1993*. („Instrument of the Class State, Organization of the Ministry of the Interior and the Security Services, 1953–1990“), ÚPN (Nation's Memory Institute), Bratislava 2005, pp. 213–214.

⁹ Příloha k RMV č. 15/1989 ze dne 26.9.1989 (Appendix to Ministry of the Interior Order No. 15/1989 from 26 September 1989); Směrnice pro sledování a související kontrarozvědná opatření (Directorate for Surveillance and Related Counterintelligence Measures“), (A-oper-IV-1).

halo na všech veřejných místech, v neveřejných prostorách se uskutečňovalo pod vhodnou záminkou konspirativně. Po skončení směny zpracoval náčelník sledovací akce pracovní svodku, která se zakládala do spisu sledování. Ke každé sledovací akci byla pořizována rovněž fotodokumentace a přehled negativů. O finančních výdajích vzniklých při akci byl veden záznam na tzv. evidenčním listu výdajů. Po skončení sledovací akce byly všechny písemnosti chronologicky seřazeny a spojeny do svazku sledování.

Vedle tajného sledování se ve výjimečných případech volilo i tzv. sledování demonstrativní, při němž byly zájmové osoby sledovány tak, aby o tom věděly. Cílem tohoto způsobu sledování bylo sledovaného znejistit, dostat ho do časového tlaku, nahnat mu strach, vyprovokovat ho k činům, kterých by se jinak nedopustil. Příslušníci IV. správy pak v rámci sledování soustřeďovali poznatky o jeho chování, vzhledu, stycích s dalšími osobami, adresách navštívěných míst apod. Po skončení akce byla na požadující útvar zaslána podrobná zpráva (svodka).¹⁰

Průběh a výsledky akcí Správy sledování zachycuje unikátní materiál, který byl teprve před necelými třemi lety předán ke zpracování po dlouhých dvanácti letech, kdy se spisová agenda dokumentující činnost jednotlivých výkoných odborů sledování nacházela v nevhodných prostorech někdejšího archivního a spisového odboru ministerstva vnitra.

V současné době jsou svazky uloženy v depozitáři oddělení operativních svazků kontrarozvědky a vyšetřovacích spisů Archivu bezpečnostních složek. Postupně se evidenční systém IV. správy SNB podle názvu krycích jmen akcí mění na standardizovaný archivní systém. Celkově se jedná o 7693 svazky převážně ze 70. a 80. let minulého století. Spisy Správy sledování z předchozího období jsou dochovány jen výjimečně.

¹⁰ ŠTASTNÝ, Jiří: Správa sledování v roce 1989/90. In: *Securitas Imperii*. ÚDV PČR, 1999, č. 5, s. 221–230.

ABS, f. svazkové agendy Správy sledování, neuspořádáno, svazek s krycím jménem RYCHTA, sledovaná osoba Vlastimil Třešňák, Návrh a plán sledování Vlastimila Třešňáka a plán okolí místa jeho bydliště.

ABS, f., of the Surveillance Directorate's record group, not organized, file with the cover name RYCHTA, person surveilled: Vlastimil Třešňák, Surveillance proposal and plan for Vlastimil Třešňák, as well as a map of the neighborhood of his residence.

cameras, means of transport, etc.) was determined. The surveillance itself began only after the administrative processing of the proposal and the registering of the surveillance report file.

Before setting to work, the policemen elaborated a detailed Surveillance Plan, which included the code name of the operation, personal information on the person under surveillance, compelling facts, a description of the place of residence, workplace and its environment, as well as information about the working hours of the person under surveillance, or a description of other places where he or she might appear, and a proposal for organizing the surveillance (possible places to establish a static stakeout, etc.). Included in the plan was a layout of the surroundings of the residence and the workplace of the person under surveillance, which had to include a large amount of detailed information, such as the locations of neighboring buildings, with passageways, orchards, parks and streets, locations of bus stops, train stations, phone booths, and so on. The plan also had to contain the placement of tails, service vehicles and stakeouts.

After the plan's approval, the surveillance group was put together, led by the chief of the operation. The operation itself was preceded by "getting to know" the subject, from a photo or other information acquired from operative units. Several surveillance groups of 3–5 members usually participated in the operation. At least two groups were needed for the surveillance to be efficient; more groups were deployed for important operations. The surveillance itself was preceded by a briefing, during which duties were specified and all necessary information on the person under surveillance was relayed. Each group was equipped with transport and communication technology. The surveillance chief inspected the group's technical equipment.

The shadowing of the person was performed under cover, during the course of which tails took shifts. Shift duration depended on the length of the operation and on local conditions. Surveillance was carried out in all public places; in

Správa ředitelství bezpečnosti
země Praha a Středočeského kraje
S-B Praha - 2 a odbor
operativní akce

Cíl: *00000000000000000000000000000000*

Přílohy:

Schvaluji: *M. Vojtěch* 3

(Podpis, hodnocení a příjemec ve vyplňovací úhradce)

Dne: 10. 4. 1981

PRÍJEMCEM Záložka karcher 10P
Sbor národní bezpečnosti ČSSR

Návrh na sledování

Zádán o sledování v akci (krycí název) "RYCHTA".
Cílem a druh svazku čv.č. 22752 - svažek prověrování osoby
důvod rozpracování podzvukem z tr. 6, dle §§ 98 a 202 třz.
po dobu permanentní, počínaje dнем od hodin.
Jan Vlastimil Třešňák naroden 20.4.1950
národnost česká, st. působení čs., stav rozveden
zaměstnání bez pracovního poměru.

majetek vlastní SPZ typ garážuje
bytového domu čp. 1, Odešť 8
za akci odpovídá a oznací projekta a. místřína Kafka Josefa
hod. k dosudnému na telefonu lince 3124
Zastupující s mpcr. Kolář

č. telefonu 3128

Důvod a cíl sledování: Dohled odboru pro přípravu sledování, přehlednost, zabezpečení, ohlašování a dokumentaci trestné činnosti vzhledem na dosudní cíl sledování, zejména nebezpečná činnost osoby, znamé nebo připomínané osoby, rok prezentace ap.

Jedná se o signatáře ČH-77, který jako kytarista vystupuje na nelegálních divadelních vystoupeních, zároveň jako člen ČH-77 se podílí na rozšiřování nelegálních tiskoven. V současné době byly získány poznatky, že byl několikrát přítomen v prostoru, kde se vyskytly protistátní nápisy a nápisy VONS.

Podpis operativného pracovníka Místřína Kafka Josefa
Doporučuj: Náčelník za odd. S-SB Praha
M. Vojtěch GRABILLER dne 26. 3. 81
dne

(Uzávěrka na funkce, hodnocení, jedno a příjemec)
M. Vojtěch

Schvaluje: *M. Vojtěch* 4

(Podpis, hodnocení a příjemec ve vyplňovací úhradce)

Počet listů:

PLÁN SLEDOVÁNÍ

TŘEŠŇÁK Vlastimil, nar. 26.4.1950, národnost česká, st. p. p. f. ČSSR, rozveden, bytového domu 6, bez pracovního poměru. Akce bude probíhat pod krycím jménem RYCHTA.

Z V L A S T N I F P E Z M A N K Y

Jedná se o signatáře ČH-77, který jako kytarista vystupuje na nelegálních divadelních vystoupeních. Jako člen ČH-77 se rovněž podílí na rozšiřování nelegálních tiskoven. V současné době byly získány poznatky, že byl několikrát přítomen v prostoru, kde se vyskytly protistátní nápisy a nápisy VONS.

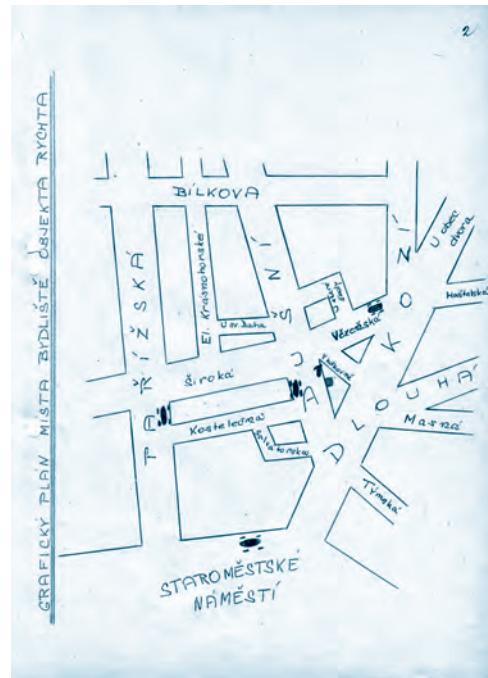
Charakteristiky míst a míst k místu sledování

Bývalisté objekty se nachází ve 4 patrovém starém domě s jedním východem do ul. Dušní. Je to 4 patrové s okny směřujícími do ul. Dušní. Dom je bez výtahu a na každém patře jsou uzeněně skleněné dveře.

Ul. Dušní je po celý den málo frekventována jak chodci, tak i vozidly. Po obou stranách ulice parkují vozidla. Ul. Dušní je jednomárná do ul. Oloubné. Ozvětování v nočních hodinách je dobré. Prostředky MHD jsou nejbliže v ul. Revoluční, telefon, automat je umístěn na rohu ul. Dušní a Široké. Obchody v uvedené ulici nejsou.

Charakteristiky míst a míst k místu sledování

Nebude uváděna, objekt je bez pracovního poměru.

AKCE „RYCHTA“ A „ALI“

Jako ukázkou operativní administrativy IV. správy SNB je možno prezentovat některé písemnosti ze spisu s krycím jménem „Rychta“, který byl v dubnu 1981 založen ke sledování známého písničkáře Vlastimila Třešňáka. Z Návrhu sledování vyplývá, že si sledování objednal II. odbor správy Státní bezpečnosti Správy SNB hlavního města Prahy a Středočeského kraje. Důvodem bylo údajné podezření z trestné činnosti dle §§ 98 a 202 trestního zákona č. 140/1961 Sb., tj. dnes již neexistující podvracení republiky a výtržnictví. Ve zprávě se doslova piše: *Jedná se o signatáře Charty 77, který jako kytarista vystupuje na nelegálních divadelních vystoupeních, zároveň jako člen Charty 77 se podílí na rozšiřování nelegálních tiskoven. V současné době byly získány poznatky, že byl několikrát přítomen v prostoru, kde se vyskytly protistátní nápisy VONS.*

Správa sledování proti objektu akce „Rychta“ použila šest služebních vozů a jeden maskovací vůz. Na samotné akci se podílelo šest až devět příslušníků, kteří jej sledovali na každém kroku a zaznamenávali jeho pohyb zhruba v půl-hodinových intervalech. Podle zadání Třešňáka doprovázeli i do restauračních či jiných obdobných zařízení. Potvrzuje

places that were not publicly accessible, it was realized conspiratorially under a suitable guise. When the shift was over, the chief of the operation elaborated a working summary and placed it in the surveillance files. Photo documentation and a list of negatives were also kept for each surveillance operation. Operation expenses were recorded in the so-called register of expenses. When the operation was over, all documents were arranged in chronological order and compiled in the surveillance file.

In addition to secret surveillance, in exceptional cases “demonstrative” surveillance took place, during which the persons of interest knew that they were being followed. This type of surveillance was calculated to confuse those being tailed, put them under time pressure, scare and provoke them to act in a way they would not otherwise. The Members of Directorate IV then, in the course of their surveillance, gathered information on their behavior, appearance, contact with others, addresses of places visited, etc. When the surveillance was completed, a detailed report (summary) was sent to the unit that requested it.¹⁰

¹⁰ ŠTASTNÝ, Jiří: Správa sledování v roce 1989/1990 (“The Surveillance Directorate in 1989/1990”). In: *Securitas Imperii*, 1999, No. 5, p. 221–230.

to mj. útrata příslušníků-sledovačů z restaurace U Tygra, kde s ním zůstali přes dvě hodiny. Za sedm večeří a šest piv tehdy utratili celkem 115 Kčs. Navíc po nich zbyl tento záznam: *V 20.00 hodin zašel do restaurace U Zlatého tygra. Pozdější kontrolou bylo zjištěno, že RYCHTA sedí u stolku a popíjí. Během večera několikrát změnil místo u různých stolů a bavil se s hosty restaurace. Dle jeho chování v restauraci možno usoudit, že je zde častým hostem. V 22.45 hodin opustil RYCHTA uvedenou restauraci ve společnosti 3 mužů a dvou žen stejného vzezření jako objekt. Odešli ul. Husovou do ulice Spálené, kde v 23.00 hodin společně zašli do vinárny U Šupů /uvnitř bez kontroly/. V 01.15 hodin opustil RYCHTA uvedenou vinárnu ve společnosti 3 mužů a třech žen. Před vinárnu zůstali stát a hlasitě se bavili. Po malé chvilce RYCHTA a jedna mladá žena odešli za ohradu vedle OD [obchodní dům] Máj...“*

Sledování Vlastimila Třešňáka bylo jednorázovou akcí, která v tomto případě trvala pouhé dva dny. Ale například signatářku Charty 77 Alenu Hromádkovou měla IV. správa SNB v hledáčku celé čtyři roky. Příslušníci Státní bezpečnosti ji v rámci akce „Ali“ zachycovali nejenom za všedenních situací, nenechali ji bez dozoru ani na vlastní svatbě či na pohřbu maminky. Ke spisu „Ali“ v rozsahu 103 stran je připojena bohatá fotodokumentace.

Důvod sledování Aleny Hromádkové v roce 1985 správa kontrarozvědky pro boj proti vnitřnímu nepříteli (X. správa SNB) formulovala následovně: *Jmenovaná se aktivně podílí na provádění nepřátelské činnosti v rámci vnitřního protivníka, a to zejména tvorbou, překládáním a rozepisováním nepřátelských materiálů. Sledování bude prováděno v průběhu roku 1985 za účelem podchycování a dokumentování osobních kontaktů jmenované na další nepřátelsky zaměřené osoby s cílem rozkrýt další vazby do prostředí vnitřního protivníka. V rámci podrobného plánu sledování pod záhlavím „zvláštní poznatky“ zjistíme, které z dalších sledovaných osob bylo možno potkat v jejím okolí. Šlo celkem o sedm zájmových osob politické policie – objekty akcí*

The course and results of operations of the Department of Surveillance are recorded in unique documentation that was only handed over for processing three years ago, after a lengthy twelve years during which the files documenting the activity of individual executive surveillance departments lay scattered in out-of-place premises of the former Archive and File Department of the Ministry of the Interior.

The files are currently stored in the depositories of the Department of Counterintelligence Operative Volumes and Investigation Files of the Security Services Archive. The evidence system of Directorate IV of the SNB is organized according to a standardized archival system based on operation code name. In total, there are 7,693 files, predominantly from the 1970s and 80s. Very rarely were files of the Surveillance Directorate from the period earlier than this preserved.

OPERATION “RYCHTA” AND “ALI”

Several documents from the file with the code name “Rychta,” which was created in April 1981 to track the shadowing of the well-known folk singer Vlastimil Třešňák, serve to illustrate the operative work of the SNB’s Directorate IV. The Proposal for Surveillance shows that it was requested by the 2nd Section of the State Security Directorate of the Prague and Central Bohemian Region SNB Directorate. The pretext was allegedly suspicion of criminal activity pursuant to Sections 98 and 202 of penal Act No.140/1961 Coll., which is the no longer existing “subversion of the republic and disorderly conduct” clause. The report states: “He is a signatory of Charter 77, a guitar player who plays in illegal theater performances and he also, as a member of Charter 77, partakes in the distribution of illegal printed matter. Information has been acquired lately that he was present several times at places where seditious VONS (Výbor na obranu nespravedlivě stíhaných – Committee for the Defense of the Unjustly Persecuted) notices appeared.”

The Surveillance Directorate used six company cars and one camouflaged car in Operation “Rychta.” Six to nine ser-

„Dana 2“, „Táňa“, „Věno“, „Jabloň“, „Sládek 1“, „Čížek“ a „Lože“.

Vyčleněná desetičlenná skupina sledovačů se čtyřmi služebními vozy byla vybavena osobními technickými prostředky včetně videozáZNAMOVÉ techniky a fotoaparátu. První skupina měla provést tzv. záchyt objekta a následně ho tajně sledovat z bydliště až na pracoviště, kde již byla připravena další devítičlenná skupina a čtyři služební vozidla. Tímto plánem se příslušníci Správy sledování řídili v následujících letech.

První „záchyt“ v místě bydliště se uskutečnil 5. ledna 1984 v 8.55 hodin. *Na hlavě měla šedobílou kožešinovou čepici, oblečena v tmavě skořicový kabát, kolem krku dlouhou černou šálu, zelené kalhoty, bílé sportovní boty, v ruce nesla hnědou kabelku a háčkovanou tašku.* Obdobně spis obsahuje i popis oblečení každého příslušníka-sledovače, který se na akci podílel. V záznamu jsou podchycena auta Státní bezpečnosti, stejně jako aktuální počasí. Jasno a slunečno například bylo 30. srpna 1984, kdy *byla ALI zachycena v hale nádraží, při prohlížení tabule příjezdů vlaků. ALI byla prostovlasá, oblečena do proužkovaných bílých šatů, bílých bot. V ruce nesla bílou igelitovou tašku a hnědou kabelku. ALI poté utíkala na II. nástupiště, které celé podél vlaku, který zde ještě stál, prošla. Po chvíli odešla do haly nádraží, kde se neustále rozhlížela. Vyšla ke stanovišti taxi, a prohlížela si cestující. Po 2 minutách odešla do haly, prošla jí a vyšla ven do parku. Zde se rozhlížela, a aniž se zde s někým setkala, odešla zpět do haly nádraží, kde odešla do stanice metra Hlavní nádraží...*

Alena Hromádková byla jako organizátorka tzv. anti-univerzit v častém kontaktu se zahraničními návštěvníky, jejichž totožnost Státní bezpečnost průběžně zjišťovala při jejich pobytu v tehdejším Československu. Dne 9. dubna 1984 navštívil byt Aleny Hromádkové asi čtyřicetiletý muž, kterého si příslušníci IV. správy SNB interně označili jako „styk BEN“. V 15.20 hodin opustil BEN bydliště ALI v ul. Přemyslovské č. 41. Odešel ul. Přemyslovskou, Baranovou

vicemen participated in the operation, watching his every step and recording his movement at approximately 30-minute intervals. Per instructions, they even accompanied Třešňák to restaurants or other similar establishments. This is confirmed by the record of expenses of policemen-tails in the restaurant U Zlatého Tygra, where they stayed with him for over two hours. They spent a total of 115 Czechoslovak koruna (CSK) on that occasion, for seven dinners and six beers. In addition, they recorded the following account of that evening: “At 8 pm he entered the restaurant U Zlatého tygra. A later inspection detected that RYCHTA was sitting at a table and drinking. Over the course of the evening, he changed his place to different tables several times and talked with customers. His behavior in the restaurant leads to the conclusion that he is a frequent customer there. At 10:40 pm, RYCHTA left the above-mentioned restaurant in the company of three men and two women similar in appearance to the subject. They took Husova to Spálená Street, where they entered the wine bar U Šupů together at 11 pm /no surveillance inside/. At 01:15 am, RYCHTA left the aforementioned wine bar in the company of three men and three women. They hung around in front of the bar speaking loudly. After a short while, RYCHTA and one young woman went behind a fence next to the Máj department store...”

The surveillance of Vlastimil Třešňák was a one-off operation, which in this case lasted only two days. But Directorate IV had the Charter 77 signatory Alena Hromádková in their viewfinder for an entire four years. In the scope of operation “Ali,” StB officers not only shadowed her in everyday situations, but did not even leave her unattended at her own wedding or the funeral of her mother. The file with the code name “Ali,” encompassing 103 pages, contains rich photo documentation.

The Counterintelligence Directorate for the Struggle against the Internal Adversary formulated the following reason for the surveillance of Alena Hromádková in 1985: “The afore-named actively participates in hostile activity

do ul. Vinohradské, kde u Flory nasedl do vozu Taxi Volha šedá SPZ AP 20-93 a s touto odejel přímou cestou do ul. Na Václavce, kde... Popis cesty pokračuje až na letiště Praha-Ruzyně, kde bylo sledování ukončeno. Totožnost návštěvníka Správa sledování zjistila od kolegů z odboru pasové kontroly podle fotografie na žádosti o československé vízum. Zjistili tak, že se v tomto případě jednalo o filozofa a politologa Rogera Scrutona z Velké Británie.

V jiném případě byly identifikovány osoby, které se zúčastnily pohřbu Marie Hromádkové, matky Aleny Hromádkové. Během obřadu se pořizovala tajná fotodokumentace a poté zjišťovala totožnost těchto osob. Následná zpráva potvrzuje splnění úkolu. Mezi smutečními hosty byli rozpoznáni například Rudolf Kučera (akce „Ruda 3“) nebo Petr Pithart (akce „Hrabě“).

Tak neosobně mašinerie Státní bezpečnosti fungovala den po dni, měsíc po měsíci, rok po roce. Její informační produkce a z ní vyplývající represivní i preventivní opatření byla nelítostná a vytrvalá. Teprve dnes můžeme alespoň částečně nahlédnout do zákulisí Správy sledování, a to i prostřednictvím unikátních fotografií pořízených v průběhu sledování zájmových osob. Věřme, že se tato publikace sestavená pouze z malé části zachovaných fotografií stane přesvědčivým a poutavým zachycením totalitního období.

within the framework of the internal adversary, namely by producing, translating and reproducing enemy documents. Surveillance shall be carried out in 1985 in order to pin down and document private contacts of the afore-named to other enemy-oriented individuals, with the aim of revealing further connections to the internal adversary milieu." In the framework of the detailed surveillance plan, under the heading Special Findings, we find out who – from among other people under surveillance – could be found in her vicinity. There were a total of seven persons of interest to the political police – the subjects of the operations "Dana 2," "Táňa," "Věno," "Jabloň," "Sládek 1," "Čížek," "Lože."

A ten-member group of servicemen, with four company cars and equipped with personal technical devices including video-recording equipment and cameras, was detached for surveillance.

The first group was to carry out the "detection" of the subject, then secretly follow her from her home to her workplace, where another group of nine policemen and four company cars was waiting. The servicemen continued to follow the Surveillance Plan in the years to follow.

The first detection of Alena Hromádková was executed on January 5, 1984 at 8:55 am at her place of residence. "She was wearing an off-white fur cap, a dark cinnamon-colored coat, a long black scarf around her neck, green trousers and white sport shoes; she was carrying a brown purse and a crotched bag. A similar description of clothes was logged by each policeman-tail who participated in the operation. Furthermore, not only do we learn from the record which pursuit cars State Security used, but also what the weather was like that day. For example, the sky was clear and sunny on August 30, 1984, when "ALI was caught at the train station hall while perusing the arrival board. ALI was bareheaded, dressed in a white striped outfit and white shoes. She was carrying a white plastic bag and a brown purse. Afterwards, ALI ran to the second platform and walked over it past the train, which was still there.

After a while, she went to the station hall and kept looking around. Then she went out to the taxi rank and observed the passengers. Two minutes later, she returned to the hall, passed through and went out to the park. There she looked around and without meeting anybody, she went back to the hall, then to the metro station Hlavní nádraží..."

As an organizer of so-called anti-universities, Alena Hromádková was in frequent contact with foreign visitors, whose identity was continuously probed by the StB during their stay in former Czechoslovakia. On April 9, 1984, a man, approximately in his 40's, whom the servicemen of SNB Directorate IV had internally identified as "contact BEN," visited the flat of Alena Hromádková. "At 3:20 pm, BEN left ALI 's residence at Přemyslovská Street no. 41. He went by way of Přemyslovská and Baranova streets to Vinohradská Street. There, near Flora, he got into a gray Volha taxi, license plate AP 20-93, and went straight to Na Václavce Street, where..." The description of his journey continues to the Prague-Ruzyně airport, where surveillance terminated. The Surveillance Directorate determined the identity of the visitor from a photo on his application for a Czechoslovak visa provided by colleagues in the passport control department. They thus discovered that, in this case, it was the philosopher and politologist Roger Scruton, from Great Britain.

In another case, people who attended the funeral of Marie Hromádková, the mother of Alena Hromádková, were identified. During the ceremony, secret photo documentation was taken that led to their identification. The resulting report confirms that the objective was accomplished. For example, Rudolf Kučera (operation "Ruda 3"), or Petr Pithart (operation "Hrabě"), were recognized among the mourners.

Thus the machinery continued soullessly, day after day, month after month, year after year. Its production of information and the repressive and preventive measures ensuing from this were heartless and persistent. Only today can

we gain at least partial insight into the behind-the-scenes activity of the Surveillance Directorate, thanks, among other things, to the unique photographs taken over the course of surveillance of people of interest. Let us hope that this publication, which contains only a small part of the preserved photographs, proves a convincing and engaging depiction of the totalitarian era.

MEDAILONY
NÁČELNÍKŮ
SPRÁVY
SLEDOVÁNÍ
STÁTNÍ
BEZPEČNOSTI

PROFILES
OF CHIEFS
OF THE STATE
SECURITY
SURVEILLANCE
DIRECTORATE

Miroslav Urbánek

*Náčelník Správy sledování Státní bezpečnosti
v letech 1951–1968 a 1971–1982
Chief of the State Security Surveillance
Directorate 1951–1968 and 1971–1981*

**Antonín Kavan (*1921),
JUDr., plukovník, člen
Komunistické strany Česko-
slovenska od 1. 9. 1945. Ke
Sboru národní bezpečnosti
byl přijat 6. 6. 1945, v letech
1945–48 sloužil u Zemské-
ho velitelství SNB Praha
a prošel několika pražskými
stanicemi SNB. Od 3. 3. 1948
byl zařazen k ministerstvu**

vnitra. V letech 1949–50 vykonával funkci velitele oddě-
lení na odboru BA na Ministerstvu vnitra ČSR, později na
Ministerstvu národní bezpečnosti ČSR. V roce 1950 byl
jmenován zástupcem velitele sektoru BAa – IV. (přímo řídil
tzv. sledovačku). V roce 1950 se stal zástupcem velitele V.
sektoru Velitelství Státní bezpečnosti. V letech 1951–53
řídil problematiku sledování jako velitel V. sektoru Velitel-
ství StB. Náčelníkem VII. správy MV (Správy sledování) byl
v letech 1953–64, po následné reorganizaci řídil jako ná-
čelník IV. správu MV v letech 1964–66. Během let 1960–65
absolvoval na Právnické fakultě Univerzity Karlovy v Praze
studium správního práva. V letech 1966–68 byl náčelníkem
IV. správy Hlavní správy StB, dne 25. 2. 1968 povyšen do
hodnosti plukovníka. V souvislosti s vyšetřováním jeho po-
dílu na nezákonostech z 50. let 20. století byl 15. 7. 1968
odvolán z funkce. Po potlačení pražského jara se postupně
vracel zpět do nejvyšší funkce na Správě sledování. Od
15. 10. 1968 do 14. 3. 1971 působil jako zástupce náčelníka
a posléze náčelník 4. odboru IV. správy Hlavní správy StB
(Federální správy zpravodajské služby, později federálního
ministerstva vnitra). Dne 15. 3. 1971 byl opětovně jmenován
náčelníkem IV. správy FMV. V této funkci působil do roku
1979. Svou kariéru završil jako náčelník IV. správy SNB
v letech 1979–82. Služební poměr příslušníka SNB ukončil
ke dni 31. 1. 1982 odchodem do starobního důchodu.

**Antonín Kavan (b. 1921), JUDr., Colonel, member of the
Communist Party of Czechoslovakia as of September 1,
1945. He was accepted into the National Security Corps
(SNB) on June 6, 1945; from 1945–48, he served with the
Prague SNB Municipal Headquarters and worked at several
Prague SNB stations. On March 3, 1948, he was posted to
the Ministry of the Interior. During the years 1949–50, he
held the position of department commander in the BA sec-
tion of the Ministry of the Interior of the Czechoslovak
Socialist Republic (ČSSR), later with the Ministry of Na-
tional Security of the ČSSR. He was named Deputy Com-
mander of the BA Sector – Directorate IV (directly in charge
of the so-called “tailing unit”) in 1950. From 1951–53, he
managed surveillance issues as Commander of Sector V of
the State Security (StB) Headquarters. He was Chief of Di-
rectorate VII of the Ministry of the Interior (the Surveillance
Directorate) from 1953–1964; after a reorganization, Chief of
Directorate IV of the Ministry of the Interior, 1964–66. Dur-
ing the years 1960–65, he completed studies in administra-
tion law at the Law Faculty of Charles University in Prague.
From 1966–68, he was Chief of Directorate IV of the StB
Main Directorate. On February 25, 1968, he was promoted
to the rank of colonel. In connection with the investiga-
tion into his share in the unlawfulness of the 1950s, he
was dismissed from his position on July 15, 1968. After the
suppression of the Prague Spring, he gradually returned to
the highest position in the Surveillance Directorate. From
October 15, 1968 to March 14, 1971, he served as Deputy
Chief and eventually Chief of Section 4 of Directorate IV
of the Main StB Directorate (Federal Intelligence Services
Directorate, later the Federal Ministry of the Interior). On
March 15, 1971, he was re-named head of Directorate IV of
the Federal Ministry of the Interior. He served in this posi-
tion until 1979. His career peaked as Chief of Directorate
IV of the SNB from 1979–82. The service career of this SNB
officer terminated on January 31, 1982, with his retirement.**

*Náčelník Správy sledování Státní bezpečnosti
v letech 1968–1970
Chief of the State Security Surveillance
Directorate 1968–1970*

Štefan Demjan (1923–1996), RSDr., plukovník. Člen Komunistické strany Československa od 26. 4. 1945, dlouhá léta působil ve stranickém aparátu, absolvoval vysokou stranickou školu ústředního výboru Komunistické strany Sovětského svazu v Moskvě. Ke dni 16. 4. 1956 byl zařazen na ministerstvo vnitra do funkce náměstka ministra vnitra, kde zodpovídal především za řízení operativních ústředních správ Státní bezpečnosti. Z funkce náměstka ministra byl 30. 6. 1968 odvolán kádrovým rozkazem ministra vnitra Josefa Pavla č. 444/1968. Dne 28. 7. 1968 byl jmenován do funkce náčelníka IV. správy Hlavní správy StB (posléze Federální správy zpravodajské služby), ze které byl odvolán kádrovým rozkazem ministra vnitra ČSSR č. 269/1970 k 31. 5. 1970 s odůvodněním, že zastával *některé chybné politické postoje v průběhu roku 1968*. Od 1. 7. 1970 byl podle kádrového rozkazu ministra vnitra ČSSR č. 86/1970 dán do tzv. kádrové dispozice. Dne 9. 6. 1970 schválilo předsednictvo hlavního výboru KSČ federálního ministerstva vnitra zahájení disciplinárního řízení proti Demjanovi a disciplinární komise navrhla jeho vyloučení ze strany. Návrh schválila pohovorová komise ústředního výboru KSČ, vyloučen ze strany byl 7. 6. 1971. Svoji kariéru ukončil jako referent odboru pasů a víz Krajské správy SNB v Praze, kde působil od 1. 8. 1971. Dne 28. 2. 1978 byl uvolněn ze služebního poměru příslušníka SNB a odešel do starobního důchodu.

Štefan Demjan (1923–1996), RSDr., Colonel. Member of the Communist Party of Czechoslovakia (KSC) as of April 26, 1945; served many years in the Party apparatus. Graduated from the Party University of the Central Committee of the Communist Party of the Soviet Union in Moscow. On April 16, 1956, he was posted to the Ministry of the Interior and given the position of Deputy Minister, where he was primarily responsible for the direction of operative central directorates of the State Security Service (StB). He was dismissed from his position as Deputy Minister on June 30, 1968 by personnel Order No. 444/1968 of the Minister of the Interior Josef Pavel. On July 28, 1968, he was appointed Chief of Directorate IV of the Main StB Directorate (later the Federal Intelligence Services Directorate), from which he was dismissed by personnel Order No. 269/1970 of the Minister of the Interior of the Czechoslovak Socialist Republic (ČSSR) on May 31, 1970, on the rationale that he had exercised *some mistaken political positions in the course of the year 1968*. From July 1, 1970, pursuant to personnel Order No. 86/1970 of the Minister of the Interior of the ČSSR, he was put into personnel "reserves." On June 9, 1970, the Presidium of the Main Committee of the KSČ of the Federal Ministry of the Interior approved the commencement of disciplinary action against Dejman, and the disciplinary commission proposed his dismissal from the Party. The proposal was approved by the interview commission of the Central Committee of the KSČ; he was dismissed from the Party on June 7, 1971. His career ended as an officer in the Passports and Visas Section of the Regional Directorate of the Prague SNB, where he served as of August 1, 1971. On February 28, 1978, he was relieved of his duties as an SNB officer, and he retired.

*Náčelník Správy sledování Státní bezpečnosti
v letech 1970–1971*
*Chief of the State Security Surveillance
Directorate 1970–1971*

Ján Hanuliak (*1923), Ing., plukovník, později generálmajor, absolvent Vysoké školy ekonomické v Bratislavě, v r. 1946 vstoupil do Sboru národní bezpečnosti, člen KSČ od 8. 11. 1947. V letech 1946–49 sloužil jako příslušník SNB na obvodním oddělení Veřejné bezpečnosti v Lučenci, 1949–51 byl politickým tajemníkem na Krajském velitelství Státní bezpečnosti

v Banské Bystrici. Prošel celou řadou funkcí na Krajské správě StB v Košicích. V 50. letech 20. století byla jeho kariéra spjata v Košicích s odděleními, která se zabývala činností tzv. východní emigrace (ukrajinské a ruské), jež byla předmětem mimořádného zájmu sovětských poradců, kteří se v tomto regionu účastnili realizovaných akcí a pracovali s agenturou. V letech 1951–55 působil jako náčelník oddělení a 5. odboru Krajské správy MV Košice, 1955–56 byl náčelníkem 3. odboru KS MV Košice. Následně v letech 1956–57 byl již zástupcem náčelníka KS MV Košice, v období 1959–63 náčelníkem 4. odboru KS MV Košice, 1963–66 zástupcem náčelníka Krajské správy StB Košice. V letech 1966–69 z titulu své funkce řídil odbor boje proti vnitřnímu nepříteli (2. odbor). Svoji kariéru na Slovensku zakončil jako náčelník Krajské správy StB v Košicích. Náčelníkem Správy sledování (IV. správy FMV) byl jmenován 1. 8. 1970 a funkci zastával do 15. 2. 1971, kdy se stal náměstkem ministra vnitra. V letech 1973–79 pak působil ve funkci I. náměstka ministra vnitra. Poté se na dva roky stal osobním konzultantem ministra vnitra ČSSR a následně jako představitel federálního ministerstva vnitra oficiálně zastupoval resort v Sovětském svazu. K 31. 7. 1982 odešel do starobního důchodu.

Ján Hanuliak (b. 1923), Ing., Colonel, later Major General; graduate of the Economics University in Bratislava; joined the National Security Corps (SNB) in 1946, member of the Communist Party of Czechoslovakia (KSČ) as of November 8, 1947. From 1946–49, he served as an SNB officer in the Public Security (VB) district department in Lučenec; from 1949–51, he was political secretary at the Regional State Security (StB) Headquarters in Banská Bystrica. He passed through a range of positions at the Košice Regional StB Headquarters. In the 1950s, his career in Košice was connected with the departments dealing with so-called Eastern emigration (Ukrainian and Russian), a subject of particular interest to Soviet advisors, who participated in operations and worked with the agency in this region. From 1951–55, he served as chief of the department and Section 5 of the Regional Directorate of the Ministry of the Interior (KS MV) in Košice; from 1955–56 he was chief of Section 3 of the Košice KS MV. Subsequently, from 1956–57, he was already deputy chief of the Košice KS MV; from 1959–63, chief of Section 4 of the KS MV Košice; and from 1963–66, again deputy chief of the Regional Directorate of the Košice StB. From 1966–9, by virtue of his position, he directed the Section for the Struggle against the Internal Adversary (Section 2). He concluded his career in Slovakia as Chief of the Regional StB Directorate in Košice. He was named Chief of the Surveillance Directorate (Directorate IV of the Federal Ministry of the Interior) on August 1, 1970, and served in this position until February 15, 1971, when he became Deputy Minister of the Interior. From 1973–79, he then served in the position of First Deputy Minister of the Interior. After that, he became a personal consultant of the Minister of the Interior of the Czechoslovak Socialist Republic (ČSSR) for two years, and subsequently, as an official of the Federal Ministry of the Interior, he officially represented the interests of the Soviet Union. He retired on July 31, 1982.

*Náčelník Správy sledování Státní bezpečnosti
v letech 1982–1987*
*Chief of the State Security Surveillance
Directorate 1982–1987*

jako politický pracovník při hlavním výboru KSČ federálního ministerstva vnitra a v letech 1977–79 byl ředitelem Večerní univerzity marxismu-leninismu při ideologickém oddělení hlavního výboru KSČ FMV. V letech 1979–81 byl zástupcem, resp. 1. zástupcem náčelníka Správy sledování. K 1. 1. 1982 byl jmenován náčelníkem IV. správy SNB, 1. 4. 1982 mimořádně povýšen do hodnosti podplukovníka. Od 1. 12. 1987 byl zařazen do činné zálohy, současně přidělen do kádrové a materieli péče XI. správy SNB a pověřen zvláštními úkoly. Ze služebního poměru příslušníka SNB byl propuštěn 23. 5. 1990.

Josef Juřica (*1940), RSDr., podplukovník. Od svého nástupu ke složkám ministerstva vnitra v r. 1962 pracoval na Správě sledování. Během let 1962–70 zařazen na I., III. a IV. odboru Správy sledování. V letech 1970–74 absolvoval interní studium Vysoké školy politické ÚV KSČ, v období let 1974–79 působil

Josef Juřica (b. 1940), RSDr., Lieutenant Colonel. Worked at the Surveillance Directorate from the time of his entry into the services of the Ministry of the Interior in 1962. During the years 1962–70, he was posted to the Surveillance Directorate's sections I, III and IV. Between 1970–74, he completed an internal study program of the Political University of the Central Committee of the Czechoslovak Communist Party (KSČ); from 1974–79 he served as a political worker in the Central Committee of the KSČ of the Federal Ministry of the Interior (FMV). From 1977–79, he was director of the Evening University of Marxism-Leninism in the ideological department of the Central Committee of the Czechoslovak Communist Party of the FMV. From 1979–81, he was deputy, and later first deputy of the chief of the Surveillance Directorate. On January 1, 1982 he was named Chief of Directorate IV of the National Security Corps (SNB) Directorate; on April 1, 1982, he was unusually promoted to the rank of Lieutenant Colonel. On December 1, 1987, he was posted to the active reserves, and simultaneously assigned responsibility for personnel and logistics at the SNB's Directorate XI, charged with special tasks. On the basis of the screening commission's decision, he was discharged from service as an SNB officer on August 11, 1990.

*Náčelník Správy sledování Státní bezpečnosti
v letech 1987–1990
Chief of the State Security Surveillance
Directorate 1987–1990*

Václav Mencl (*1940), JUDr., plukovník. Od svého nástupu ke složkám ministerstva vnitra v r. 1962 pracoval na Správě sledování, během let 1962–67 působil na I., II. a V. odboru Správy. V letech 1967–69 absolvoval denní studium na Střední odborné škole MV ve Slapech nad Vltavou, směr: Státní bez-

pečnost, obor: sledování. V letech 1969–74 byl zařazen na 2. oddělení I. odboru Správy sledování (sledování kádrových rozvědčíků, vízových cizinců, obchodních zástupců a jiných osob z určených kapitalistických států). V letech 1975–79 absolvoval denní studium na fakultě Státní bezpečnosti Vysoké školy Sboru národní bezpečnosti v Praze. Během let 1980–84 byl náčelníkem II. odboru IV. správy SNB (sledování zastupitelských úřadů, trasové sledování) a v letech 1984–87 působil jako zástupce náčelníka IV. správy SNB. K 1. 8. 1987 byl povýšen do hodnosti podplukovníka. Náčelníkem Správy sledování byl jmenován podle kádrového rozkazu federálního ministra vnitra č. 475/1987 k 1. 12. 1987. V listopadu 1989 mu byla propůjčena hodnost plukovníka. Z funkce náčelníka Správy sledování byl odvolán ke dni 15. 2. 1990 podle rozkazu federálního ministra vnitra č. 277/1990 a zařazen do zálohy. Na základě rozhodnutí prověrkové komise byl k 11. 8. 1990 propuštěn ze služebního poměru příslušníka SNB.

Václav Mencl (b. 1940), JUDr., Colonel. Worked at the Surveillance Directorate from the time of his entry into the services of the Ministry of the Interior in 1962. During the years 1962–67, he served in sections I, II, and V of the Directorate. Between 1967 and 1969, he completed a daily study program at the specialized secondary school of the Ministry of the Interior in Slapy nad Vltavou, specialization: State Security, subject: surveillance. From 1969–74, he was posted to Department 2 of Section I of the Surveillance Directorate (surveillance of intelligence officers, visa-holding foreigners, business representatives and other persons from specified capitalist states). Between 1975–79, he completed a full-time study program at the State Security (StB) Faculty of the National Security Corps (SNB) University in Prague. Between 1980–84, he was chief of Section II of SNB Directorate IV (surveillance of embassies, route surveillance), and between 1984–87, he served as deputy chief of SNB Directorate IV. On August 1, 1987, he was promoted to the rank of Lieutenant Colonel. He was named Chief of the Surveillance Directorate on December 1, 1987, pursuant to personnel Order No. 475/1987 of the Federal Minister of the Interior (FMV). In November 1989, he was temporarily assigned the rank of Colonel. He was dismissed from his position as Colonel of the Surveillance Directorate on February 15, 1990, pursuant to FMV Order No. 277/1990, and was posted to the reserves. On the basis of the screening commission decision, he was discharged from service as an SNB officer on August 11, 1990.

**PRAHA
OBJEKTIVEM
TAJNÉ
POLICIE**

**PRAGUE
THROUGH
THE LENS OF THE
SECRET POLICE**

Vladimír Bosák

Chci poděkovat Marii Bosak za její lásku a Billu Hotchkissovi ze Sierra College za jeho přátelství.
I want to thank Marie Bosak for her love and Bill Hotchkiss from Sierra College for his friendship.

Fotografie v této knize byly vybrány z fondů sledování Archivu bezpečnostních složek, který obsahuje zhruba 7700 svazků. Rozhodujícími kritérii výběru, který vychází z necelého jednoho procenta těchto svazků, byly estetická kvalita fotografií, jejich pořízení v období normalizace (1969–1989) a postižení obrazu tehdejší Prahy.

Ze snímků je zřejmé, že objektiv kamery zaznamenal více, než bylo úkolem a záměrem tajných policistů. Policejní fotografové nepořizovali libovolné fotografie náhodných lidí. Sledovali konkrétní osoby, jejichž fotografování bylo součástí rozsáhlých a nákladných operací.

Na první pohled jsou to fotografie prosté, zachycující různé stránky každodenního života. Nenápadné. Tajné. Skryté. Snímky ale mají zároveň umělecký přesah, což pochopitelně nebylo jejich původním smyslem. Je v nich *genius loci* tehdejší Prahy.

Svazky neobsahují jen fotografie, ale i negativy, z nichž většina nebyla nikdy vyvolána. Ty zobrazují sledované „objekty“ (tedy osoby, které byly sledovány) bez ohledu na okolí a estetickou hodnotu snímku.

Je zajímavé si všímat nejen toho, kolik různých interpretací může mít realita jako taková, ale i kolik interpretací a rozdílných fotografií lze získat z jednoho negativu. Při vyvolávání negativů vybraných pro tuto knihu jsem vždy používal celý snímek. Odstínováním mu lze dodat atmosféru a změnit jeho vyznění. Dají se zdůraznit detaily, aby byly více či méně zřetelné. Samozřejmě že čím menší je negativ, tím pracnější je dosáhnout vysoké kvality obrazu.

Chtěl bych, aby bylo jasné, že fotografie v této knize nejsou totožné s těmi, které pořídila policie. Používal jsem původní negativy, často nízké kvality, abych vytvořil nové snímky. Jsem si jist, že tyto negativy mohou být interpretovány různými způsoby a že různí lidé by z nich vyvolali různé fotografie. Tato kniha předkládá výsledky mé subjektivní interpretace negativů. Přijímám však s vděčností, že – díky podivným rozmarům historie – jsem mohl přispět k nové interpretaci naší minulosti.

The photographs in this book were selected from the surveillance collections of the Security Services Archive, which contain approximately 7,000 files. The decisive criteria for their selection, comprising fewer than one percent of the total files, were the photographs' aesthetic quality, their falling within the period of normalization (1969–1989), and their capturing the image of the Prague of that time.

It is obvious from the pictures that the camera lens captured more than was the secret policemen's duty or intent. The police photographers did not take arbitrary pictures of accidental subjects. They targeted people, and took their photographs as part of large and expensive operations. Unobtrusive. Clandestine. Hidden. Yet the pictures possess an art that was neither consciously made nor intended. In them is hidden the *genius loci* of the Prague of that time.

The photographs in the original files depict surveilled “subjects” (that is, individuals who were shadowed), without regard for the environment or the aesthetic value of the image. The files contain not only photographs, but also negatives, the majority of which the police never printed.

It is interesting to see not only how many different interpretations reality can have, but also how many different interpretations and prints can be made from a particular negative. In my own printing of the negatives selected for this book, I have used the full frame. The tonal scale adds atmosphere and further transforms the meaning. Details have been made more or less visible. Of course, the smaller the negative, the more work is required to achieve a high quality final print.

I want to thus make it clear that the photographs in this book are not the same as the photographs made by the police. I used their original negatives, often in poor condition, in order to make the new prints you see now. I am sure that these negatives are open to numerous interpretations, and that different printers would have made quite different prints. This book contains the results of my subjective interpretation of those negatives. I am glad (thanks to the strange quirks of history) that I could do my part.

Fotoaparát F21 se vyráběl v krasnogorské továrně na předměstí Moskvy od roku 1951 až do 80. let 20. století. Původně šlo o typ vyroběný výhradně pro KGB v oddělené části továrny. Používal se různě kamuflován, a proto měl po obou stranách malá ouška k zachycení taškách, kabeláků, pouzdroch či ve větších fotoaparátech. Přístroj měl velice ostrý 28mm f2 výměnný objektiv, používal 21 mm široký film bez perforace ve speciálních kazetách (velikost negativu 18 x 24 mm) a pracoval s časy B, 1/10, 1/30, 1/100 vteřiny.

The F21 camera was manufactured in the Krasnogorsk factory in the suburbs of Moscow from 1951 through the 1980s. It was originally made exclusively for the KGB in a separate part of the factory. The camera was used in various types of camouflage, and thus had small handles on both sides to attach it inside bags, purses and pouches, or within bigger cameras. It had a very sharp 28mm f2 exchangeable lens, used 21mm wide film without perforations in special cassettes (with an 18 x 24mm negative), and worked with the f-stops B, 1/10, 1/30, and 1/100 of a second.

Robot je 35mm fotoaparát německé výroby užívající negativ o velikosti 24 x 24 mm. To znamená, že na běžný film mohl pořídit až 50 snímků místo obvyklých 36. StB byl používán ke sledování – mohl být ukryt v tašce či kabelce a ovládán kabelovou spouští ukrytou v držadle. Díky mechanickému motoru na pero totiž nepotřeboval baterie. Každé natažení (péra motoru) stačilo na pořízení 25 obrázků, tedy na polovinu filmu, a poskytovalo i značnou rychlosť, např. pořízení až 4 snímků za vteřinu. Přístroj měl dostatečně ostrý 38 mm f2.8 objektiv Xanar a pracoval s časy od 1 do 1/500 vteřiny.

The Robot is a 35mm camera of German make that uses a 24 x 24mm negative, allowing it to take as many as 50 pictures on a regular film roll, rather than the usual 36. The StB used it for surveillance – it could be hidden in a bag or purse and controlled by a cable shutter release concealed in the bag's handle. Thanks to its mechanical spring motor, it did not require a battery. Each winding of the spring motor was sufficient for 25 pictures, or half a roll of film, and afforded considerable speed, taking up to 4 pictures per second. The camera had an adequately sharp 38mm f2.8 Xanar lens, and an exposure range from 1 second to 1/500 of a second.

27. 8. 1969 / Praha / na rohu ulic Bartolomějská a Na Perštýně

27. 8. 1969 / Praha / na rohu ulic Bartolomějská a Na Perštýně

27. 8. 1969 / Praha / na rohu ulic Bartolomějská a Na Perštýně

27. 8. 1969 / Praha / ulice Na Perštýně

27. 8. 1969 / Praha / na rohu ulic Bartolomějská a Na Perštýně / ulice Na Perštýně

22. 6. 1978 / Praha / ulice Husitská

7. 4. 1978 / Praha / stanice tramvají na Václavském náměstí

Praha

24. 2. 1980 / Praha / před hotelem Ambassador na Václavském náměstí

24. 2. 1980 / Praha / před pasáží Alfa na Václavském náměstí

24. 2. 1980 / Praha / ulice Rytířská

11. 4. 1984 / Praha / Národní třída

22. 10. 1979 / Praha / ulice Maiselova

19. 10. 1979 / Praha / Václavské náměstí

22. 11. 1979 / Praha / Starý židovský hřbitov

22. 11. 1979 / Praha / Starý židovský hřbitov

Praha

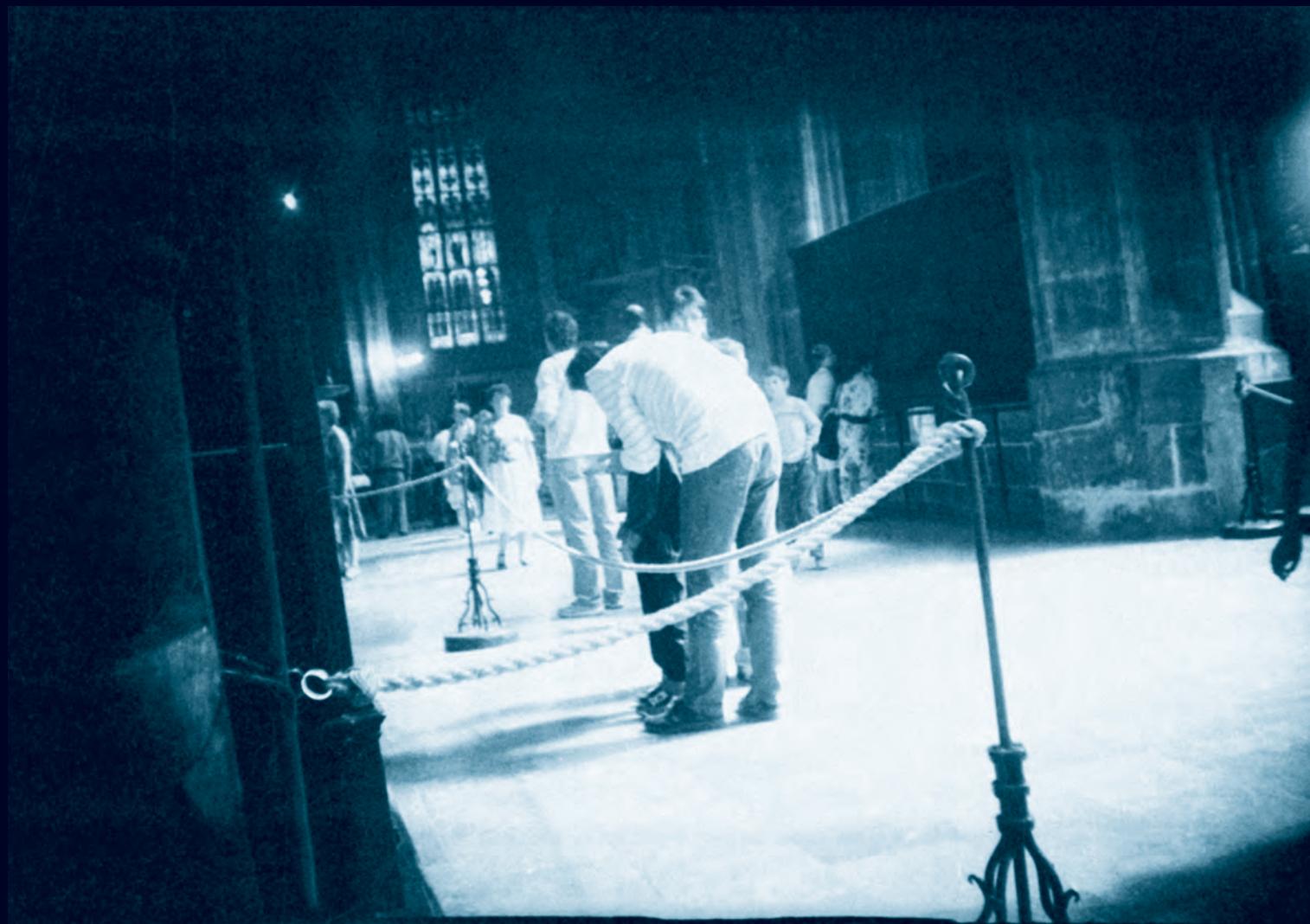

2. 7. 1982 / Praha / Hlavní nádraží

11. 7. 1984 / Praha / před vinárnou U ševce Matouše v ulici Loretánská

25. 7. 1989 / Praha / Zoologická zahrada

9., resp. 10. 11. 1984 / Praha / stanice autobusů na ulici Hlavní

9., resp. 10. 11. 1984 / Praha / stanice autobusů na ulici Hlavní

9., resp. 10. 11. 1984 / Praha / stanice metra Roztyly

4. 7. 1987 / Praha / snad ulice Ruská

6. 7. 1983 / Praha / u stanice metra Háje

7. 7. 1983 / Praha / Hlavní nádraží

22. 3. 1977 / Praha / ulice Štěpánská

18. 4. 1984 / Praha / ulice Podolská

27. 8. 1986 / Praha / v tramvaji číslo 18

18. 4. 1984 / Praha / Podolské schody

18. 4. 1984 / Praha / ulice Podolská

16. 1. 1985 / Praha / ulice Rytířská

24. 4. 1984 / Praha / před Staroměstskou radnicí na Staroměstském náměstí

7. 4. 1986 / Praha / ve vinárně U tunelu v ulici Koněvově

28. 5. 1981 / Praha / ulice Cimburkova č. 270/24

16. 12. 1980 / Praha / Malostranské náměstí

1. 11. 1978 / Praha / v autobuse č. 106 na trase Braník-Modřany

11. 4. 1985 / Praha / Vítězné náměstí

11. 4. 1985 / Praha / Vítězné náměstí

11. 4. 1985 / Praha / náměstí Jana Palacha

3. 10. 1981 / Praha / vestibul stanice metra Želivského

19. 12. 1981 / Praha / roh ulic Cukrovarnická a Milady Horákové u Vozovny Střešovice

9. 2. 1983 / Praha / v Rudolfinu

21. 4. 1987 / Praha / vchod do Obecního domu na náměstí Republiky

23. 4. 1987 / Praha / ulice Na Můstku

21. 4. 1987 / Praha / vchod do Obecního domu na náměstí Republiky

10. 2. 1978 / Praha / roh ulic Havlíčkova a Na Florenci před Masarykovým nádražím

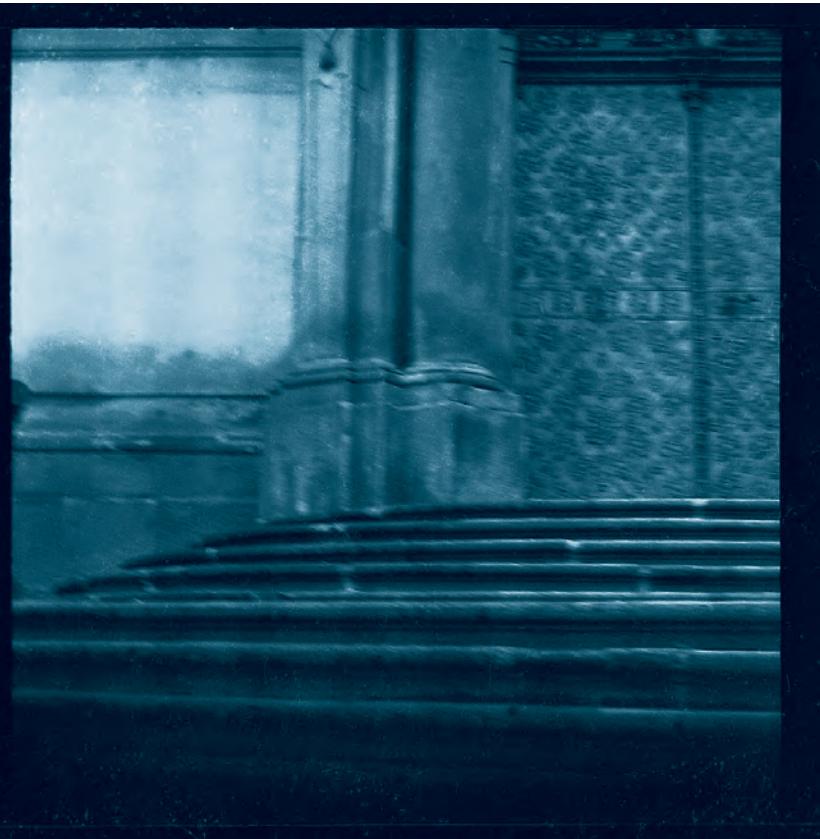

24. 11. 1977 / Praha / stanice tramvají v ulici Dělnická

23. 11. 1977 / Praha / ulice Štěpánská (roh ulic Ječné a Štěpánské)

8. 11. 1981 / Praha / kostel svatého Jana Nepomuckého v ulici U kasáren na Hradčanech

6. 12. 1981 / Praha / parčík před ústím Jiráskova mostu na smíchovské straně

6. 12. 1981 / Praha / Jiráskovo náměstí před ústím Jiráskova mostu

22. 11. 1981 / Praha / u chrámu svatého Víta na Pražském hradě

19. 2. 1985 / Praha / stanice autobusů v ulici Pod stadiony

26. 8. 1988 / Praha / Loretánské náměstí

26. 8. 1988 / Praha / Loretánské náměstí

26. 8. 1988 / Praha

26. 8. 1988 / Praha / Loretánské náměstí

bud' 25. 12. 1985, nebo 22. 2. 1986 / Praha / mše v chrámu svatého Víta

bud' 25. 12. 1985, nebo 22. 2. 1986 / Praha / mše v chrámu svatého Víta

23. 8. 1984 / Praha / Vrchlického sady před Hlavním nádražím

4. 9. 1984 / Praha / před plaveckým stadionem v Praze-Podolí

4. 9. 1984 / Praha / před plaveckým stadionem v Praze-Podolí

31. 5. 1985 / Praha / ulice Kaprova

31. 5. 1985 / Praha / ulice Kaprova

14. 6. 1985 / Praha / ulice Jilská

11. 5. 1984 / Praha / před halou letiště Praha-Ruzyně

29. 4. 1982 / Praha / před halou letiště Praha-Ruzyně

10. 4. 1982 / Praha / před plaveckým stadionem SK Slavia Praha v Praze-Vršovicích

15. 4. 1982 / Praha / v hotelu Kriváň na náměstí I. P. Pavlova

25. 4. 1979 / Praha / náměstí bratří Synků

26. 4. 1980 / Praha / ulice Spálená

26. 4. 1980 / Praha / ulice Vodičkova

11. 11. 1987 / Praha / ulice Na Příkopech

21. 3. 1988 / Praha / Václavské náměstí

21. 3. 1988 / Praha / ulice Pařížská

16. 3. 1986 / Praha / v hale Hlavního nádraží

17. 5. 1985 / Praha / u stanice metra Pankrác

snad 17. 5. 1985 / Praha

17. 2. 1985 / Praha / v hale letiště Praha-Ruzyně

17. 2. 1985 / Praha / před halou letiště Praha-Ruzyně

30. 1. 1985 / Praha / před prodejnou Ovoce-zelenina v ulici V cibulkách

30. 9. 1983 / Praha / před halou letiště Praha-Ruzyně

30. 9. 1983 / Praha / před halou letiště Praha-Ruzyně

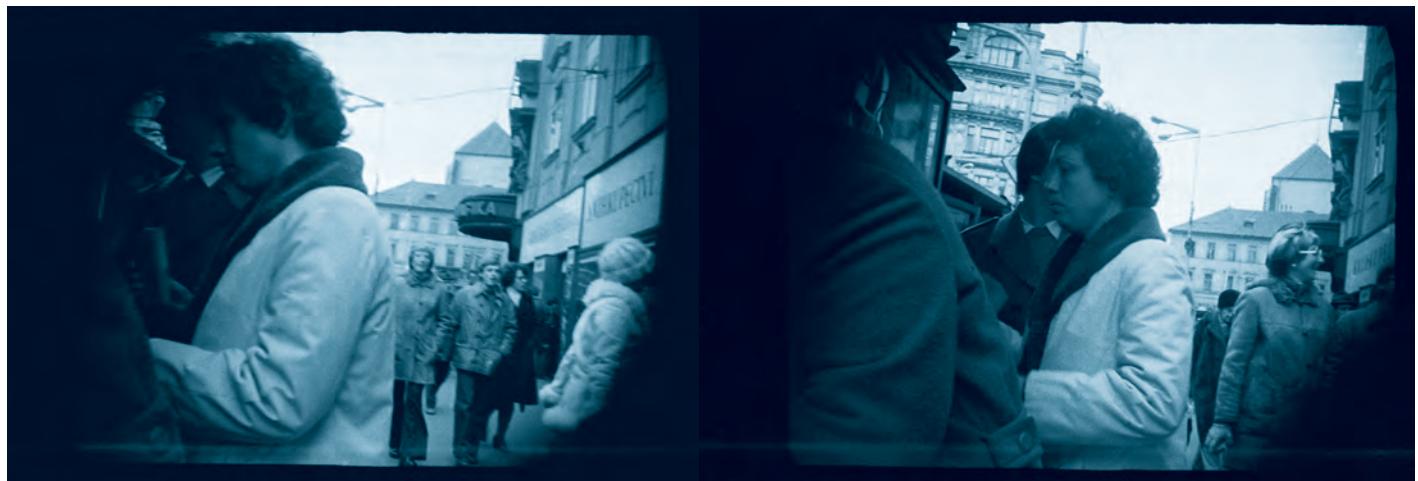

1. 10. 1983 / motorest Konopiště u zámku Konopiště

17. 11. 1978 / Praha / před poliklinikou na Karlově náměstí

16. 11. 1978 / Praha / Národní třída

9. 4. 1979 / Praha / snad Václavské náměstí

1. 4. 1977 / Praha / před Staroměstskou radnicí na Staroměstském náměstí

1. 4. 1977 / Praha / ulice Pařížská

1. 4. 1977 / Praha / před Staroměstskou radnicí na Staroměstském náměstí

PAŘÍŽANKA

snad 11. 10. 1984 / Praha / Václavské náměstí

20. 2. 1984 / Praha / snad u stanice autobusů Horčičkova

29. 1. 1985 / Praha / snad ulice Štěpánská

snad 24. 9. 1985 / Praha / před Francouzským institutem ve Štěpánské ulici č. 35

8. 11. 1977 / Praha / před Palácem Metro na Národní třídě

snad 8. 11. 1977 / Praha / před obchodním domem Tesco (roh ulic Spálená a Národní třída)

snad 8. 11. 1977 / Praha / pobočka České spořitelny na rohu Národní třídy a ulice Na Perštýně

20. 6. 1979 / Praha / parkoviště u pražského Výstaviště

22. 6. 1979 / Praha / před a v areálu pražského Výstaviště

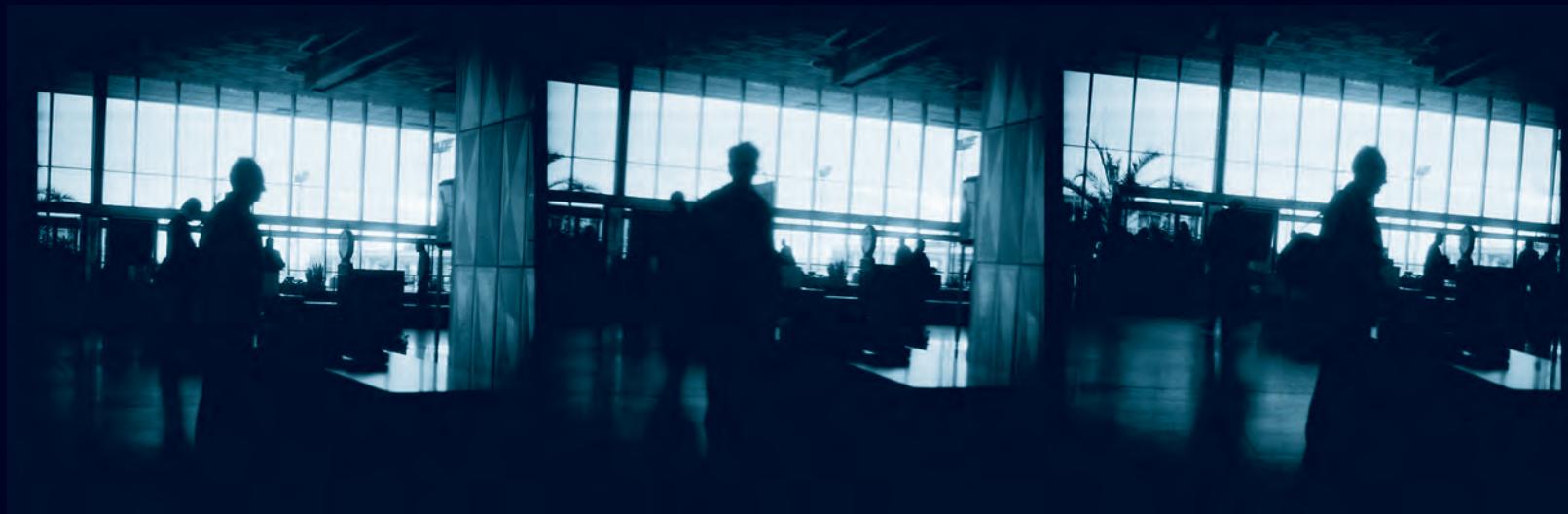

22. 6. 1979 / Praha / stanice tramvají před areálem pražského Výstaviště

15. 8. 1974 / Příbram

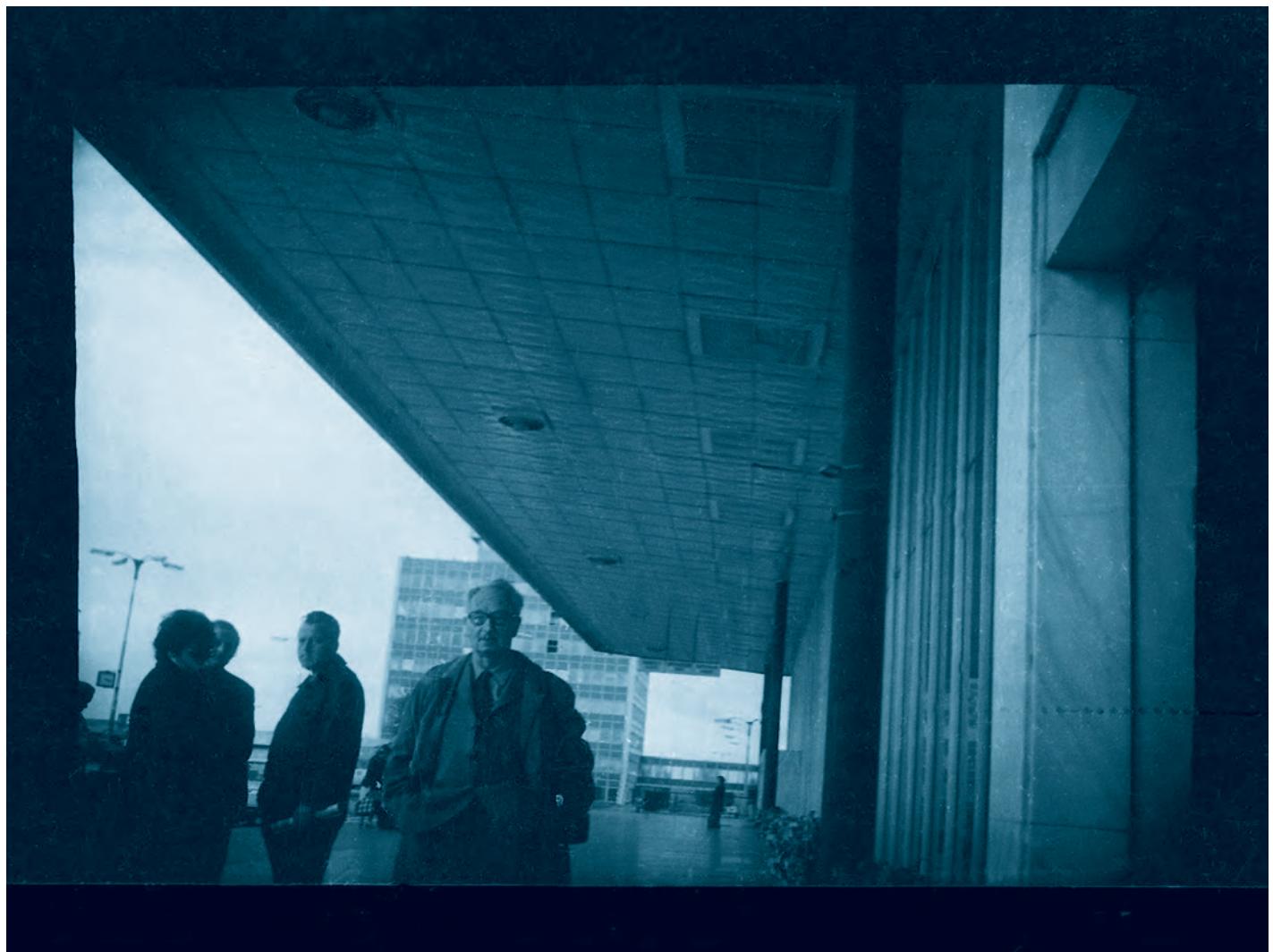
26. 9. 1974 / Praha / v hale letiště Praha-Ruzyně

Praha

27. 9. 1974 / Praha / u bývalé stanice autobusů ČSA v ulici Revoluční

26. 9. 1974 / Praha / před halou letiště Praha-Ruzyně

27. 9. 1974 / Praha / snad ulice Klimentská

25. 2. 1983 / Praha / snad ulice Heřmanova

17. 9. 1982 / Praha / před Olšanskými hřbitovy v ulici Vinohradská

4. 8. 1987 / Praha / ulice Ovencecká

8. 7. 1987 / Praha / u vchodu do stanice metra Nádraží Holešovice

4. 7. 1987 / Praha / ulice Bělohorská

4. 8. 1987 / Praha / stanice tramvají Malovanka v ulici Bělohorská

ADAM

24. 5. 1988 / Praha / náměstí Kinských, resp. ulice Štefánikova

24. 5. 1988 / Praha / stanice tramvají v ulici Ječná

2. 10. 1989 / Praha / stanice tramvají v ulici Spálená

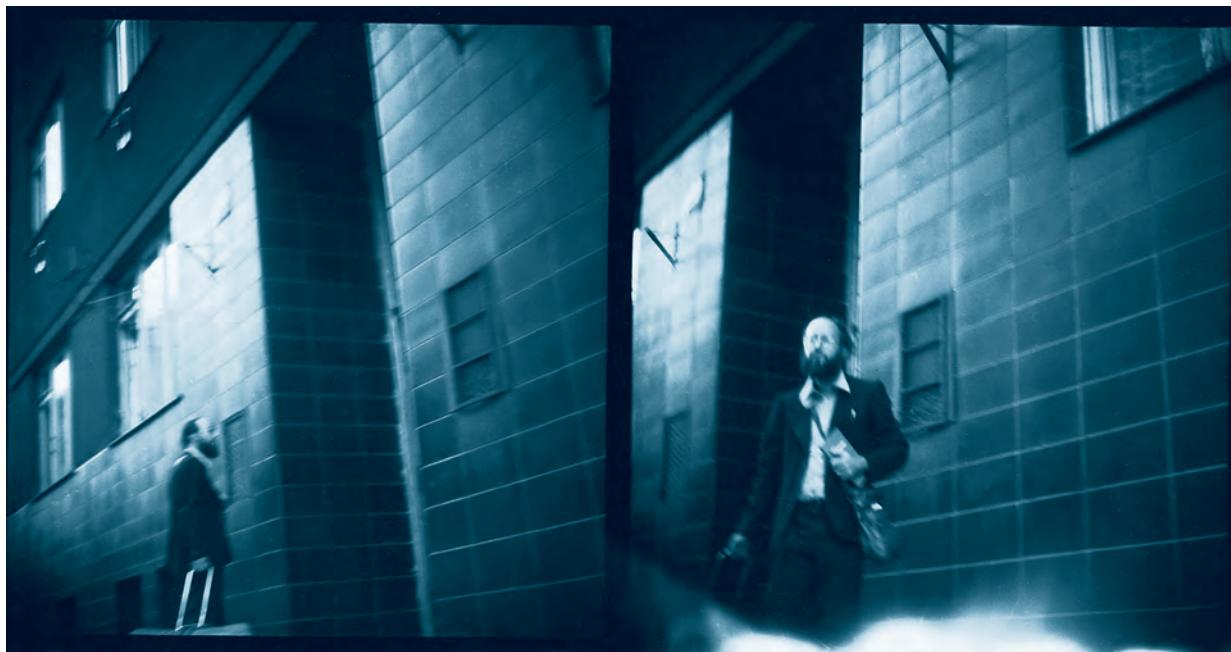
22. 8. 1983 / Praha / Václavské náměstí (křižovatka Na Můstku)

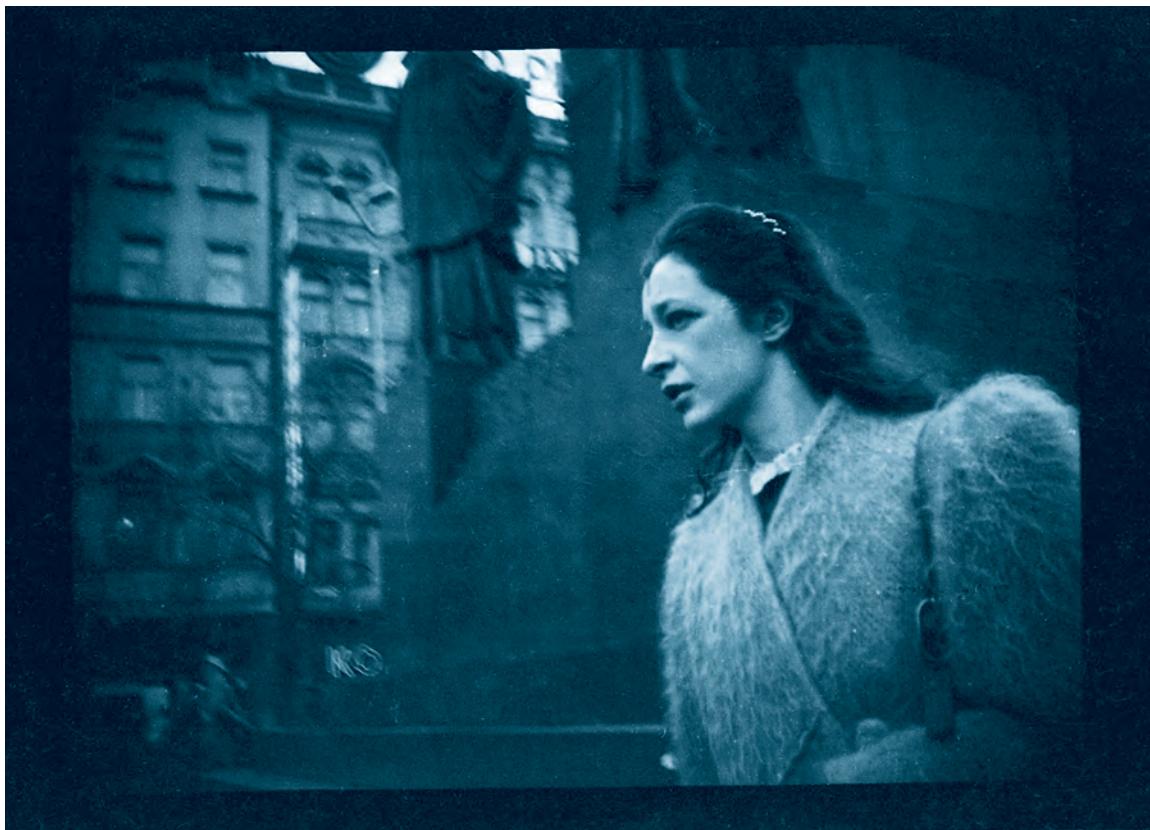

22. 8. 1983 / Praha / u botelu Albatros na nábřeží Ludvíka Svobody

31. 8. 1984 / Praha / ulice Přemyslovská

24. 3. 1987 / Praha / u sochy svatého Václava na Václavském náměstí

10. 2. 1984 / Praha / pasáž na Karlově náměstí

5. 1. 1984 / Praha / vstup do stanice metra Flora v ulici Vinohradská

snad 12. 11. 1979 / Praha / ulice Mochovská

12. 9. 1985 / Praha / pod Českým rozhlasem v ulici Vinohradská

12. 9. 1985 / Praha / pod Českým rozhlasem v ulici Vinohradská

20. 9. 1985 / Praha / náměstí u svatého Jiří na Pražském hradě

snad 17. 5. 1976 / Praha / v hale letiště Praha-Ruzyně

snad 17. 5. 1976 / Praha / před halou letiště Praha-Ruzyně

PRODUCENT 1

snad 13. 1. 1982 / Praha / Václavské náměstí

15. 1. 1982 / Praha / Hlavní nádraží

11. 1. 1982 / Praha / ulice U Lužického semináře

SLEPIČE II (původně ARIEL)

sledovaná osoba: Božena LISOVÁ, nar. 1923. V letech 1971–1976 a 1980–1989 rozpracována Správou Státní bezpečnosti Praha a Správou kontrarozvědky pro boj proti vnitřnímu nepříteli (X. správa SNB), str. 50–57.

str. 50) 27. 8. 1969, cca 10.00 hod., Praha, na rohu ulic Bartolomějská a Na Perštýně, zleva Božena Lisová a zády Milan Kundera

str. 51) 27. 8. 1969, cca 10.00 hod., Praha, na rohu ulic Bartolomějská a Na Perštýně, zleva dva náhodní chodci, Božena Lisová a Milan Kundera (držící si bradu)

str. 52) 27. 8. 1969, cca 10.00 hod., Praha, na rohu ulic Bartolomějská a Na Perštýně, uprostřed, stojící na hraně chodníku, Milan Kundera a Božena Lisová

str. 53) 27. 8. 1969, cca 10.00 hod., Praha, na rohu ulic Bartolomějská a Na Perštýně, uprostřed, stojící na hraně chodníku, Milan Kundera a Božena Lisová

str. 54) 27. 8. 1969, cca 10.00 hod., Praha, na rohu ulic Bartolomějská a Na Perštýně, zleva náhodný chodec, Božena Lisová, Milan Kundera a dva náhodní chodci

str. 55) 27. 8. 1969, cca 10.00 hod., Praha, ulice Na Perštýně, zleva Božena Lisová a náhodný chodec

str. 56) 27. 8. 1969, cca 10.00 hod., Praha, na rohu ulic Bartolomějská a Na Perštýně, zleva Božena Lisová, Milan Kundera (s rukama v kapsách) a náhodný chodec

str. 57) foto 1) 27. 8. 1969, cca 10.00 hod., Praha, na rohu ulic Bartolomějská a Na Perštýně, zleva neznámá žena (ve spise nebyla identifikována) a Božena Lisová

foto 2–3) 27. 8. 1969, cca 10.10 hod., Praha, ulice Na Perštýně, zleva Božena Lisová a pracovnice pasového oddělení Na Perštýně (ve spise nebyla identifikována)

DOKTOR A (původně KLUB 1)

sledovaná osoba: Zdeněk PINC, nar. 1945. V letech 1967–1968, 1972–1975, 1977–1989 rozpracován Správou Státní bezpečnosti Praha, Hlavní správou kontrarozvědky SNB (II. správa SNB) a Správou kontrarozvědky pro boj proti vnitřnímu nepříteli (X. správa SNB), str. 58–61.

str. 58) 4. 8. 1978, cca 15.00 hod., Praha, stanice tramvají na Národní třídě, uprostřed neidentifikovaný mladý muž (držící si pravou ruku) a Zdeněk Pinc (s vousy, brýlemi a spacákem)

str. 59) 22. 6. 1978, cca 13.30–13.50 hod., Praha, ulice Husitská, Zdeněk Pinc (s berlemi)

str. 60) 7. 4. 1978, cca 15.00 hod., Praha, stanice tramvají na Václavském náměstí, zleva náhodná chodkyně, styk EVA (identifikována jako Eliška Urbanová), Zdeněk Pinc (s vousy, brýlemi a francouzskou holí) a další náhodní chodci

str. 61) Praha, Zdeněk Pinc (s vousy, brýlemi, čepicí a francouzskými holemi), na neidentifikovatelné fotografii snad z roku 1978

ALFA 1

sledovaná osoba: Emerich JANK, nar. 1942. V letech 1980–1982 rozpracován Správou kontrarozvědky pro boj proti vnějšímu nepříteli (II. správa SNB), str. 62–65.

str. 62) foto 1) 1980, Praha, neidentifikovatelná fotografie

foto 2) 24. 2. 1980, cca 14.20–14.35 hod., Praha, před hotelem Ambassador na Václavském náměstí, náhodní chodci, Emerich Jank (vyšší muž s knírem ve světlém kabátě), styk FRIDRICH (muž s brýlemi – identifikován jako Jürgen Hanzl) a další náhodní chodci

str. 63) foto 1–2) 24. 2. 1980, cca 14.20–14.35 hod., Praha, před hotelem Ambassador na Václavském náměstí, Emerich Jank (vyšší muž s knírem ve světlém kabátě) a styk FRIDRICH (muž s brýlemi – identifikován jako Jürgen Hanzl)

str. 64) 24. 2. 1980, cca 14.15 hod., Praha, před pasáží Alfa na Václavském náměstí, zleva styk FRIDRICH (identifikován jako Jürgen Hanzl), Emerich Jank a styk GERA (žena J. Hanzla Maria Hanzl) s dětmi

str. 65) 24. 2. 1980, cca 15.00 hod., Praha, ulice Rytířská, manželé Hanzlovi při nastupování do auta (styky GERA a FRIDRICH)

DÝM

sledovaná osoba: Imad ABDIM. V roce 1984 sledován pro Správu kontrarozvědky pro boj proti vnějšímu nepříteli (II. správa SNB) v problematice terorismus, str. 66–67.

str. 66) 11. 4. 1984, cca 10.30 hod., Praha, prodejna starožitností na Národní třídě

str. 67) 11. 4. 1984, cca 10.30 hod., Praha, prodejna starožitností na Národní třídě, Imad Abdím (muž s knírem a v tmavém kabátě vyčázející z prodejny)

PÍSAŘ

sledovaná osoba: Philippe Raymond GANIER, nar. 1934. V letech 1978–1980 rozpracován Správou kontrarozvědky pro boj proti vnitřnímu nepříteli (X. správa SNB), str. 68–71.

str. 68) 22. 10. 1979, dopoledne, Praha, snad ulice Maiselova, zleva Philippe Raymond Ganier (kouřící) a styk EVA ve světlé čepici (identifikována jako Marie Tykalová)

str. 69) 22. 10. 1979, Praha, dopoledne, ulice Maiselova, zleva Philippe Raymond Ganier (kouřící), styl EVA ve světlé čepici (identifikována jako Marie Tykalová) a náhodný chodci

str. 70) 19. 10. 1979, Praha, Václavské náměstí, Philippe Raymond Ganier (prostovlasý muž v popředí v bundě se zvednutým límcem)

str. 71) 19. 10. 1979, Praha, Václavské náměstí, Philippe Raymond Ganier (prostovlasý muž v popředí v bundě se zvednutým límcem)

FILOSOF (FILOZOF)

sledovaná osoba: Štefan VRÁTNÝ, nar. 1946. V letech 1976–1989 rozpracován Správou Státní bezpečnosti Košice, str. 72–77.

str. 72) 22. 11. 1979, cca 12.35–12.50 hod., Praha, Starý židovský hřbitov

str. 73) 22. 11. 1979, cca 12.35–12.50 hod., Praha, Starý židovský hřbitov

str. 74) 22. 11. 1979, cca 12.35–12.50 hod., Praha, Starý židovský hřbitov

str. 75) 22. 11. 1979, cca 12.35–12.50 hod., Praha, Starý židovský hřbitov

str. 76) Praha, neidentifikovatelná fotografie

str. 77) 2. 7. 1982, Praha, Hlavní nádraží, Štefan Vrátný (muž držající se za uchem s balíkem a spacákem v pravé ruce) s několika neidentifikovanými turisty

ALICE 83

sledovaná osoba: Joyce WALKEROVÁ, nar. 1960. V letech 1983–1987 rozpracována Správou kontrarozvědky pro boj proti vnějšímu nepříteli (II. správa SNB), str. 78–79.

str. 78) 11. 7. 1984, cca 20.00 hod., Praha, před vinárna U ševce Matouše v Loretánské ulici, zleva náhodný chodec a jedna z žen ze skupiny čtyř osob, které přivezla na Hradčany Joyce Walkerová (ve spise nebyla identifikována)

str. 79) 11. 7. 1984, cca 20.00 hod., Praha, před vinárna U ševce Matouše v Loretánské ulici, zleva náhodný chodec a dvě ženy ze

skupiny čtyř osob, které přivezla na Hradčany Joyce Walkerová (ve spise nebyly identifikovány)

AFRIKA

sledovaná osoba: Vladimír Igorevič TICHOMIROV, nar. 1954. V roce 1989 sledován pro Hlavní správu kontrarozvědky SNB (II. správa SNB) v problematice USA, str. 80–81.

str. 80) 20. 7. 1989, cca 12.10–12.30 hod., Praha, v chrámu svatého Víta na Pražském hradě, v popředí zakrytý syn Vladimíra Igoreviče Tichomirova, Vladimír Igorevič Tichomirov (ohnutý a zády obrácený muž ve světlé mikině s tenkými proužky) a jeho žena (s brýlemi)

str. 81) 25. 7. 1989, cca 9.30–11.10 hod., Praha, zoologická zahrada, neznámý muž

AFRIKÁN

sledovaná osoba: Zdeněk ČERVENKA, nar. 1928. V letech 1982–1986 rozpracován Správou kontrarozvědky pro boj proti vnitřnímu nepříteli (X. správa SNB), str. 82–85.

str. 82) 9., resp. 10. 11. 1984 (na fotografiích bylo uváděno datum 9. 11., zápis ze sledování ale nesl datum 10. 11.), cca 8.50 hod., Praha, stanice autobusů na ulici Hlavní, zleva náhodný sedící, Zdeněk Červenka a styk (identifikován jako Jana Klokočníková)

str. 83) 9., resp. 10. 11. 1984 (na fotografiích bylo uváděno datum 9. 11., zápis ze sledování ale nesl datum 10. 11.), cca 8.50 hod., Praha, stanice autobusů na ulici Hlavní, zleva náhodný sedící, Zdeněk Červenka a styk (identifikován jako Jana Klokočníková)

str. 84) 9., resp. 10. 11. 1984 (na fotografiích bylo uváděno datum 9. 11., zápis ze sledování ale nesl datum 10. 11.), cca 8.50 hod., Praha, stanice autobusů na ulici Hlavní, zleva náhodní chodci a styk (identifikován jako Jana Klokočníková)

str. 85) 9., resp. 10. 11. 1984 (na fotografiích bylo uváděno datum 9. 11., zápis ze sledování ale nesl datum 10. 11.), Praha, stanice metra Roztyly (tehdy Primátora Vacka), zleva styk (identifikován jako Jana Klokočníková) a Zdeněk Červenka

ACHELOS 84

sledovaná osoba: Peter BIRD, nar. 1945. V letech 1984–1987 rozpracován Správou kontrarozvědky pro boj proti vnějšímu nepříteli (II. správa SNB), str. 86–87.

str. 86) 4. 7. 1987, cca 18.15 hod., Praha, snad ulice Ruská, návštěva dvou žen u Petera Birda (snad mělo jít o jeho ženu a dceru)

str. 87) 4. 7. 1987, cca 18.15 hod., Praha, snad ulice Ruská, návštěva dvou žen u Petera Birda (snad mělo jít o jeho ženu a dceru)

AIDA

sledovaná osoba: Peter WEBER, nar. 1935. V letech 1957–1969 a 1977–1984 evidován a rozpracován Správou Státní bezpečnosti Ostrava, Správou Státní bezpečnosti Košice a Správou kontrarozvědky pro boj proti vnějšímu nepříteli (II. správa SNB), str. 88–91.

str. 88) 6. 7. 1983, cca 12.00 hod., Praha, u stanice metra Háje (tehdy Kosmonautů), zleva styk HILDA (identifikována jako Dagmar Reháková), Peter Weber a dva náhodní chodci

str. 89) 6. 7. 1983, cca 12.00 hod., Praha, u stanice metra Háje (tehdy Kosmonautů), zleva styk HILDA (identifikována jako Dagmar Řeháková), dva náhodní chodci a Peter Weber

str. 90) 7. 7. 1983, cca 19.40 hod., Praha, Hlavní nádraží, Peter Weber

str. 91) 7. 7. 1983, cca 19.40 hod., Praha, Hlavní nádraží, Peter Weber ve vlaku a dva náhodní chodci na nástupišti

AKADEMIK

sledovaná osoba: Jiří TICHÝ, nar. 1924. V letech 1971–1973, 1976–1978 a 1979–1982 rozpracován Správou Státní bezpečnosti Praha, str. 92–93.

str. 92) 22. 3. 1977, cca 11.45 hod., Praha, ulice Štěpánská, Zdeněk Tichý (muž s vysokým čelem a vousy) a jeho žena (s brýlemi)

str. 93) 22. 3. 1977, cca 11.45 hod., Praha, ulice Štěpánská, Zdeněk Tichý (muž s vysokým čelem a vousy) a jeho žena (s brýlemi)

FILOSOF 3

sledovaná osoba: Zdeněk NEUBAUER, nar. 1942. V letech 1975–1979 a 1980–1988 rozpracován Správou kontrarozvědky pro boj proti vnitřnímu nepříteli (X. správa SNB) a Správou Státní bezpečnosti Praha, str. 94–101.

str. 94) 18. 4. 1984, cca 12.40 hod., Praha, ulice Podolská, Zdeněk Neubauer

str. 95) 18. 4. 1984, cca 12.40 hod., Praha, ulice Podolská, Zdeněk Neubauer

str. 96) 27. 8. 1986, cca 17.15 hod., Praha, v tramvaji číslo 18 (údajně směr Podolí), zleva náhodný cestující, styk EVA (ve spise nebyla identifikována) a Zdeněk Neubauer

str. 97) 27. 8. 1986, cca 17.15 hod., Praha, v tramvaji číslo 18 (údajně směr Podolí), zleva náhodný cestující, styk EVA (ve spise nebyla identifikována) a Zdeněk Neubauer

str. 98) 18. 4. 1984, cca 11.30 hod., Praha, Podolské schody, zleva Zdeněk Neubauer a styk IDA (identifikována jako Ludmila Obdržálková)

str. 99) 18. 4. 1984, cca 11.30 hod., Praha, Podolské schody, zleva Zdeněk Neubauer a styk IDA (identifikována jako Ludmila Obdržálková)

str. 100) 18. 4. 1984, cca 12.40–13.15 hod., Praha, ulice Podolská, Zdeněk Neubauer

str. 101) foto 1) 18. 4. 1984, cca 12.40–13.15 hod., Praha, ulice Podolská, Zdeněk Neubauer

foto 2) 18. 4. 1984, cca 12.40–13.15 hod., Praha, ulice Podolská, neidentifikovaná osoba

MILAN 2

sledovaná osoba: Milan OTÁHAL, nar. 1928. V letech 1974–1987 a 1987–1989 rozpracován Správou kontrarozvědky pro boj proti vnitřnímu nepříteli (X. správa SNB) a Správou Státní bezpečnosti Praha, str. 102–105.

str. 102) foto1) 16. 1. 1985, cca 10.55–11.05 hod., Praha, Uhelný trh, zleva neidentifikovaný muž, Milan Otáhal a náhodná chodkyně

foto 2) 16. 1. 1985, cca 10.55–11.05 hod., Praha, Uhelný trh, zleva náhodná chodkyně, neidentifikovaný muž a Milan Otáhal

str. 103) 16. 1. 1985, cca 10.55–11.05 hod., Praha, ulice Rytířská, zleva náhodný chodec, Milan Otáhal a neidentifikovaný muž

str. 104) 24. 4. 1984, cca 10.00–10.20 hod., Praha, před Staroměstskou radnicí na Staroměstském náměstí, Milan Otáhal se zúčastnil svatebního obřadu – na fotografiích ale není

str. 105) 24. 4. 1984, cca 10.00–10.20 hod., Praha, před Staroměstskou radnicí na Staroměstském náměstí, Milan Otáhal se zúčastnil svatebního obřadu – na fotografiích ale není

PETRA

sledovaná osoba: Věra VRÁNOVÁ, nar. 1931. V letech 1972–1974, 1974–1976 a 1977–1988 rozpracována a evidována Správou Státní bezpečnosti Praha, str. 106–109.

str. 106) 7. 4. 1986, cca 18.10–19.40 hod., Praha, ve vinárně U tunelu (potvrdit její existenci, resp. zjistit její dnešní název se nám nepodařilo) v ulici Koněvova, styk LACO (identifikován jako Ladislav Vágner)

str. 107) 7. 4. 1986, cca 18.10–19.40 hod., Praha, ve vinárně U tunelu v ulici Koněvova, zleva Věra Vránová (zády v kostkovaném saku), styk LACO (identifikován jako Ladislav Vágner) a servírka
str. 108) 28. 5. 1981, 19.33 hod., Praha, ulice Cimburkova č. 270/24, neznámá žena u bydliště Věry Vránové (šlo o „zachytávání pravico-vých exponentů v bydlišti PETRY“)

str. 109) foto 1) 16. 12. 1980, cca 12.45 hod., Praha, Malostranské náměstí

foto 2) 16. 12. 1980, cca 12.45 hod., Praha, Malostranské náměstí, Věra Vránová (uprostřed)

DAVID 8

sledovaná osoba: Eva ZUKALOVÁ, nar. 1960. Sledována v rámci rozpracování Rudolfa Zukala pro Správu Státní bezpečnosti Praha, str. 110–111.

str. 110) 1. 11. 1978, cca 6.35–6.50 hod., Praha, v autobuse č. 106 na trase Braník-Modřany, zprava Eva Zukalová a náhodný cestující

str. 111) 1. 11. 1978, cca 6.35–6.50 hod., Praha, v autobuse č. 106 na trase Braník-Modřany, zprava Eva Zukalová a náhodný cestující

BRIT II

sledovaná osoba: Timothy GARTON ASH, nar. 1955. Sledován pro Správu kontrarozvědky pro boj proti vnějšímu nepříteli (II. správa SNB) v rámci sledování krátkodobě akreditovaných novinářů, str. 112–115.

str. 112) 11. 4. 1985, cca 11.00 hod., Praha, ulice Dr. Zikmunda Wintra č. 18/556, Timothy Garton Ash při odchodu z návštěvy u Pavla Bratinky

str. 113) 11. 4. 1985, cca 11.05–11.10 hod., Praha, Vítězné náměstí (tehdy náměstí Říjnové revoluce), zleva Timothy Garton Ash a náhodná chodkyně

str. 114) 11. 4. 1985, cca 11.05–11.10 hod., Praha, Vítězné náměstí (tehdy náměstí Říjnové revoluce), Timothy Garton Ash

str. 115) 11. 4. 1985, cca 11.15–11.20 hod., Praha, náměstí Jana Palacha (tehdy náměstí Krasnoarmějců), zleva náhodný chodec a Timothy Garton Ash

ASISTENT 1

sledovaná osoba: Jan PLACÁK, nar. 1958. V letech 1981–1989 rozpracován Správou Státní bezpečnosti Praha, str. 116–121.

str. 116) 3. 10. 1981, cca 13.30–13.50 hod., Praha, vestibul stanice metra Želivského, skupina osob (6 mužů a 1 žena), která, až na styk LUBA (identifikován jako Antonín LUBOŠ, který ale na fotografii není vidět), nebyla zjištěována

str. 117) 3. 10. 1981, 13.30–13.50 hod., Praha, vestibul stanice metra Želivského, cca skupina osob (6 mužů a 1 žena), která, až na styk LUBA (identifikován jako Antonín Luboš, který ale na fotografii není vidět), nebyla zjištěována

str. 118) 19. 12. 1981, cca 14.50–15.10 hod., Praha, roh ulic Cukrovarnická a Milady Horákové (tehdy Obránců míru) u Vozovny Střešovice, skupina neidentifikovaných osob

str. 119) 19. 12. 1981, cca 14.50–15.10 hod., Praha, roh ulic Cukrovarnická a Milady Horákové (tehdy Obránců míru) u Vozovny Střešovice, skupina neidentifikovaných osob

str. 120) 9. 2. 1983, cca 19.35–21.20 hod., Praha, v Rudolfinu (tehdy Dům umělců) na náměstí Jana Palacha (tehdy náměstí Krasnoarmějců), skupina neidentifikovaných osob (měli mezi nimi být Josef Moural, Viktor Junger a Tomáš Toulec)

str. 121) 9. 2. 1983, cca 19.35–21.20 hod., Praha, v Rudolfinu (tehdy Dům umělců) na náměstí Jana Palacha (tehdy náměstí Krasnoarmějců), zleva styk IVANA (identifikována jako Alice Zábranská) a Jan Placák

LACO 1

sledovaná osoba: Harold Gordon SKILLING (1912–2001). V letech 1962–1963, 1975–1977 a 1984–1989 rozpracován kontrarozvědnou správou ministerstva vnitra (II. správa MV), správou Státní bezpečnosti Praha, Správou kontrarozvědky pro boj proti vnitřnímu nepříteli (X. správa SNB) a Hlavní správou kontrarozvědky SNB (II. správa SNB), str. 122–125.

str. 122) snad 21. 4. 1987, cca 17.20 hod., Praha, vchod do Obecního domu na náměstí Republiky, muž s baretem a ve světlém kabátu Harold Gordon Skilling (podle popisu v zápisu ze sledování měl být H. G. Skilling bez tašky a měla ho doprovázet manželka)

str. 123) 21. 4. 1987, cca 17.22–17.30 hod., Praha, vchod do Obecního domu na náměstí Republiky, uprostřed Petr Pithart – akce HRABĚ (vousatý muž) a Alena Hromádková – akce ALI (žena v bílé čepici)

str. 124) 23. 4. 1987, cca 9.30 hod., Praha, ulice Na Můstku, Harold Gordon Skilling a jeho žena (jsou zastíněni dvěma procházejícími muži, z nichž jeden se ohlíží) a Jiřina Šiklová – akce FILOSOFKA (žena v kabátě s kabelkou a bílou igelitovou taškou)

str. 125) 21. 4. 1987, cca 17.07–17.13 hod., Praha, vchod do Obecního domu na náměstí Republiky, zpráva Ivan Havel – akce SÁVA (kudrnatý vousatý muž) a Jiřina Šiklová – akce FILOSOFKA (žena s krátkými vlasy v kalhotovém kostýmu)

PŘEDNÁŠKA (původně ZAHRADNÍK)

sledovaná osoba: Ivan DEJMAL (1946–2008) . V letech 1976–1989 rozpracován Správou kontrarozvědky pro boj proti vnitřnímu nepříteli (X. správa SNB) a Hlavní správou kontrarozvědky SNB (II. správa SNB), str. 126–129.

str. 126) 10. 2. 1978, cca 15.15 hod., Praha, roh ulic Havlíčkova a Na Florenci před Masarykovým nádražím (tehdy Nádraží Praha-Střed), Rudolf Battěk

str. 127) *foto 1)* 10. 2. 1978, cca 15.15 hod., Praha, roh ulic Havlíčkova a Na Florenci před Masarykovým nádražím (tehdy Nádraží Praha-Střed), úplně vpravo (s baretem a brýlemi) Rudolf Battěk, vlasy vykukující mezi příslušníky VB snad Ivan Dejmálovi

foto 2) 10. 2. 1978, cca 15.15 hod., Praha, roh ulic Havlíčkova a Na Florenci před Masarykovým nádražím (tehdy Nádraží Praha-Střed, úplně vpravo (s baretem a brýlemi) Rudolf Battěk, vlasy vykukující mezi příslušníky VB snad Ivan Dejmálovi

str. 128) *foto 1–2)* 24. 11. 1977, cca 15.30 hod., Praha, stanice tramvají v Dělnické ulici, Ivan Dejmálovi (obrácený zády, s taškou v levé ruce), jeden z jeho spoluzaměstnanců, který nebyl zjištěn (muž v čepici s kšiltom) a náhodný kolemjdoucí

foto 3–4) 24. 11. 1977, cca 15.30 hod., Praha, stanice tramvají v Dělnické ulici, zleva jeden ze spoluzaměstnanců Ivana Dejmala, který nebyl zjištěn (muž v čepici s kšiltom), Ivan Dejmálovi (ve svetrku s výstříhem do V a s taškou v levé ruce) a náhodný kolemjdoucí

str. 129) 23. 11. 1977, cca 15.50–16.00 hod., Praha 2, ulice Štěpánská, resp. roh ulic Ječná a Štěpánská, zleva Ivan Dejmálovi a styk ADAM (identifikován jako Karel Freund)

TEOLOG

sledovaná osoba: Oto MÁDR, nar. 1917. V letech 1973–1989 rozpracován Správou Státní bezpečnosti Praha, Správou kontrarozvědky pro boj proti vnitřnímu nepříteli (X. správa SNB) a Hlavní správou kontrarozvědky SNB (II. správa SNB), str. 130–137.

str. 130) 8. 11. 1981, cca 9.45 hod., Praha, na schodech kostela svatého Jana Nepomuckého v ulici U kasáren na Hradčanech, zleva Oto Mádr a styk ADAM (identifikován jako Jan Matějka)

str. 131) 8. 11. 1981, cca 9.45 hod., Praha, schody kostela svatého Jana Nepomuckého v ulici U kasáren na Hradčanech

str. 132) *foto 1)* 6. 12. 1981, cca 11.00 hod., Praha, parčík před ústím Jiráskova mostu na smíchovské straně (pohled na Janáčkovo nábřeží)

foto 2–3) 6. 12. 1981, cca 11.00 hod., Praha, parčík před ústím Jiráskova mostu na smíchovské straně (pohled na Janáčkovo nábřeží), zleva styk EDA (identifikován jako Jan Altrichter) a Oto Mádr

str. 133) 6. 12. 1981, cca 11.00 hod., Praha, parčík před ústím Jiráskova mostu na smíchovské straně (pohled na most), Oto Mádr

str. 134) 6. 12. 1981, cca 11.00 hod., Praha, Jiráskovo náměstí před ústím Jiráskova mostu (pohled na most), zleva styk EDA (identifikován jako Jan Altrichter) a Oto Mádr

str. 135) 22. 11. 1981, cca 10.40 hod., Praha, u chrámu svatého Víta na Pražském hradě, zleva náhodný chodec a Oto Mádr

str. 136) 19. 2. 1985, cca 15.20 hod., Praha, stanice autobusů v ulici Pod stadiony, zleva náhodná chodkyně a Oto Mádr

str. 137) 19. 2. 1985, cca 15.20 hod., Praha, stanice autobusů v ulici Pod stadiony, zleva náhodná chodkyně a Oto Mádr

PALÁC 1 (dříve TAJEMNÍK, resp. HŮZA i HÚZA)

sledovaná osoba: František kardinál TOMÁŠEK (1899–1992). V letech 1954, 1960–1965 a 1974–1989 evidován a rozpracován politickou kontrarozvědkou ministerstva vnitra (III. správa MV), Krajskou správou MV Olomouc a Ostrava, Správou kontrarozvědky pro boj proti vnitřnímu nepříteli (X. správa FMV) a Hlavní správou kontrarozvědky SNB (II. správa SNB), str. 138–145.

str. 138) 26. 8. 1988, cca 12.22 hod., Praha, Loretánské náměstí, zpráva František kardinál Tomášek a jeho řidič

str. 139) snad 26. 8. 1988, cca po 12.20 hod., Praha, Loretánské náměstí, jeptišky opouštějící chrám Panny Marie Andělské

str. 140) snad 26. 8. 1988, cca po 12.20 hod., Praha, Loretánské náměstí, jeptišky odcházející od chrámu Panny Marie Andělské

str. 141) snad 26. 8. 1988, cca po 12.20 hod., Praha, Loretánské náměstí, jeptišky odcházející od chrámu Panny Marie Andělské

str. 142) snad 26. 8. 1988, cca po 12.20 hod., Praha, místo neurčeno, jeptiška, která opustila chrám Panny Marie Andělské

str. 143) snad 26. 8. 1988, cca po 12.20 hod., Praha, Loretánské náměstí, jeptišky odcházející od chrámu Panny Marie Andělské

str. 144) bud' 25. 12. 1985, cca 10.00–10.55 hod., nebo 22. 2. 1986, cca 10.00–11.50 hod., Praha, mše v chrámu svatého Vítě na Pražském hradě, (nejde rozlišit, o kterou mše jede)

str. 145) bud' 25. 12. 1985, cca 10.00–10.55 hod., nebo 22. 2. 1986, cca 10.00–11.50 hod., Praha, mše v chrámu svatého Vítě na Pražském hradě, (nejde rozlišit, o kterou mše jede), uprostřed František kardinál Tomášek

ALICE 84

sledovaná osoba: Xavier ROUARD, nar. 1961. V letech 1984–1985 a 1987–1989 rozpracován Správou kontrarozvědky pro boj proti vnějšímu nepříteli (II. správa SNB) a Hlavní správou kontrarozvědky SNB (II. správa SNB), str. 146–151.

str. 146) 23. 8. 1984, cca 19.00–19.20 hod., Praha, Vrchlického sady před Hlavním nádražím, zleva styk EVA (identifikována jako Elena Ferencová) a Xavier Rouard

str. 147) 23. 8. 1984, cca 19.00–19.20 hod., Praha, Vrchlického sady před Hlavním nádražím, zleva styk EVA (identifikována jako Elena Ferencová) a Xavier Rouard

str. 148) foto 1) 4. 9. 1984, cca 17.50 hod., Praha, před plaveckým stadionem v Praze-Podolí, styk ALI (muž ve světlém tričku s taškou v ruce – ve spise nebyl identifikován)

foto 2) 4. 9. 1984, cca 17.50 hod., Praha, před plaveckým stadionem v Praze-Podolí, uprostřed styk ALI (muž ve světlém tričku – ve spise nebyl identifikován), styk BORKA 81 (žena ve světlé sukni

s taškou pod levou rukou a s culíkem – identifikována jako Brigitte Cardols) a snad Xavier Rouard (muž stoupající do schodů, z něhož je vidět jen noha a hlava s tmavými vlasy)

str. 149) 4. 9. 1984, cca 17.50 hod., Praha, před plaveckým stadionem v Praze-Podolí, zleva styk ALI (muž ve světlém tričku tlačící se do dveří – ve spise nebyl identifikován) a snad styk BORKA 81 (vlasy vykukující zpoza muže v bundě – identifikována jako Brigitte Cardols)

str. 150) 4. 9. 1984, cca 18.45 hod., Praha, před plaveckým stadionem v Praze-Podolí, zleva styk BORKA 81 (identifikována jako Brigitte Cardols) a styk ALI (ve spise nebyl identifikován)

str. 151) 4. 9. 1984, cca 18.45 hod., Praha, před plaveckým stadionem v Praze-Podolí, zleva styk BORKA 81 (identifikována jako Brigitte Cardols) a styk ALI (ve spise nebyl identifikován)

ALICE 85

sledovaná osoba: Stephane Rene Yves COCHET, nar. 1960. V letech 1985–1986 rozpracován Správou kontrarozvědky pro boj proti vnějšímu nepříteli (II. správa SNB), str. 152–157.

str. 152) foto 1) 31. 5. 1985, cca 12.50 hod., Praha, ulice Kaprova, zleva dva náhodní chodci, muž, který nebyl zjištován (ve světlém kabátě, částečně zakrytý autem) a Vilém Žipek (muž stojící zády)
foto 2–3) 31. 5. 1985, cca 12.50 hod., Praha, ulice Kaprova, zleva muž, který nebyl zjištován (ve světlém kabátě, částečně zakrytý autem) a Vilém Žipek (muž na místě řidiče)

str. 153) foto 1) 31. 5. 1985, cca 12.50 hod., Praha, ulice Kaprova, zleva náhodný chodec a muž, který nebyl zjištován (ve světlém kabátě, částečně zakrytý autem)

foto 2) 31. 5. 1985, cca 12.58 hod., Praha, ulice Kaprova, zleva náhodný chodec, Stephane Rene Yves Cochet (ve světlém kabátě, částečně zakrytý autem) a řidič Ježek (stojící zády)

str. 154) 31. 5. 1985, cca 12.58 hod., Praha, ulice Kaprova, zleva náhodný chodec, Stephane Rene Yves Cochet (ve světlém kabátě, částečně zakrytý autem) a řidič Ježek (stojící zády)

str. 155) 31. 5. 1985, cca 12.58 hod., Praha, ulice Kaprova, zleva Stephane Rene Yves Cochet (ve světlém kabátě, částečně zakrytý autem) a řidič Ježek (stojící zády)

str. 156) 14. 6. 1985, cca 11.15 hod., Praha, ulice Jílská, před vozem Stephane Rene Yves Cochet a ZORY 84 (identifikována jako Annie Bizet)

str. 157) 14. 6. 1985, cca 11.15 hod., Praha, ulice Jílská, Stephane Rene Yves Cochet a ZORY 84 (identifikována jako Annie Bizet)

ADOLF

sledovaná osoba: Richard ALFORD, nar. 1943. V letech 1969–1972 rozpracován Hlavní správou kontrarozvědky FSZS/FMV (II. správa), str. 158–159.

str. 158) 11. 5. 1984, cca 13.50 hod., Praha, před halou letiště Praha-Ruzyně, zleva manželka Richarda Alforda, styk HERMES 82 (ve spise nebyl identifikován) a Richard Alford

str. 159) 11. 5. 1984, cca 13.50 hod., Praha, před halou letiště Praha-Ruzyně, zleva manželka Richarda Alforda, styk HERMES 82 (ve spise nebyl identifikován) a Richard Alford

AKTÉR

sledovaná osoba: Atef DAOUD, nar. 1940. V letech 1978–1982 rozpracován Správou kontrarozvědky pro ochranu ekonomiky (XI. správa FMV), str. 160–163.

str. 160) snad 21. 4. 1982, Praha, ulice Pařížská u hotelu Intercontinental, neznámý muž

str. 161) 29. 4. 1982, Praha, před halou letiště Praha-Ruzyně, Atef Daoud (tmavovlasý muž v tmavém obleku) mezi mužem a ženou, kteří nebyli zjištováni

str. 162) 10. 4. 1982, cca 16.00 hod., Praha, před plaveckým stadionem SK (tehdy IPS) Slavia Praha ve Vršovicích, ve skupince zleva žena Atefa Daouda (v bílém, s taškami), Atef Daoud, jejich dítě a Theodor Jonáš

str. 163) 15. 4. 1982, cca 11.45 hod., Praha, v hotelu Kriváň (dnes Office Building) na náměstí I. P. Pavlova, u stolu zleva muž s knírem, který nebyl zjištován, a Atef Daoud

ALEŠ

sledovaná osoba: Jiří NÁPRAVNÍK, nar. 1941. V letech 1974–1975 a 1975–1984 rozpracován a evidován Správou Státní bezpečnosti Praha, str. 164–165.

str. 164) 2. 7. 1979, cca 13.20 hod., Praha, snad Václavské náměstí, Jiří Nápravník (v bílém svetru a s tmavými brýlemi) a neznámý muž, který nebyl zjištován

str. 165) foto 1) 25. 4. 1979, cca 9.30–9.40 hod., Praha, náměstí bratří Synků, zleva Jiří Nápravník a styk KAREL (identifikován jako Miloš Tipek)

foto 2) 25. 4. 1979, cca 9.30–9.40 hod., Praha, náměstí bratří Synků, styk KAREL (identifikován jako Miloš Tipek)

ALEX (původně PŘÍTEL)

sledovaná osoba: Alexander BAUMGARTNER, nar. 1938. V letech 1981–1984 rozpracován Správou kontrarozvědky pro boj proti vnějšímu nepříteli (II. správa SNB), str. 166–169.

str. 166) neidentifikovatelná fotografie

*str. 167) foto 1) 26. 4. 1980, cca 8.50 hod., Praha, ulice Spálená, zleva Alexander Baumgartner, jeho žena a náhodná chodkyně
foto 2) 26. 4. 1980, cca 8.50 hod., Praha, ulice Spálená, zleva Alexander Baumgartner, jeho žena a styk EMA (identifikována jako Marie Kobyláková)*

str. 168) 26. 4. 1980, cca 13.15 hod., Praha, ulice Vodičkova, zleva Alexander Baumgartner, jeho žena a náhodný chodec

str. 169) 26. 4. 1980, cca 13.15 hod., Praha, ulice Vodičkova, zleva Alexander Baumgartner, jeho žena a náhodný chodec

ALEX 2

sledovaná osoba: Roger KODAT, nar. 1954. V letech 1984–1989 rozpracován Správou kontrarozvědky pro ochranu ekonomiky (XI. správa SNB) a Správou kontrarozvědky pro boj proti vnějšímu nepříteli (II. správa SNB), str. 170–173.

str. 170) 21. 3. 1988, Praha, Václavské náměstí, postava zakrytá mužem v bundě a s taškou v ruce – snad styk JIRKA (ve spise nebyl identifikován)

str. 171) 11. 11. 1987, cca 15.10–15.15 hod., Praha, ulice Na Příkopě, zprava styk ADAM (tmavovlasý muž s knírem a v bundě – ve spise nebyl identifikován), styk ADA (muž v tmavém kabátu – ve spise nebyl identifikován) a Roger Kodat (muž s brýlemi ve světlém kabátu)

str. 172) foto 1–2) 21. 3. 1988, cca 12.45–14.30 hod., Praha, Václavské náměstí

foto 3) 21. 3. 1988, cca 12.45–14.30 hod., Praha, Václavské náměstí, muž úplně vlevo (prostovlasý, ve světlém kabátu) – styk JIRKA (ve spise nebyl identifikován)

str. 173) foto 1) 21. 3. 1988, cca 8.50 hod., Praha, ulice Pařížská, muž s brýlemi ve světlém kabátu – snad Roger Kodat

foto 2) 21. 3. 1988, cca 8.50 hod., Praha, ulice Pařížská, náhodná chodkyně

ALFA

sledovaná osoba: Jana DISMANOVÁ, nar. 1947. V letech 1984, 1984–1987 rozpracována Správou kontrarozvědky pro boj proti vnějšímu nepříteli (II. správa SNB) a Správou kontrarozvědky pro ochranu ekonomiky (XI. správa SNB), str. 174–177.

str. 174) 16. 3. 1986, cca 23.20–23.59 hod., Praha, v hale Hlavního nádraží, zleva styk TONDA (identifikován jako Antonín Veselý), manžel Jany Dismanové a náhodný chodci

str. 175) 16. 3. 1986, cca 23.20–23.59 hod., Praha, v hale Hlavního nádraží, zleva Hana Veselá a Jana Dismanová

str. 176) 17. 5. 1985, cca 8.10–8.30 hod., Praha, u stanice metra Pankrác (tehdy Mládežnická), Jana Dismanová (uprostřed v bíločerném, s taškou v levé ruce)

str. 177) snad 17. 5. 1985, Praha, vlevo skloněná Jana Dismanová

ALFA 1 (původně MAJA)

sledovaná osoba: Hiroshi GOKAN. Sledován v rámci rozpracování zastupitelského úřadu Japonska.
str. 178–181.

str. 178) 17. 2. 1985, cca 7.57–8.03 hod., Praha, před hotelom Ambassador na Václavském náměstí, Hiroshi Gokan (na fotografiu nejde identifikovat), jeho společníci a řidič diplomatických vozidel

str. 179) 17. 2. 1985, cca 8.20–9.45 hod., Praha, v hale letiště Praha -Ruzyně, zleva náhodný chodec, snad Hiroshi Gokan a jeden z jeho společníků

str. 180) 17. 2. 1985, cca 8.20–9.45 hod., Praha, před halou letiště Praha-Ruzyně, jeden ze společníků Hiroshiho Gokana

str. 181) 17. 2. 1985, cca 8.20–9.45 hod., Praha, před halou letiště Praha-Ruzyně, společníci Hiroshiho Gokana

ALFA K

sledovaná osoba: Karel ŠIRHAL, nar. 1940. V letech 1980–1987 rozpracován Správou kontrarozvědky pro ochranu ekonomiky (XI. správa SNB), str. 182–183.

str. 182) 30. 1. 1985, cca 15.12 hod., Praha, před prodejnou Ovoce -zelenina v ulici V cibulkách, Karel Širhal

str. 183) 30. 1. 1985, cca 15.12 hod., Praha, před prodejnou Ovoce -zelenina v ulici V cibulkách, Karel Širhal

ALFONZ

sledovaná osoba: Heinz KOUSAL, nar. 1939. V letech 1983–1985 a 1985–1989 rozpracován Správami Státní bezpečnosti Praha a Hradec Králové, str. 184–187.

str. 184) 30. 9. 1983, cca 12.50 hod., Praha, před halou letiště Praha -Ruzyně, zprava Heinz Kousal a jeho žena

str. 185) 30. 9. 1983, cca 12.50 hod., Praha, před halou letiště Praha -Ruzyně, zprava Heinz Kousal a jeho žena

str. 186) 30. 9. 1983, cca 12.25 hod., Praha, před halou letiště Praha -Ruzyně, zprava styk LOLA (identifikována jako Alla V. Zyazina) a muž, který ji doprovázel (ve spise nebyl identifikován)

str. 187) 1. 10. 1983, cca 17.00–18.00 hod., v motorestu Konopiště u zámku Konopiště, zleva náhodný host, Heinz Kousal a neznámá žena

ALFRÉD

sledovaná osoba: Lucia Corone OSORNO (psána i OSORIO), nar. 1936. V letech 1978 a 1979 byla, na žádost „kubánských přátel“, sledována pro Správu kontrarozvědky pro boj proti vnějšímu nepříteli (II. správa SNB), str. 188–191.

str. 188) 17. 11. 1978, cca 11.45 hod., Praha, před poliklinikou na Karlově náměstí

str. 189) 17. 11. 1978, cca 11.45 hod., Praha, před poliklinikou na Karlově náměstí, zprava Lucia Corone Osorno a starý muž, který nebyl ve spise identifikován

str. 190) 16. 11. 1978, cca 12.20 hod., Praha, Národní třída, Lucia Corone Osorno (žena ve světlém kabátě s tmavým límcem)

str. 191) 9. 4. 1979, Praha, snad Václavské náměstí, Lucia Corone Osorno (žena ve světlém kabátě)

ALFRÉDO

sledovaná osoba: Alessio UGOLINI, nar. 1921. V letech 1976–1982 rozpracován Správou kontrarozvědky pro ochranu ekonomiky (XI. správa SNB), str. 192–195.

str. 192) 1. 4. 1977, cca 17.30–18.45 hod., Praha, ulice Pařížská, zleva Giorgio Rossi a Alessio Ugolini (na fotografiu byla jména obou mužů obrácené – Ugolini byl identifikován podle portrétní fotografie)

str. 193) 1. 4. 1977, cca 17.30–18.45 hod., Praha, před Staroměstskou radnicí na Staroměstském náměstí, zleva Giorgio Rossi a Alessio Ugolini

*str. 194) 1. 4. 1977, cca 17.30–18.45 hod., Praha, ulice Pařížská, zleva Giorgio Rossi a Alessio Ugolini
*str. 195) foto 1) 1. 4. 1977, cca 17.30–18.45 hod., Praha, ulice Pařížská, zleva Giorgio Rossi a Alessio Ugolini
*foto 2) 1. 4. 1977, cca 17.30–18.45 hod., Praha, před Staroměstskou radnicí na Staroměstském náměstí, zleva Giorgio Rossi a Alessio Ugolini***

PAŘÍŽANKA

sledovaná osoba: Suzette GAZAGNE, nar. 1946. V letech 1983–1989 rozpracována Správou kontrarozvědky pro boj proti vnitřnímu nepříteli (X. správa SNB) a Hlavní správou kontrarozvědky SNB (II. správa SNB), str. 196–201.

*str. 196) snad 11. 10. 1984, cca 8.10 hod., Praha, Václavské náměstí, snad Suzette Gazagne s dcerou
*str. 197) snad 11. 10. 1984, cca 8.10 hod., Praha, Václavské náměstí, úplně vpravo (témaře neznatelná) snad Suzette Gazagne
*str. 198) 20. 2. 1984, cca 7.45–7.50 hod., Praha, snad u stanice autobusů Horčičkova, Suzette Gazagne se synem
*str. 199) 20. 2. 1984, cca 7.45–7.50 hod., Praha, snad u stanice autobusů Horčičkova, Suzette Gazagne se synem
*str. 200) 29. 1. 1985, cca 8.10–8.15 hod., Praha, snad ulice Štěpán-ská, Suzette Gazagne
*str. 201) snad 24. 9. 1985, Praha, před Francouzským institutem ve Štěpánské ulici č. 35, žena v tmavém svetru snad Suzette Gazagne (fotografie se nedají přesně identifikovat)******

ALI

sledovaná osoba: Ibrahim Selim EZZAT, nar. 1926. V letech 1977–1981 rozpracován Správou kontrarozvědky pro boj proti vnějšímu nepříteli (II. správa SNB), str. 202–205.

*str. 202) 8. 11. 1977, cca 13.45 hod., Praha, před Palácem Metro na Národní třídě, zleva náhodný chodec, Ibrahim Selim Ezzat a v autě Kamal Bakr
*str. 203) 8. 11. 1977, cca 13.45 hod., Praha, před Palácem Metro na Národní třídě, zleva Ibrahim Selim Ezzat a Kamal Bakr
*str. 204) snad 8. 11. 1977, před obchodním domem Tesco (tehdy Máj), roh ulic Spálená a Národní třída, uprostřed Ibrahim Selim Ezzat (s brýlemi, ve světlé bundě) a Kamal Bakr (s brýlemi, v tmavém obleku)
*str. 205) snad 8. 11. 1977, Praha, pobočka České spořitelny na rohu Národní třídy a ulice Na Perštýně (tehdy budova nakladatelství Albatros)****

ALIGÁTOR

sledovaná osoba: Jorda Petrov MALINOWSKI, nar. 1923. Na základě požadavku orgánů Ministerstva vnitra Bulharské lidové republiky byl jednorázově sledován pro Správu kontrarozvědky pro ochranu ekonomiky (XI. správa SNB), str. 206–209.

*str. 206) 19. 6. 1979, cca 15.30 hod., Praha, Chotkovy sady, náhodný cestující
*str. 207) 20. 6. 1979, cca 12.40 hod., Praha, parkoviště u pražského Výstaviště (tehdy PKOJF – Park kultury a oddechu Julia Fučíka)
*str. 208) foto 1) 22. 6. 1979, cca 16.30 hod., Praha, stanice tramvají před areálem pražského Výstaviště (PKOJF) zleva Jorda Petrov Malinovski a muž, který nebyl zjištován
*foto 2–3) 22. 6. 1979, cca 16.30 hod., Praha, v areálu pražského Výstaviště (PKOJF), cca 16.30 hod., zleva Jorda Petrov Malinovski a dva muži, kteří nebyli zjištováni
*str. 209) 22. 6. 1979, cca 16.30 hod., Praha, stanice tramvají před areálem pražského Výstaviště (PKOJF), zleva muž, který nebyl zjištován, náhodný chodec, Jorda Petrov Malinovski a muž, který nebyl zjištován*****

ALIMAK

sledovaná osoba: Dušan VIOLA, nar. 1948. V roce 1974 byl sledován pro Správu Státní bezpečnosti Praha, str. 210–211.

*str. 210) 15. 8. 1974, cca 16.10–16.20 hod., Příbram, zleva Hadrovský (ve spise nebyl blíže identifikován) a Dušan Viola
*str. 211) 15. 8. 1974, cca 16.10–16.20 hod., Příbram, zleva Hadrovský (ve spise nebyl blíže identifikován) a Dušan Viola**

ALMA

sledovaná osoba: Imrich WEINER-KRÁL, nar. 1901. V letech 1975–1978 rozpracován Správou kontrarozvědky v Bratislavě (XII. správa SNB), str. 212–217.

*str. 212) 26. 9. 1974, cca 16.00 hod., Praha, v hale letiště Praha-Ruzyně, uprostřed Imrich Weiner-Král
*str. 213) 26. 9. 1974, cca 16.00 hod., Praha, v hale letiště Praha-Ruzyně, jednou první, resp. dvakrát druhý zleva Imrich Weiner-Král
*str. 214) Praha, neidentifikovatelná fotografie
*str. 215) 27. 9. 1974, cca 15.30 hod., Praha, u bývalé stanice autobusů ČSA v Revoluční ulici, zády Imrich Weiner-Král a za ním styk DANA (žena s brýlemi v kostkovaném kabátě nastupující do autobusu – identifikována jako Silvia Ilčeková)****

*str. 216) 26. 9. 1974, cca 16.20–16.30 hod., Praha, před halou letiště Praha-Ruzyně, zleva tři neznámí muži a Imrich Weiner-Král
 str. 217) 27. 9. 1974, Praha, snad ulice Klimentská, snad Karel Friedmann (známý Imricha Weinera-Krále)*

ALOE 80

sledovaná osoba: Pietro BERARDI, nar. 1937. V letech 1980–1983 rozpracován Správou kontrarozvědky pro boj proti vnějšímu nepříteli (II. správa SNB), str. 218–221.

str. 218) 17. 9. 1982, cca 11.10 hod., Praha, před Olšanskými hřbitovy v ulici Vinohradská, Pietro Berardi (muž u automobilu)

str. 219) 25. 2. 1983, cca 10.15 hod., Praha, údajně „před bydlištěm ALOE 80“ (Berardi ale bydlel v Heršmanově ulici v Praze 7-Holešovicích, čemuž neodpovídá objekt v pozadí), zleva žena, která nebyla zjištována, a Pietro Berardi v autě

str. 220) 17. 9. 1982, cca 11.10 hod., Praha, před Olšanskými hřbitovy v ulici Vinohradská, uprostřed styk EDA (muž v obleku – identifikován jako Mirko Všetula)

str. 221) 17. 9. 1982, cca 11.10 hod., Praha, před Olšanskými hřbitovy v ulici Vinohradská, náhodní chodci a uprostřed styk EDA (muž v obleku – identifikován jako Mirko Všetula)

ALOIS

sledovaná osoba: Pavel VYSKOČIL, nar. 1934. V letech 1977–1981 rozpracován a evidován Správou kontrarozvědky pro ochranu ekonomiky (XI. správa SNB) a Správou kontrarozvědky pro boj proti vnějšímu nepříteli (II. správa SNB), str. 222–227.

str. 222) 4. 8. 1987, cca 11.45–11.55 hod., Praha, ulice Ovencecká, zleva styk ADAM (zaměstnanec Geodetického a kartografického ústavu v Praze, který nebyl ve spise identifikován), Pavel Vyskočil a náhodní chodci

*str. 223) 4. 8. 1987, cca 11.45–11.55 hod., Praha, ulice Ovencecká, zleva styk ADAM (zaměstnanec Geodetického a kartografického ústavu v Praze, který nebyl ve spise identifikován) a Pavel Vyskočil
 str. 224) foto 1) 8. 7. 1987, cca 16.12–16.20 hod., Praha, u vchodu do stanice metra Nádraží Holešovice (tehdy Fučíkova), zleva styk ALI (identifikován jako Khalil Ahmed Rabie), Pavel Vyskočil a styk HUGO (identifikován jako Hossein Shehata Amin Ibrahim)*

foto 2) 8. 7. 1987, cca 16.12–16.20 hod., Praha, u vchodu do stanice metra Nádraží Holešovice (tehdy Fučíkova), zleva Pavel Vyskočil, zakrytý styk HUGO (identifikován jako Hossein Shehata Amin Ibrahim) a styk ALI (identifikován jako Khalil Ahmed Rabie)

str. 225) 8. 7. 1987, cca 16.12–16.20 hod., Praha, u vchodu do stanice metra Nádraží Holešovice (tehdy Fučíkova), zleva náhodný chodec, Pavel Vyskočil, styk HUGO (identifikován jako Hossein Shehata Amin Ibrahim) a styk ALI (identifikován jako Khalil Ahmed Rabie)

str. 226) 4. 7. 1987, cca 18.15 hod., Praha, ulice Bělohorská, vpravo manželka Pavla Vyskočila (je vidět jen její rameno)

str. 227) 4. 8. 1987, cca 8.10–8.15 hod., Praha, stanice tramvají Malovanka v ulici Bělohorská, uprostřed Pavel Vyskočil

ADAM

krycí název výcviku nových příslušníků Státní bezpečnosti (VÝCVIK 1987, VÝCVIK 1988, VÝCVIK 1989); sledované osoby byly označovány vždy jen jako ADAM, str. 228–231.

str. 228) 24. 5. 1988, cca 11.15 hod., Praha, náměstí Kinských (tehdy náměstí Sovětských tankistů), resp. ulice Štefánikova (tehdy ulice S. M. Kirova), muž (v bundě, s rukama v kapsách), s nímž se objekt (tedy ADAM – viz výše) setkal – ve spise nebyl identifikován

str. 229) 24. 5. 1988, cca 10.15–10.27 hod., Praha, stanice tramvají ve směru na Karlovo náměstí v ulici Ječná, ADAM (muž ve vestě, s taškou pod levou rukou)

str. 230) 2. 10. 1989, cca 9.05–9.30 hod., Praha, stanice tramvají ve směru na Karlovo náměstí v ulici Spálená, ADAM (muž v bundě, s taškou na pravém rameni)

str. 231) 2. 10. 1989, cca 9.05–9.30 hod., Praha, stanice tramvají ve směru na Karlovo náměstí v ulici Spálená, ADAM (muž v bundě, s taškou na pravém rameni)

ALBA

sledovaná osoba: Andries Van Den EIJKEL, nar. 1931. Sledován v rámci rozpracování Františka Kubíčka (nar. 1913) Správou Státní bezpečnosti Praha, str. 232–235.

str. 232) 22. 8. 1983, cca 11.00 hod., Praha, Václavské náměstí (křižovatka Na Můstku), celý ve světlém Andries Van Den Eijkel

str. 233) 22. 8. 1983, cca 11.00 hod., Praha, Václavské náměstí (křižovatka Na Můstku), zleva Henrik König, Andries Van Den Eijkel (celý ve světlém) s manželkou a náhodný chodec (muž opřený o zábradlí)

str. 234) foto 1) 22. 8. 1983, cca 16.00 hod., Praha, u botelu Albatros na nábřeží Ludvíka Svobody, neznámý muž

foto 2) 22. 8. 1983, cca 16.00 hod., Praha, u botelu Albatros na nábřeží Ludvíka Svobody, neznámý muž

str. 235) 22. 8. 1983, cca 16.00 hod., Praha, u botelu Albatros na nábřeží Ludvíka Svobody, zleva neznámý muž a Henrik König

ALI

sledovaná osoba: Alena HROMÁDKOVÁ, nar. 1943. V letech 1977–1989 rozpracována Správou Státní bezpečnosti Praha, Správou kontrarozvědky pro boj proti vnitřnímu nepříteli (X. správa SNB) a Hlavní správou kontrarozvědky SNB (II. správa SNB), str. 236–241.

str. 236) 31. 8. 1984, cca 19.30 hod., Praha, Přemyslovská ulice, muž, který nebyl zjištován

str. 237) 31. 8. 1984, cca 19.30 hod., Praha, Přemyslovská ulice, muž, který nebyl zjištován

str. 238) 24. 3. 1987 (chybně psáno i 24. 2. 1987), cca 17.50 hod., Praha, u sochy svatého Václava na Václavském náměstí, styk EMA (nebyla identifikována, protože příslušníkům Správy sledování ujela metrem!)

str. 239) 24. 3. 1987 (chybně psáno i 24. 2. 1987), cca 17.50 hod., Praha, u sochy svatého Václava na Václavském náměstí, styk EMA

str. 240) 10. 2. 1984, cca 9.30 hod., Praha, pasáž na Karlově náměstí, zleva styk RITA (identifikována jako Taťána Holečková) a Alena Hromádková

str. 241) 5. 1. 1984, cca 9.00 hod., Praha, vstup do stanice metra Flora v ulici Vinohradská, Alena Hromádková

ALOE

sledovaná osoba: Italo BASTICO, nar. 1933. V letech 1977–1981 rozpracován Správou kontrarozvědky pro boj proti vnějšímu nepříteli (II. správa SNB), str. 242–243.

str. 242) 11. 10. 1978, cca 12.24 hod., Praha, schody do kostela svatého Mikuláše na Malostranském náměstí, zleva styk nový ADAMOV (patrně šlo o nového vojenského přídělence italského velvyslanectví v Praze; ve spise s krycím jménem ADAMOV byl totiž sledován jeho předchůdce Umberto Tocci) a Italo Bastico

str. 243) snad 12. 11. 1979, cca 16.13 hod., Praha, ulice Mochovská, zleva snad styk DAGMAR (identifikována jako Katarína Cmíralová) a Italo Bastico

ADVOKÁT B

sledovaná osoba: Ján ČARNOGURSKÝ, nar. 1944. V letech 1977–1989 rozpracován Správou kontrarozvědky v Bratislavě (XII. správa SNB), str. 244–247.

str. 244) 12. 9. 1985, cca 11.50–12.15 hod., Praha, pod Českým (tehdy Československým) rozhlasem v ulici Vinohradská, zprava Ján Čarnogurský (muž ve vestě, se založenýma rukama a s brýlemi, stojící před telefonní budkou) a styk DAN v telefonní budce (ve spise nebyl identifikován, ale měl být z Federálního cenového úřadu)

str. 245) 12. 9. 1985, cca 11.50–12.15 hod., Praha, pod Českým (tehdy Československým) rozhlasem v ulici Vinohradská, zprava Ján Čarnogurský (muž ve vestě, se založenýma rukama a s brýlemi, stojící před telefonní budkou) a styk DAN v telefonní budce

str. 246) 12. 9. 1985, cca 11.50–12.15 hod., Praha, pod Českým (tehdy Československým) rozhlasem v ulici Vinohradská, zleva (tématr neznatelný) Ján Čarnogurský a styk DAN

str. 247) 20. 9. 1985, cca 10.00 hod., Praha, na náměstí u svatého Jiří na Pražském hradě, Ján Čarnogurský

ALCRON (původně KVĚTINA)

sledovaná osoba: Kitty (nebo Květa) HAWLEY-ová, nar. 1943. V letech 1974–1987 rozpracována a evidována Správou kontrarozvědky pro boj proti vnějšímu nepříteli (II. správa SNB), Hlavní správou rozvědky FMV (I. správa FMV), Správou Státní bezpečnosti Brno a Správou kontrarozvědky pro ochranu ekonomiky (XI. správa SNB), str. 248–251.

str. 248) 19. 5. 1976, buď cca 9.50 hod., nebo cca 14.55 hod., Praha, Václavské náměstí, zleva dva náhodní chodci, styk HUGO (identifikován jako John Earl) a Kitty Hawleyová

str. 249) snad 17. 5. 1976, cca 14.40–14.45 hod., Praha, v hale letiště Praha-Ruzyně, zleva Kitty Hawleyová (s kočárkem) a styk (muž stojící vedle ní – ve spise nebyl identifikován)

str. 250) foto 1) snad 17. 5. 1976, cca 15.30–15.45 hod., Praha, před halou letiště Praha-Ruzyně, zleva snad styk EVA (identifikována jako Sylvie Štrymplová) a styk HUGO (identifikován jako John Earl)

foto 2) snad 17. 5. 1976, cca 15.30–15.45 hod., Praha, před halou letiště Praha-Ruzyně, zleva styk HUGO (identifikován jako John Earl) a snad styk JAN (identifikován jako Jan Michael East)

str. 251) snad 17. 5. 1976, cca 15.30–15.45 hod., Praha, před halou letiště Praha-Ruzyně, zleva snad styk EVA (identifikována jako Sylvie Štrymplová), styk HUGO stojící u auta (identifikován jako John Earl) a snad styk JAN sedící za volantem (identifikován jako Jan Michael East)

PRODUCENT 1

sledovaná osoba: Miloš FORMAN, nar. 1932. V letech 1982–1989 rozpracován Správou kontrarozvědky pro boj proti vnitřnímu nepříteli (X. správa SNB) a Hlavní správou kontrarozvědky SNB (II. správa SNB), str. 252–255.

str. 252) foto 1) snad 13. 1. 1982, buď cca 11.00, nebo 12.15 hod., Praha, Václavské náměstí, zleva náhodný chodec a Miloš Forman
foto 2) snad 13. 1. 1982, buď cca 11.00, nebo 12.15 hod., Praha, Václavské náměstí, zleva Miloš Forman a řidič Filmexportu Praha, který nebyl ve spise identifikován

str. 253) 15. 1. 1982, cca 11.00–11.20 hod., Praha, nástupiště č. 2 na Hlavním nádraží, druhý zprava Miloš Forman ve společnosti 7 neidentifikovaných osob (6 mužů a 1 žena), které ho přišly vyprovodit k vlaku do Paříže

str. 254–255) 11. 1. 1982, cca 11.25 hod., Praha, před hotelem U Tří pštrosů na rohu ulice U Lužického semináře a Dražického náměstí, zleva Miloš Forman nastupující do automobilu a Saul Zaentz

V popiscích fotografií uvádíme vždy současné názvy míst, ulic a náměstí. V rejstříku jsou pak, v závorce, uvedeny i názvy míst, ulic a náměstí platné v době sledování. Výjimkou potvrzující pravidlo je Hotel Kriváň, dnes Office Building na Náměstí I. P. Pavlova (viz fotografie ze svazku AKTÉR na str. 163), resp. vinárna U tunelu v Koněvově ulici, jejíž dnešní název se nám nepodařilo zjistit (viz fotografie ze svazku PETRA na str. 106–107).

Jednotlivá krycí jména sledovaných osob jsou ve svazcích uváděna různě a v mnoha tvarech (např. krycí jméno ALFA 1 je uváděno i jako ALFA-1, resp. ALFA I či ALFA-I!). Kvůli sjednocení, resp. jejich správnému tvaru, je uváděme bez pomlčky s arabskými číslicemi (dvouciferná čísla byla ve svazcích psána vždy arabsky), tedy např. ALFA 1.

V případě, že se na jedné stránce vyskytuje několik různých fotografií, zobrazujících jiné osoby či situace, jsou tyto popisovány zvláště, a to ve směru čtení. Označení „foto 1“ tedy platí pro první fotografi zleva, „foto 2“ pro druhou fotografi zleva atd.

Krycí jména „stylů“ (stejně jako v originálních záznamech jsou psána velkými písmeny), tedy osob, s nimiž se sledování, resp. fotografování sešli, náhodně potkali atd., se mnohdy opakují. Je tomu tak z jednoho prostého důvodu – příslušníci Správy sledování si je totiž vymýšleli vždy znova k jejich odlišení od „objektů“ (osob sledovaných), osob, které nebyly (z nám dnes neznámých příčin) zjištovány, či dalších „stylů“.

Všechny uváděné časové údaje jsou přibližné, a proto k nim přidáváme pomocné slůvko „cca“ ve smyslu slovního spojení. Činíme tak z následujících důvodů: 1) časové údaje na fotografiích ze sledování se ne vždy shodují s časovými údaji v záznamech o sledování, 2) většina sledování probíhala v delších časových úsecích, a proto 3) mnohdy nejde určit přesný moment, v němž byla sledovaná osoba zachycena (často jde tedy o pouhý odhad času, v němž se sledovaná osoba na daném místě mohla asi tak nacházet), resp. 4) zůstává otázkou, nakolik máme věřit občasným zcela přesným (do minut) časovým záznamům, když jejich valná většina operuje s časovými úseky mnohem delšími (pět, deset, ale i více minut).

U ostatních údajů (dat, míst a osob), kterými si nejsme stoprocentně jisti, používáme pomocné slůvko „snad“. To vyjadřuje velmi vysokou pravděpodobnost správnosti uváděného a od jeho výskytu se odvíjí vše ostatní. Např. „... snad 26. 8. 1988, Praha, místo neurčeno, cca po 12,20 hod., jeepiška, která opustila chrám Panny Marie Andělské...“ (viz fotografie ze svazku PALÁC 1 na str. 142), znamená, že jde-li skutečně o 26. srpen 1988, pak všechny další údaje (místo, čas i situace), jsou správné.

Řazení fotografií, resp. jednotlivých svazků (série fotografií z jednotlivých svazků) jsou označeny krycím jménem svazku vždy

pouze jednou, a to u prvního obrázku) v této knize je náhodné a odpovídá výběru jejího autora.

Fotografie, které se nám nepodařilo identifikovat, tedy určit na nich osoby, místo (až na výjimku potvrzující pravidlo byly všechny pořízeny v Praze) a čas, jsou v obrazové části popsány obecně, v rejstříkové části pak náležitě označeny. U všech ostatních fotografií je v obrazové části uvedeno datum a místo jejich vzniku (není-li uvedeno jinak, platí jeden popisek pro více obrázků), které v rejstříkové části doplňuje ještě čas a identifikace osob.

HEN II (originally ARIEL)

Person surveilled: Božena LISOVÁ, born 1923. Developed by the Prague State Security (StB) Directorate, the Main SNB Counterintelligence Directorate (SNB Directorate II), and the Counterintelligence Directorate for the Struggle against the Internal Adversary (National Security Corps – SNB – Directorate X) in the years 1971–76 and 1980–89, pp. 50–57.

p. 50) 27. 8. 1969, approx. 10 a.m., Prague, on the corner of Bartolomějská Street and Na Perštýně Street, Božena Lisová (left) with Milan Kundera to the rear

p. 51) 27. 8. 1969, approx. 10 a.m., Prague, on the corner of Bartolomějská Street and Na Perštýně Street, from left: two random pedestrians, Božena Lisová and Milan Kundera (holding his chin)
p. 52) 27. 8. 1969, approx. 10 a.m., Prague, on the corner of Bartolomějská Street and Na Perštýně Street, Milan Kundera and Božena Lisová standing on the edge of the sidewalk (center)

p. 53) 27. 8. 1969, approx. 10 a.m., Prague, on the corner of Bartolomějská Street and Na Perštýně Street, Milan Kundera and Božena Lisová standing on the edge of the sidewalk (center)

p. 54) 27. 8. 1969, approx. 10 a.m., Prague, on the corner of Bartolomějská Street and Na Perštýně Street, from left: a random pedestrian, Božena Lisová, Milan Kundera, and two more random pedestrians

p. 55) 27. 8. 1969, approx. 10 a.m., Prague, Na Perštýně Street, Božena Lisová (left) and a random pedestrian

p. 56) 27. 8. 1969, approx. 10 a.m., Prague, on the corner of Bartolomějská Street and Na Perštýně Street, from left: Božena Lisová, Milan Kundera (with his hands in his pockets) and a random pedestrian

p. 57) photo 1) 27. 8. 1969, approx. 10 a.m., Prague, on the corner of Bartolomějská Street and Na Perštýně Street, from left: an unknown woman (not identified in the file) and Božena Lisová

photo 2-3) 27. 8. 1969, approx. 10:10 a.m., Prague, Na Perštýně Street, from left: Božena Lisová and a worker from the passport department on Na Perštýně Street (not identified in the file)

DOCTOR A (originally CLUB 1)

Person surveilled: Zdeněk PINC, born 1945. Developed by the Prague StB Directorate, the Main SNB Counterintelligence Directorate (SNB Directorate II) and the Counterintelligence Directorate for the Struggle against the Internal Adversary (SNB Directorate X) in the years 1967–68, 1972–75, 1977–89, pp. 58–61.

p. 58) 4. 8. 1978, approx. 3 p.m., Prague, a tram stop on Národní Street, center: an unidentified young man (holding his right hand) and Zdeněk Pinc (with beard, glasses and a sleeping bag)

p. 59) 22. 6. 1978, approx. 1:30 p.m.–1:50 p.m., Prague, Husitská Street, Zdeněk Pinc (with crutches)

p. 60) 7. 4. 1978, approx. 3 p.m., Prague, a tram stop on Wenceslas Square (Václavské náměstí), from left: a random pedestrian, the contact EVA (identified as Eliška Urbanová), Zdeněk Pinc (with beard, glasses and a crutch) and other random pedestrians

p. 61) Prague, Zdeněk Pinc (with beard, glasses, a cap and crutches), in an unidentifiable photograph, probably taken in 1978

ALFA 1

Person surveilled: Emerich JANK, born 1942. Developed in the years 1980–82 by the Counterintelligence Directorate for the Struggle against the Internal Adversary (SNB Directorate II), pp. 62–65.

p. 62) photo 1) 1980, Prague, unidentifiable photograph

photo 2) 24. 2. 1980, approx. 2:20–2:35 p.m., Prague, in front of the Ambassador Hotel on Wenceslas Square (Václavské náměstí), random pedestrians, Emerich Jank (the taller moustachioed man in a light jacket), the contact FRIDRICH (the man in a cap with glasses – identified as Jürgen Hanzl) and more random pedestrians

p. 63) photo 1-2) 24. 2. 1980, approx. 2:20–2:35 p.m., Prague, in front of the Ambassador Hotel on Wenceslas Square (Václavské náměstí), Emerich Jank (the taller moustachioed man in a light jacket) and the contact FRIDRICH (the man in a cap with glasses – identified as Jürgen Hanzl)

p. 64) 24. 2. 1980, approx. 2:15 p.m., Prague, in front of the Alfa passage on Wenceslas Square (Václavské náměstí), from left: the contact FRIDRICH (identified as Jürgen Hanzl), Emerich Jank and the contact GERA (Hanzl's wife Maria Hanzl) with children

p. 65) 24. 2. 1980, approx. 3 p.m., Prague, Rytířská Street, Jürgen Hanzl with his wife Maria Hanzl (the contacts GERA and FRIDRICH) getting into a car

SMOKE

Person surveilled: Imad ABDIM. Surveilled in 1984 for the Counterintelligence Directorate for the Struggle against the Internal Adversary (SNB Directorate II) in relation to the terrorism issue, pp. 66–67.

p. 66) 11. 4. 1984, approx. 10:30 a.m., Prague, an antiques shop on Národní Street

p. 67) 11. 4. 1984, approx. 10:30 a.m., Prague, an antiques shop on Národní Street, Imad Abdim (the moustachioed man in a dark jacket, coming out of the shop)

TYPIST

Person surveilled: Philippe Raymond GANIER, born 1934. Developed by the Counterintelligence Directorate for the Struggle against the Internal Adversary (SNB Directorate X) in the years 1978–80, pp. 68–71.

p. 68) 22. 10. 1979, morning, Prague, possibly Maiselova Street, from left: Philippe Raymond Ganier (smoking) and the contact EVA wearing a light cap (identified as Marie Tykalová)

p. 69) 22. 10. 1979, Prague, morning, Maiselova Street, from left: Philippe Raymond Ganier (smoking), the contact EVA wearing a light cap (identified as Marie Tykalová) and some random pedestrians

p. 70) 19. 10. 1979, Prague, Wenceslas Square, Philippe Raymond Ganier (the bareheaded man wearing a jacket in the foreground with a raised collar)

p. 71) 19. 10. 1979, Prague, Wenceslas Square, Philippe Raymond Ganier (the bareheaded man wearing a jacket in the foreground with a raised collar)

PHILOSOPHER

Person surveilled: Štefan VRÁTNÝ, born 1946. Developed by the Košice StB Directorate in the years 1976–89, pp. 72–77.

p. 72) 22. 11. 1979, approx. 12:35–12:50 p.m., Prague, Old Jewish Cemetery

p. 73) 22. 11. 1979, approx. 12:35–12:50 p.m., Prague, Old Jewish Cemetery

p. 74) 22. 11. 1979, approx. 12:35–12:50 p.m., Prague, Old Jewish Cemetery

p. 75) 22. 11. 1979, approx. 12:35–12:50 p.m., Prague, Old Jewish Cemetery

p. 76) Prague, unidentifiable photograph

p. 77) 2. 7. 1982, Prague, Main Train Station, Štefan Vrátný (the man scratching behind his ear with a package and a sleeping bag in his right hand), with several unidentified tourists

ALICE 83

Person surveilled: Joyce WALKER, born 1960. Developed by the Counterintelligence Directorate for the Struggle against the Internal Adversary (SNB Directorate II) in the years 1983–87, pp. 78–79.

p. 78) 11. 7. 1984, approx. 8 p.m., Prague, in front of the U Ševce Matouše wine bar on Loretánská Street, from left: a random pedestrian and one of the women from a group of four people who accompanied Joyce Walker to the Hradčany district (not identified in the file)

p. 79) 11. 7. 1984, approx. 8 p.m., Prague, in front of the U Ševce Matouše wine bar on Loretánská Street, from left: a random pedestrian and two of the women from a group of four people who accompanied Joyce Walker to the Hradčany district (not identified in the file)

AFRICA

Person surveilled: Vladimir Igorevich TICHOMIROV, born 1954. Surveilled in 1984 for the Main SNB Counterintelligence Directorate for the Struggle against the Internal Adversary (SNB Directorate II) in relation to the USA issue, pp. 80–81.

p. 80) 20. 7. 1989, approx. 12:10–12:30 p.m., Prague, in St. Vitus Cathedral at Prague Castle, Vladimir Igorevich Tichomirov's son is concealed in the foreground, Vladimir Igorevich Tichomirov (the hunched man with his back turned in a light sweatshirt with thin stripes) and his wife (with glasses)

p. 81) 25. 7. 1989, approx. 9:30–11:10 a.m., Prague, Zoological Gardens, an unknown man

AFRICAN

Person surveilled: Zdeněk ČERVENKA, born 1928. Developed by the Counterintelligence Directorate for the Struggle against the Internal Adversary (SNB Directorate X) in the years 1982–86, pp. 82–85.

p. 82) 9 or 10. 11. 1984 (9 January is the date written on the photographs, but the file on those surveilled bears the date 10 January), approx. 8:50 a.m., Prague, bus stop on Hlavní Street, from left: a random person (sitting), Zdeněk Červenka and a contact (identified as Jana Klokočníková)

p. 83) 9 or 10. 11. 1984 (9 January is the date written on the photographs, but the file on those surveilled bears the date 10 January), approx. 8:50 a.m., Prague, bus stop on Hlavní Street, from left: a random person (sitting), Zdeněk Červenka and a contact (identified as Jana Klokočníková)

p. 84) 9 or 10. 11. 1984 (9 January is the date written on the photographs, but the file on the people monitored bears the date 10 January), approx. 8:50 a.m., Prague, bus stop on Hlavní Street, from left: random pedestrians and a contact (identified as Jana Klokočníková)

p. 85) 9. or 10. 11. 1984 (9 January is the date written on the photographs, but the file on the people monitored bears the date 10 January), Prague, Roztyly metro station (then called Primátora Vacka), from left: a contact (identified as Jana Klokočníková) and Zdeněk Červenka

ACHELOS 84

Person surveilled: Peter BIRD, born 1945. Counterintelligence Directorate for the Struggle against the Internal Adversary (SNB Directorate II) in the years 1984–87, pp. 86–87.

p. 86) 4. 7. 1987, approx. 6:15 p.m., Prague, possibly Ruská Street, two women visiting Peter Bird (probably his wife and daughter)

p. 87) 4. 7. 1987, approx. 6:15 p.m., Prague, possibly Ruská Street, two women visiting Peter Bird (probably his wife and daughter)

AIDA

Person surveilled: Peter WEBER, born 1935. Registered and developed by the Ostrava StB Directorate, the Košice StB Directorate and the Counter-Intelligence Directorate for the Fight against the Internal Enemy (SNB Directorate II) in the years 1957–69 and 1977–84, pp. 88–91.

p. 88) 6. 7. 1983, approx. 12 p.m., Prague, at Háje metro station (then called Kosmonautů), from left: the contact HILDA (identified as Dagmar Řeháková), Peter Weber and two random pedestrians
p. 89) 6. 7. 1983, approx. 12 p.m., Prague, at Háje metro station (then called Kosmonautů), from left: the contact HILDA (identified as Dagmar Řeháková), two random pedestrians and Peter Weber
p. 90) 7. 7. 1983, approx. 7:40 p.m., Prague, Main Train Station, Peter Weber

p. 91) 7. 7. 1983, approx. 7:40 p.m., Prague, Main Train Station, Peter Weber in a train, two random pedestrians on the platform

ACADEMIC

Person surveilled: Jiří TICHÝ, born 1924. Developed by the Prague StB Directorate in the years 1971–73, 1976–78 and 1979–82, pp. 92–93.

p. 92) 22. 3. 1977, approx. 11:45 a.m., Prague, Štěpánská Street, Zdeněk Tichý (the man with a high forehead and beard) and his wife (with glasses)

p. 93) 22. 3. 1977, approx. 11:45 a.m., Prague, Štěpánská Street, Zdeněk Tichý (the man with a high forehead and beard) and his wife (with glasses)

PHILOSOPHER 3

Person surveilled: Zdeněk NEUBAUER, born 1942. Developed by the Counterintelligence Directorate for the Struggle against the Internal Adversary (SNB Directorate X) and the Prague StB Directorate in the years 1975–79 and 1980–88, pp. 94–101.

p. 94) 18. 4. 1984, approx. 12:40 p.m., Prague, Podolská Street, Zdeněk Neubauer

p. 95) 18. 4. 1984, approx. 12:40 p.m., Prague, Podolská Street, Zdeněk Neubauer

p. 96) 27. 8. 1986, approx. 5:15 p.m., Prague, on tram number 18 (apparently in the direction of the Podolí district), from left: a random passenger, the contact EVA (not identified in the file) and Zdeněk Neubauer

p. 97) 27. 8. 1986, approx. 5:15 p.m., Prague, on tram number 18 (apparently in the direction of the Podolí district), from left: a random passenger, the contact EVA (not identified in the file) and Zdeněk Neubauer

p. 98) 18. 4. 1984, approx. 11:30 a.m., Prague, Podolské schody steps, from left: Zdeněk Neubauer and the contact IDA (identified as Ludmila Obdržálková)

p. 99) 18. 4. 1984, approx. 11:30 a.m., Prague, Podolské schody steps, from left: Zdeněk Neubauer and the contact IDA (identified as Ludmila Obdržálková)

p. 100) 18. 4. 1984, approx. 12:40–1:15 p.m., Prague, Podolská Street, Zdeněk Neubauer

p. 101) photo 1) 18. 4. 1984, approx. 12:40–1:15 p.m., Prague, Podolská Street, Zdeněk Neubauer

photo 2) 18. 4. 1984, approx. 12:40–1:15 p.m., Prague, Podolská Street, an unidentified person

MILAN 2

Person surveilled: Milan OTÁHAL, born 1928. Developed by the Counterintelligence Directorate for the Struggle against the Internal Adversary (SNB Directorate X) and the Prague StB Directorate in the years 1974–87 and 1987–89, pp. 102–105.

p. 102) photo 1) 16. 1. 1985, approx. 10:55–11:05 a.m., Prague, the square called Uhelný trh, from left: an unidentified man, Milan Otáhal and a random pedestrian

photo 2) 16. 1. 1985, approx. 10:55–11:05 a.m., Prague, the square called Uhelný trh, from left: a random pedestrian, an unidentified man and Milan Otáhal

p. 103) 16. 1. 1985, approx. 10:55–11:05 a.m., Prague, Rytířská Street, from left: a random pedestrian, Milan Otáhal and an unidentified man

p. 104) 24. 4. 1984, approx. 10:00–10:20 a.m., Prague, in front of the Old Town Hall on Old Town Square (Staroměstské náměstí), Milan Otáhal attends a wedding ceremony (although he is not in the photographs)

p. 105) 24. 4. 1984, approx. 10:00–10:20 a.m., Prague, in front of the Old Town Hall on Old Town Square (Staroměstské náměstí), Milan Otáhal attends a wedding ceremony (although he is not in the photographs)

PETRA

Person surveilled: Věra VRÁNOVÁ, born 1931. Developed and registered in the years 1972–74, 1974–76 and 1977–88 by the Prague StB Directorate, pp. 106–109.

p. 106) 7. 4. 1986, approx. 6:10–7:40 p.m., Prague, in the U tunelu wine bar (we were unable to confirm its existence or to find out what it is called today) on Koněvova Street, the contact LACO (identified as Ladislav Vágner)

p. 107) 7. 4. 1986, approx. 6:10–7:40 p.m., Prague, in the U tunelu wine bar on Koněvova Street, from left: Věra Vránová (with her back to the camera in a chequered jacket), the contact LACO (identified as Ladislav Vágner) and a waitress

p. 108) 28. 5. 1981, 7:33 pm, Prague, Cimburkova Street no. 270/24, an unknown woman at Věra Vránová's home (this involved "the recording of right-wing exponents at PETRA's home")

p. 109) photo 1) 16. 12. 1980, approx. 12:45 p.m., Prague, the square called Malostranské náměstí

photo 2) 16. 12. 1980, approx. 12:45 p.m., Prague, the square called Malostranské náměstí, Věra Vránová

DAVID 8

Person surveilled: Eva ZUKALOVÁ, born 1960. Surveilled as part of the development of Rudolf Zukal for the Prague StB Directorate, pp. 110–111.

p. 110) 1. 11. 1978, approx. 6:35–6:50 a.m., Prague, on bus no. 106 on the Braník–Modřany route, from right Eva Zukalová and some random passengers

p. 111) 1. 11. 1978, 6:35–6:50 a.m., Prague, on bus no. 106 on the Braník–Modřany route, from right Eva Zukalová and some random passengers

BRIT II

Person surveilled: Timothy GARTON ASH, born 1955. Surveilled for the Counterintelligence Directorate for the Struggle against the Internal Adversary (SNB Directorate II) as part of the monitoring of journalists with short-term accreditation, pp. 112–115.

p. 112) 11. 4. 1985, approx. 11 a.m., Prague, the street called Dr. Zikmunda Wintra no. 18/556, Timothy Garton Ash leaving after visiting Pavel Bratinka

p. 113) 11. 4. 1985, approx. 11:05–11:10 a.m., Prague, Victory Square (Vítězné náměstí, then called náměstí Říjnové revoluce or

“October Revolution Square”), from left: Timothy Garton Ash and a random pedestrian

p. 114) 11. 4. 1985, approx. 11:05–11:10 a.m., Prague, Victory Square (Vítězné náměstí, then called náměstí Říjnové revoluce or “October Revolution Square”), Timothy Garton Ash

p. 115) 11. 4. 1985, approx. 11:15–11:20 a.m., Prague, Jan Palach Square (náměstí Jana Palacha, then called náměstí Krasnoarmějců), from left: a random pedestrian and Timothy Garton Ash

ASSISTANT 1

Person surveilled: Jan PLACÁK, born 1958. Developed by the Prague State Security Directorate in the years 1981–89, pp. 116–121.

p. 116) 3. 10. 1981, approx. 1:30–1:50 p.m., Prague, the vestibule of Želivského metro station, a group of people (six men and one woman), who, with the exception of the contact LUBA (identified as Antonín LUBOŠ, not actually visible in the photograph), were not identified

p. 117) 3. 10. 1981, approx. 1:30–1:50 p.m., Prague, the vestibule of Želivského metro station, a group of people (six men and one woman), who, with the exception of the contact LUBA (identified as Antonín LUBOŠ, not actually visible in the photograph), were not identified

p. 118) 19. 12. 1981, approx. 2:50–3:10 p.m., Prague, the corner of Cukrovarnická Street and Milada Horáková Street (ulice Milady Horákové, then called Obránců míru) beside the Střešovice vehicle depot, a group of unidentified people

p. 119) 19. 12. 1981, approx. 2:50–3:10 p.m., Prague, the corner of Cukrovarnická Street and Milada Horáková Street (ulice Milady Horákové, then called Obránců míru) beside the Střešovice vehicle depot, a group of unidentified people

p. 120) 9. 2. 1983, approx. 7:35–9:20 p.m., Prague, at the Rudolfinum building (then called Dům umělců or “Artists’ House”) on Jan Palach Square (náměstí Jana Palacha, then called náměstí Krasnoarmějců), a group of unidentified people (they should include Josef Moural, Viktor Junger and Tomáš Toulec)

p. 121) 9. 2. 1983, approx. 7:35–9:20 p.m. Prague, at the Rudolfinum building (then called Dům umělců or “Artists’ House”) on Jan Palach Square (náměstí Jana Palacha, then called náměstí Krasnoarmějců), from left: the contact IVANA (identified as Alice Zábranská) and Jan Placák

LACO 1

Person surveilled: Harold Gordon SKILLING (1912–2001). Developed by the Counterintelligence Directorate of the Ministry of the Interior (Ministry of the Interior – MV – Directorate II), the Prague StB Directorate, the Counterintelligence Directorate for the Struggle against the Internal Adversary (SNB Directorate X), and the Main SNB Counterintelligence Directorate (SNB Directorate II) in the years 1962–63, 1975–77 and 1984–89, pp. 122–83.

p. 122) probably 21. 4. 1987, approx. 5:20 p.m., Prague, entrance to the Municipal House (Obecní dum) on Republic Square (náměstí Republiky), Harold Gordon Skilling in a light jacket and beret (according to the description in his surveillance record, H.G. Skilling was supposed to be without a bag and was meant to be accompanied by his wife)

p. 123) 21. 4. 1987, approx. 5:22–5:30 p.m., Prague, entrance to the Municipal House on Republic Square, center: Petr Pithart – operation COUNT (bearded man) and Alena Hromádková – operation ALI (the woman in the white cap)

p. 124) 23. 4. 1987, approx. 9:30 a.m., Prague, Na Můstku Street, Harold Gordon Skilling and his wife (being shadowed by two walking men, one of whom is on the lookout) and Jiřina Šiklová – operation PHILOSOPHER (the woman in the jacket with a handbag and a white plastic bag)

p. 125) 21. 4. 1987, approx. 5:07–5:13 p.m., Prague, entrance to the Municipal House (Obecní dům) on Republic Square (náměstí Republiky), from right: Ivan Havel – operation SÁVA (the curly-headed, bearded man) and Jiřina Šiklová – operation PHILOSOPHER (the woman with short hair in a trouser suit)

LECTURE (originally GARDENER)

Person surveilled: Ivan DEJMÁL (1946–2008). Developed by the Counterintelligence Directorate for the Struggle against the Internal Adversary (SNB Directorate X) and the Main SNB Counterintelligence Directorate (SNB Directorate II) in the years 1976–89, pp. 126–129.

p. 126) 10. 2. 1978, approx. 3:15 p.m., Prague, the corner of Havlíčkova Street and Na Florenci Street in front of Masaryk Train Station (Masarykovo nádraží, then called Nádraží Praha-Střed), Rudolf Battěk

p. 127) photo 1) 10. 2. 1978, approx. 3:15 p.m., Prague, the corner of Havlíčkova Street and Na Florenci Street in front of Masaryk Train Station (Masarykovo nádraží, then called Nádraží Praha-Střed), Rudolf Battěk on the far right (with a beret and glasses)

photo 2) 10. 2. 1978, approx. 3:15 p.m., Prague, the corner of Havlíčkova Street and Na Florenci Street in front of Masaryk Train Station (Masarykovo nádraží, then called Nádraží Praha-Střed), Rudolf Batték, on the far right (with a beret and glasses), the man whose hair is sticking out from among the Public Security (VB) officers is possibly Ivan Dejmal

p. 128) photo 1-2) 24. 11. 1977, approx. 3:30 p.m., Prague, a tram stop on Dělnická Street, Ivan Dejmal (with his back turned and a bag in his left hand), one of his fellow employees, who has not been identified (the man in a billed cap) and some random passersby

photo 3-4) 24. 11. 1977, approx. 3:30 p.m., Prague, a tram stop on Dělnická Street, from left: one of Ivan Dejmal's fellow employees, who has not been identified (the man in a billed cap), Ivan Dejmal (in a V-necked sweater with a bag in his left hand) and some random passersby

p. 129) 23. 11. 1977, approx. 3:50–4:00 p.m., Prague 2. Štěpánská Street, or possibly the corner of Ječná Street and Štěpánská Street, from left: Ivan Dejmal and the contact ADAM (identified as Karel Freund)

THEOLOGIAN

Person surveilled: Oto MÁDR, born 1917. Developed by the Prague StB Directorate, the Counterintelligence Directorate for the Struggle against the Internal Adversary (SNB Directorate X) and the Main SNB Counterintelligence Directorate (SNB Directorate II) in the years 1973–89, pp. 130–137.

p. 130) 8. 11. 1981, approx. 9:45 a.m., Prague, on the steps of the Church of St. John of Nepomuk on U kasáren Street in the Hradčany district, from left: Oto Mádr and the contact ADAM (identified as Jan Matějka)

p. 131) 8. 11. 1981, approx. 9:45 am, Prague, on the steps of the Church of St. John of Nepomuk on U kasáren Street in the Hradčany district

p. 132) photo 1) 6. 12. 1981, approx. 11 a.m., Prague, a small park in front of the bridge called Jiráskův most on the Smíchov-district side of the river (view of the Janáčkovo nábřeží embankment)

photo 2-3) 6. 12. 1981, approx. 11 a.m., Prague, a small park in front of the bridge called Jiráskův most on the Smíchov-district side of the river (view of the Janáčkovo nábřeží embankment), from left: the contact EDA (identified as Jan Altrichter) and Oto Mádr

p. 133) 6. 12. 1981, approx. 11 a.m., Prague, a small park in front of the bridge called Jiráskův most on the Smíchov-district side of the river (view of the bridge), Oto Mádr

p. 134) 6. 12. 1981, approx. 11 a.m., Prague, the square called Jiráskovo náměstí in front of the Jiráskův most bridge on the Smíchov-district side of the river (view of the bridge), from left: the contact EDA (identified as Jan Altrichter) and Oto Mádr

p. 135) 22. 11. 1981, approx. 10:40 a.m., Prague, beside St. Vitus Cathedral at Prague Castle, from left: a random pedestrian and Oto Mádr

p. 136) 19. 2. 1985, approx. 3:20 p.m., Prague, a bus stop on Pod stadiony Street, from left: a random pedestrian and Oto Mádr

p. 137) 19. 2. 1985, approx. 3:20 p.m., Prague, a bus stop on Pod stadiony Street, from left: a random pedestrian and Oto Mádr

PALACE 1 (previously SECRETARY or HÚZA and HÚZA)

Person surveilled: Cardinal František TOMÁŠEK (1899–92).

Registered and developed by the political counterintelligence department of the Ministry of the Interior (III. MV Directorate), the Olomouc and Ostrava regional directorates of the Ministry of the Interior, the Counterintelligence Directorate for the Struggle against the Internal Adversary (SNB Directorate X), and the Main SNB Counterintelligence Directorate (SNB Directorate II) in the years 1954, 1960–65 and 1974–89, pp. 138–145.

p. 138) 26. 8. 1988, approx. 12:22 p.m., Prague, the square called Loretánské náměstí, from right: Cardinal František Tomášek and his driver

p. 139) probably 26. 8. 1988, approx. 12:20 p.m., Prague, Loretánské náměstí, nuns leaving the Church of Our Lady of Angels

p. 140) probably 26. 8. 1988, approx. 12:20 p.m., Prague, Loretánské náměstí, nuns leaving the Church of Our Lady of Angels

p. 141) probably 26. 8. 1988, approx. 12:20 p.m., Prague, Loretánské náměstí, nuns leaving the Church of Our Lady of Angels

p. 142) probably 26. 8. 1988, approx. 12:20 p.m., Prague, location not determined, a nun who has left the Church of Our Lady of Angels

p. 143) probably 26. 8. 1988, approx. 12:20 p.m., Prague, Loretánské náměstí, nuns leaving the Church of Our Lady of Angels

p. 144) either 25. 12. 1985, approx. 10:00–10:55 am, or 22. 2. 1986, approx. 10:00–11:50 am, Prague, mass in St. Vitus Cathedral at Prague Castle (it is not possible to determine which mass it was)

p. 145) either 25. 12. 1985, approx. 10:00–10:55 am, or 22. 2. 1986, approx. 10:00–11:50 a.m., Prague, mass in St. Vitus Cathedral at Prague Castle (it is not possible to determine which mass it was), Cardinal František Tomášek (center)

ALICE 84

Person surveilled: Xavier ROUARD, born 1961. Developed by the Counterintelligence Directorate for the Struggle against the Internal Adversary (SNB Directorate II) and the Main SNB Counterintelligence Directorate (SNB Directorate II) in the years 1984–85 a 1987–89, pp. 146–151.

p. 146) 23. 8. 1984, approx. 7:00–7:20 p.m., Prague, the park called Vrchlického sady in front of the Main Train Station, from left: the contact EVA (identified as Elena Ferencová) and Xavier Rouard

p. 147) 23. 8. 1984, approx. 7:00–7:20 p.m., Prague, Vrchlického sady in front of the Main Train Station, from left: the contact EVA (identified as Elena Ferencová) and Xavier Rouard

p. 148) photo 1) 4. 9. 1984, approx. 5:50 p.m., Prague, in front of the swimming stadium in the Prague-Podolí district, the contact ALI (the man in center with a white T-shirt and a bag in his hand – not identified in the files)

photo 2) 4. 9. 1984, approx. 5:50 p.m., Prague, in front of the swimming stadium in the Prague-Podolí district, the contact ALI (the man in the white T-shirt with a bag in his hand – not identified in the files), the contact BORKA 81 (the woman in a light skirt with a bag under her arm and with braided hair – identified as Brigitte Cardols) and possibly Xavier Rouard (the man going up the steps whose leg and dark-haired head are the only things visible)

p. 149) 4. 9. 1984, approx. 5:50 p.m., Prague, in front of the swimming stadium in the Prague-Podolí district, from left: the contact ALI (the man in the white T-shirt pushing the door – not identified in the files) and possibly the contact BORKA 81, whose hair is sticking out from behind the man in a jacket – identified as Brigitte Cardols)

p. 150) 4. 9. 1984, approx. 6:45 p.m., Prague, in front of the swimming stadium in the Prague-Podolí district, from left: the contact BORKA 81 (identified as Brigitte Cardols) and the contact ALI (not identified in the files)

p. 151) 4. 9. 1984, approx. 6:45 p.m., Prague, in front of the swimming stadium in the Prague-Podolí district, from left: the contact BORKA 81 (identified as Brigitte Cardols) and the contact ALI (not identified in the files)

ALICE 85

Person surveilled: Stephane Rene Yves COCHET, born 1960. Developed by the Counterintelligence Directorate for the Struggle against the Internal Adversary (SNB Directorate II) in the years 1985–86, pp. 152–157.

p. 152) photo 1) 31. 5. 1985, approx. 12:50 p.m., Prague, Kaprova Street, from left: two random pedestrians, a man who has not been identified (in a light coat, partially concealed by a car) and Vilém Žipek (the man standing with his back to the camera)

photo 2–3) 31. 5. 1985, approx. 12:50 p.m., Prague, Kaprova Street, from left: a man who has not been identified (in a light coat, partially concealed by a car) and Vilém Žipek (the man in the driver's position)

p. 153) photo 1) 31. 5. 1985, approx. 12:50 p.m., Prague, Kaprova Street, from left: a random pedestrian, a man who has not been identified (in a light coat, partially concealed by a car)

photo 2) 31. 5. 1985, approx. 12:58 p.m., Prague, Kaprova Street, from left: a random pedestrian, Stephane Rene Yves Cochet (in a light coat, partially concealed by a car) and the driver Ježek (standing with his back to the camera)

p. 154) 31. 5. 1985, approx. 12:58 p.m., Prague, Kaprova Street, from left: a random pedestrian, Stephane Rene Yves Cochet (in a light coat, partially concealed by a car) and the driver Ježek (standing with his back to the camera)

p. 155) 31. 5. 1985, approx. 12:58 p.m., Prague, Kaprova Street, from left: Stephane Rene Yves Cochet (in a light coat, partially concealed by a car) and the driver Ježek (standing with his back to the camera)

p. 156) 14. 6. 1985, approx. 11:15 a.m., Prague, Jílská Street, in front of the vehicle: Stephane Rene Yves Cochet and ZORY 84 (identified as Annie Bizet)

p. 157) 14. 6. 1985, approx. 11:15 a.m., Prague, Jílská Street: Stephane Rene Yves Cochet and ZORY 84 (identified as Annie Bizet)

ADOLF

Person surveilled: Richard ALFORD, born 1943. Developed by the Main FSZS (Federal Intelligence Services Directorate)/FMV (Federal Ministry of the Interior) Counterintelligence Directorate (Directorate II) in the years 1969–72, pp. 158–159.

- p. 158) 11. 5. 1984, approx. 1.50 p.m., Prague, in front of the hall at Prague-Ruzyně Airport, from left: Richard Alford's wife, the contact HERMES 82 (not identified in the file) and Richard Alford
*p. 159) 11. 5. 1984, approx. 1.50 p.m., Prague, in front of the hall at Prague-Ruzyně Airport, from left: Richard Alford's wife, the contact HERMES 82 (not identified in the file) and Richard Alford**

PARTICIPANT

Person surveilled: Atef DAOUD, born 1940. Developed by the Counterintelligence Directorate for the Protection of the Economy (SNB Directorate XI) in the years 1978–82, pp. 160–163.

- p. 160) probably 21. 4. 1982, Prague, Pařížská Street near the Hotel Intercontinental, an unknown man
*p. 161) 29. 4. 1982, Prague, in front of the hall at Prague-Ruzyně Airport, Atef Daoud (the dark-haired man in dark clothing) between a man and a woman who have not been identified
*p. 162) 10. 4. 1982, approx. 4 p.m., Prague, in front of the Slavia Prague SK (then IPS) swimming stadium in the Vršovice district, in a group from the left: Atef Daoud's wife (in white with bags), Atef Daoud, their child and Theodor Jonáš
*p. 163) 15. 4. 1982, approx. 11:45 a.m., Prague, in the Kriváň Hotel (now the "Office Building") on I. P. Pavlova Square, from left at the table: a moustachioed man who has not been identified and Atef Daoud****

ALEŠ

Person surveilled: Jiří NÁPRAVNÍK, born 1941. Developed and registered by the Prague StB Directorate in the years 1974–75 and 1975–84, pp. 164–165.

- p. 164) 2. 7. 1979, approx. 1:20 p.m., Prague, possibly Wenceslas Square, Jiří Nápravník (in a white sweater with dark glasses) and an unknown man who has not been identified
*p. 165) photo 1) 25. 4. 1979, approx. 9:30–9:40 a.m., Prague, the square called Náměstí bratří Synků, from left: Jiří Nápravník and the contact KAREL (identified as Miloš Tipek)
*photo 2) 25. 4. 1979, approx. 9:30–9:40 a.m., Prague, Náměstí bratří Synků, the contact KAREL (identified as Miloš Tipek)***

ALEX (originally FRIEND)

Person surveilled: Alexander BAUMGARTNER, born 1938. Developed by the Counterintelligence Directorate for the Struggle against the Internal Adversary (SNB Directorate II) in the years 1981–84, pp. 166–169.

- p. 166) unidentifiable photograph
*p. 167) photo 1) 26. 4. 1980, approx. 8:50 a.m., Prague, Spálená Street, from left: Alexander Baumgartner, his wife and a random pedestrian
*photo 2) 26. 4. 1980, approx. 8:50 a.m., Prague, Spálená Street, from left: Alexander Baumgartner, his wife and the contact EMA (identified as Marie Kobyláková)
*p. 168) 26. 4. 1980, approx. 1:15 p.m., Prague, Vodičkova Street, from left: Alexander Baumgartner, his wife and a random pedestrian
*p. 169) 26. 4. 1980, approx. 1:15 p.m., Prague, Vodičkova Street, from left: Alexander Baumgartner, his wife and a random pedestrian*****

ALEX 2

Person surveilled: Roger KODAT, born 1954. Developed by the Counter-Intelligence Administration for the Protection of the Economy (SNB Directorate XI) and the Counterintelligence Directorate for the Struggle against the Internal Adversary (SNB Directorate II) in the years 1984–89, pp. 170–173.

- p. 170) 21. 3. 1988, Prague, Wenceslas Square (Václavské náměstí), a figure concealed by a man in a jacket and with a bag in his hands – possibly the contact JIRKA (not identified in the file)
*p. 171) 11. 11. 1987, approx. 3:10–3:15 p.m., Prague, Na Příkopě Street, from right: the contact ADAM (the dark-haired, moustachioed man in a jacket –not identified in the file), the contact IDA (the man in a coat –not identified in the file) and Roger Kodat (the man with glasses in the light jacket)
*p. 172) photo 1–2) 21. 3. 1988, approx. 12:45–2:30 p.m., Prague, Wenceslas Square (Václavské náměstí)
*photo 3) 21. 3. 1988, approx. 12:45–2:30 p.m., Prague, Wenceslas Square (Václavské náměstí), the man on the far left (bareheaded, in a light jacket) – the contact JIRKA (not identified in the file)
*p. 173) photo 1) 21. 3. 1988, approx. 8:50 a.m., Prague, Pařížská Street, a man with glasses in a light coat, possibly Roger Kodat
*photo 2) 21. 3. 1988, approx. 8:50 a.m., Prague, Pařížská Street, a random pedestrian******

ALFA

Person surveilled: Jana DISMANOVÁ, born 1947. Developed by the Counterintelligence Directorate for the Struggle against the Internal Adversary (SNB Directorate II) and the Counter-Intelligence Administration for the Protection of the Economy (SNB Directorate XI) in the years 1984, 1984–87, pp. 174–177.

p. 174) 16. 3. 1986, approx. 11:20–11:59 p.m., Prague, in the hall of the Main Train Station, from left: the contact TONDA (identified as Antonín Veselý), the husband of Jana Dismanová and some random pedestrians

*p. 175) 16. 3. 1986, approx. 11:20–11:59 p.m., Prague, in the hall of the Main Train Station, from left: Hana Veselá and Jana Dismanová
p. 176) 17. 5. 1985, approx. 8:10–8:30 a.m., Prague, beside the Pankrác metro station (then called Mládežnická), Jana Dismanová (in the center dressed in black and white with a bag in her left hand)*

p. 177) possibly 17. 5. 1985, Prague, Jana Dismanová leaning on the left

ALFA 1 (originally MAJA)

Person surveilled: Hiroshi GOKAN. Monitored as part of the development of the Japanese embassy, p. 178–181.

p. 178) 17. 2. 1985, approx. 7:57–8:03 a.m., Prague, in front of the Ambassador Hotel on Wenceslas Square, Hiroshi Gokan (who cannot be identified in the photograph), his partners and drivers of diplomatic vehicles

p. 179) 17. 2. 1985, approx. 8:20–9:45 a.m., Prague, in the hall of Prague-Ruzyně Airport, from left: a random passerby, (possibly) Hiroshi Gokan and one of his partners

p. 180) 17. 2. 1985, approx. 8:20–9:45 a.m., Prague, in front of the hall of Prague-Ruzyně Airport, one of Hiroshi Gokan's partners

p. 181) 17. 2. 1985, approx. 8:20–9:45 a.m., Prague, in front of the hall of Prague-Ruzyně Airport, Hiroshi Gokan's partners

ALFA K

Person surveilled: Karel ŠIRHAL, born 1940. Developed in the years 1980–87 by the Counter-Intelligence Administration for the Protection of the Economy (SNB Directorate XI), pp. 182–183.

p. 182) 30. 1. 1985, approx. 3:12 p.m., Prague, in front of a fruit-and-vegetable shop on V cibulkách Street, Karel Širhal

p. 183) 30. 1. 1985, approx. 3:12 p.m., Prague, in front of a fruit-and-vegetable shop on V cibulkách Street, Karel Širhal

ALFONZ

Person surveilled: Heinz KOUSAL, born 1939. Developed by the Prague and Hradec Králové StB directorates in the years 1983–85 and 1985–89, pp. 184–187.

p. 184) 30. 9. 1983, approx. 12:50 p.m., Prague, in front of the hall at Prague-Ruzyně Airport, from right: Heinz Kousal and his wife

p. 185) 30. 9. 1983, approx. 12:50 p.m., Prague, in front of the hall at Prague-Ruzyně Airport, from right: Heinz Kousal and his wife

p. 186) 30. 9. 1983, approx. 12:25 p.m., Prague, in front of the hall at Prague-Ruzyně Airport, from right: the contact LOLA (identified as Alla V. Zyzina) and a man who accompanied her (not identified in the file)

p. 187) 1. 10. 1983, approx. 5–6 p.m., at a Konopiště roadside café near Konopiště Chateau, from left: a random guest, Heinz Kousal and an unknown woman

ALFRED

Person surveilled: Lucia Corone OSORNO (also written OSORIO), born 1936. She was monitored at the request of "Cuban friends" for the Counterintelligence Directorate for the Struggle against the Internal Adversary (SNB Directorate II) in the years 1978 and 1979, pp. 188–191.

p. 188) 17. 11. 1978, approx. 11:45 a.m., Prague, in front of the polyclinic on Charles Square (Karlovo náměstí)

p. 189) 17. 11. 1978, approx. 11:45 a.m., Prague, in front of the polyclinic on Charles Square, from right: Lucia Corone Osorno and an old man, not identified in the file

p. 190) 16. 11. 1978, approx. 12:20 p.m., Prague, Národní Street, Lucia Corone Osorno (the woman in a light coat with a dark collar)

p. 191) 9. 4. 1979, Prague, possibly Wenceslas Square, Lucia Corone Osorno (the woman in a light coat)

ALFREDO

Person surveilled: Alessio UGOLINI, born 1921. Developed in the years 1976–82 by the Counterintelligence Directorate for the Protection of the Economy (SNB Directorate XI), pp. 192–195.

p. 192) 1. 4. 1977, approx. 5:30–6:45 p.m., Prague, Pařížská Street, from left: Giorgio Rossi and Alessio Ugolini (the names of both men were the wrong way around on the photo – Ugolini was identified according to his portrait photograph)

p. 193) 1. 4. 1977, approx. 5:30–6:45 p.m., Prague, in front of the Old Town Hall on Old Town Square, from left: Giorgio Rossi and Alessio Ugolini

p. 194) 1. 4. 1977, approx. 5:30–6:45 p.m., Prague, Pařížská Street, from left: Giorgio Rossi and Alessio Ugolini

p. 195) photo 1) 1. 4. 1977, approx. 5:30–6:45 p.m., Prague, Pařížská Street, from left: Giorgio Rossi and Alessio Ugolini

photo 2) 1. 4. 1977, approx. 5:30–6:45 p.m., Prague, in front of the Old Town Hall on Old Town Square, from left: Giorgio Rossi and Alessio Ugolini

PARISIAN

Person surveilled: Suzette GAZAGNE, born 1946. Developed by the Counterintelligence Directorate for the Struggle against the Internal Adversary (SNB Directorate X), Main SNB Counterintelligence Directorate (SNB Directorate II), pp. 196–201.

p. 196) probably 11. 10. 1984, approx. 8:10 a.m., Prague, Wenceslas Square, possibly Suzette Gazagne with her daughter

p. 197) probably 11. 10. 1984, approx. 8:10 a.m., Prague, Wenceslas Square, on the far right: possibly Suzette Gazagne (almost imperceptible)

p. 198) 20. 2. 1984, approx. 7:45–7:50 a.m., Prague, probably beside the Horčíkova bus stop, Suzette Gazagne with her son

p. 199) 20. 2. 1984, approx. 7:45–7:50 a.m., Prague, probably beside the Horčíkova bus stop, Suzette Gazagne with her son

p. 200) 29. 1. 1985, approx. 8:10–8:15 a.m., Prague, possibly Štěpánská Street, Suzette Gazagne

p. 201) probably 24. 9. 1985, Prague, in front of the Institut Francais on Štěpánská Street (no. 35), a woman in a black sweater, possibly Suzette Gazagne (the photographs cannot be precisely identified)

ALI

Person surveilled: Ibrahim Selim EZZAT, born 1926. Developed by the Counterintelligence Directorate for the Struggle against the Internal Adversary (SNB Directorate II) in the years 1977–81, pp. 202–205.

p. 202) 8. 11. 1977, approx. 1:45 p.m., Prague, in front of Palác Metro on Národní Street, from left: a random pedestrian, Ibrahim Selim Ezzat and Kamal Bakr in the car

p. 203) 8. 11. 1977, approx. 1:45 p.m., Prague, in front of Palác Metro on Národní Street, from left: Ibrahim Selim Ezzat and Kamal Bakr

p. 204) possibly 8. 11. 1977, in front of the Tesco department store (then called Máj), the corner of Spálená and Národní streets, in the center: Ibrahim Selim Ezzat (with glasses in a light jacket) and Kamal Bakr (with glasses in dark clothing)

p. 205) possibly 8. 11. 1977, Prague, a branch of the Česká spořitelna bank on the corner of Národní Street and Na Perštýně Street (then the building of the Albatros publishing house)

ALLIGATOR

Person surveilled: Jorda Petrov MALINOVSKI, born 1923. On the basis of a request from the Ministry of the Interior of the Bulgarian People's Republic, this person was monitored on a once-off basis for the Counterintelligence Directorate for the Protection of the Economy (SNB Directorate XI), pp. 206–209.

p. 206) 19. 6. 1979, approx. 3:30 p.m., Prague, the park called Chotkovy sady, random passengers

p. 207) 20. 6. 1979, approx. 12:40 p.m., Prague, a car park near Prague's Výstaviště exhibition grounds (then called PKOJF – Park kultury a oddechu Julia Fučíka or "the Julius Fučík Park of Culture and Relaxation")

p. 208) photo 1) 22. 6. 1979, approx. 4:30 p.m., Prague, a tram stop in front of Prague's Výstaviště exhibition grounds (PKOJF), from left: Jorda Petrov Malinovski and an unidentified man

photo 2–3) 22. 6. 1979, approx. 4:30 p.m., Prague, in Prague's Výstaviště exhibition grounds (PKOJF), from left: Jorda Petrov Malinovski and two unidentified men

p. 209) 22. 6. 1979, approx. 4:30 p.m., Prague, a tram stop in front of Prague's Výstaviště exhibition grounds (PKOJF), from left: a man who has not been identified, a random pedestrian, Jorda Petrov Malinovski and an unidentified man

ALIMAK

Person surveilled: Dušan VIOLA, born 1948. He was monitored for the Prague StB Directorate in 1974, pp. 210–211.

- p. 210) 15. 8. 1974, approx. 4:10–4:20 p.m., Příbram, from left: Hadrovský (this person has not been identified in more detail in the file) and Dušan Viola*
p. 211) 15. 8. 1974, approx. 4:10–4:20 p.m., Příbram, from left: Hadrovský (this person has not been identified in more detail in the file) and Dušan Viola

ALMA

Person surveilled: Imrich WEINER-KRÁL, born 1901. Developed by the Counterintelligence Directorate in Bratislava (SNB Directorate XII) in the years 1975–78, pp. 212–217.

- p. 212) 26. 9. 1974, approx. 4 p.m., Prague, in the hall of Prague-Ruzyně Airport, Imrich Weiner-Král (center)*
p. 213) 26. 9. 1974, approx. 4 p.m., Prague, in the hall of Prague-Ruzyně Airport, Imrich Weiner-Král (first or second from the left)
p. 214) Prague, unidentifiable photograph
p. 215) 27. 9. 1974, approx. 3:30 p.m., Prague, beside the former Czechoslovak Airlines bus station on Revoluční Street, Imrich Weiner-Král with his back to the camera and behind him the contact DANA (the woman with glasses in a chequered coat getting on the bus – identified as Silvia Illečková)
p. 216) 26. 9. 1974, approx. 4:20–4:30 p.m., Prague, in front of the hall of Prague-Ruzyně Airport, from left: three unknown men and Imrich Weiner-Král
p. 217) 27. 9. 1974, Prague, probably Klimentská Street, probably Karel Friedmann (an acquaintance of Imrich Weiner-Král)

ALOE 80

Person surveilled: Pietro BERARDI, born 1937. Developed by the Counterintelligence Directorate for the Struggle against the Internal Adversary (SNB Directorate II) in the years 1980–83, pp. 218–221.

- p. 218) 17. 9. 1982, approx. 11:10 a.m., Prague, in front of Olšany Cemetery (Olšanské hřbitovy) on Vinohradská Street, Pietro Berardi (the man in the car)*
p. 219) 25. 2. 1983, approx. 10:15 a.m., Prague, supposedly "in front of the home of ALOE 80" (Berardi, however, lived on Heršmanova Street in Prague 7-Holešovice, which does not corre-

spond to the building in the background), from left: a woman who has not been identified and Pietro Berardi in a car

p. 220) 17. 9. 1982, approx. 11:10 a.m., Prague, in front of the Olšany Cemetery on Vinohradská Street, in the center: the contact EDA (the man in the suit – identified as Mirko Všetula)

p. 211) 17. 9. 1982, approx. 11:10 a.m., Prague, in front of the Olšany Cemetery on Vinohradská Street, random pedestrians and in the center, the contact EDA (the man in the suit – identified as Mirko Všetula)

ALOIS

Person surveilled: Pavel VYSKOČIL, born 1934. Developed and registered by the Counterintelligence Directorate for the Protection of the Economy (SNB Directorate XI) and the Counterintelligence Directorate for the Struggle Against the Internal Adversary (SNB Directorate II) in the years 1977–81, pp. 222–227.

- p. 222) 4. 8. 1987, approx. 11:45–11:55 a.m., Prague, Ověnecká Street, from left: the contact ADAM (an employee of the Geodesy and Cartography Institute in Prague, who was not identified in the file), Pavel Vyskočil and some random pedestrians*
p. 223) 4. 8. 1987, approx. 11:45–11:55 a.m., Prague, Ověnecká Street, from left: the contact ADAM (an employee of the Geodesy and Cartography Institute in Prague, who was not identified in the file) and Pavel Vyskočil
p. 224) photo 1) 8. 7. 1987, approx. 4:12–4:20 p.m., Prague, at the entrance to the Nádraží Holešovice metro station (then called Fučíkova), from left: the contact ALI (identified as Khalil Ahmed Rabie), Pavel Vyskočil and the contact HUGO (identified as Hossein Shehata Amin Ibrahim)
photo 2) 8. 7. 1987, approx. 4:12–4:20 p.m., Prague, at the entrance to the Nádraží Holešovice metro station (then called Fučíkova), from left: Pavel Vyskočil, the concealed contact HUGO (identified as Hossein Shehata Amin Ibrahim) and the contact ALI (identified as Khalil Ahmed Rabie)
p. 225) 8. 7. 1987, approx. 4:12–4:20 p.m., Prague, at the entrance to the Nádraží Holešovice metro station (then called Fučíkova), from left: a random pedestrian, Pavel Vyskočil, the contact HUGO (identified as Hossein Shehata Amin Ibrahim) and the contact ALI (identified as Khalil Ahmed Rabie)
p. 226) 4. 7. 1987, approx. 6:15 p.m., Prague, Bělohorská Street, Pavel Vyskočil's wife is on the right (only her shoulder is visible)
p. 227) 4. 8. 1987, approx. 8:10–8:15 a.m., Prague, Malovanka tram stop on Bělohorská Street, Pavel Vyskočil (center)

ADAM

A cover name for the training of new State Security Service officers (TRAINING EXERCISE 1987, TRAINING EXERCISE 1988, TRAINING EXERCISE 1989); those surveilled were always simply identified as ADAM, 228–231.

p. 228) 24. 5. 1988, approx. 11:15 a.m., Prague, Náměstí Kinských Square (then called náměstí Sovětských tankistů), or Štefánikova Street (then called S. M. Kirova), a man (in a jacket with his hands in his pocket) whom the object met with (i.e. ADAM – see above) – not identified in the file

p. 229) 24. 5. 1988, approx. 10:15–10:27 a.m., Prague, a tram stop in the direction of Charles Square on Ječná Street, ADAM (the man in a waistcoat with a bag below his left hand)

p. 230) 2. 10. 1989, approx. 9:05–9:30 a.m., Prague, a tram stop in the direction of Charles Square on Spálená Street, ADAM (the man in a jacket with a bag on his right shoulder)

p. 231) 2. 10. 1989, approx. 9:05–9:30 a.m., Prague, a tram stop in the direction of Charles Square on Spálená Street, ADAM (the man in a jacket with a bag on his right shoulder)

ALBA

Person surveilled: Andries Van Den EIJKEL, born 1931. Monitored as part of the development of František Kubíček (born 1913) by the Prague State Security Directorate, pp. 232–235.

p. 232) 22. 8. 1983, approx. 11 a.m., Prague, Wenceslas Square (at the Na Můstku crossroads), entirely in the light: Andries Van Den Eijkel

p. 233) 22. 8. 1983, approx. 11 a.m., Prague, Wenceslas Square (at the Na Můstku crossroads), from left: Henrik König, Andries Van Den Eijkel (entirely in the light) with his wife and a random pedestrian (the man leaning on the railings)

p. 234) photo 1) 22. 8. 1983, approx. 4 p.m., Prague, at the Albatros Botel on the embankment called Nábřeží Ludvík Svoboda, an unknown man

photo 2) 22. 8. 1983, approx. 4 p.m., Prague, at the Albatros Botel on the Nábřeží Ludvík Svoboda embankment, an unknown man

p. 235) 22. 8. 1983, approx. 4 p.m., Prague, at the Albatros Botel on the Nábřeží Ludvík Svoboda embankment, from left: an unknown man and Henrik König

ALI

Person surveilled: Alena HROMÁDKOVÁ, born 1943. Developed by the Prague State Security Directorate, the Counterintelligence Directorate for the Struggle against the Internal Adversary (SNB Directorate X) and the Main SNB Counterintelligence Directorate (SNB Directorate II) in the years 1977–89, pp. 236–241.

p. 236) 31. 8. 1984, approx. 7:30 p.m., Prague, Přemyslovská Street, a man who has not been identified

p. 237) 31. 8. 1984, approx. 7:30 p.m., Prague, Přemyslovská Street, a man who has not been identified

p. 238) 24. 3. 1987 (also incorrectly dated 24. 2. 1987), approx. 5:50 p.m., Prague, beside the statue of St. Wenceslas on Wenceslas Square, the contact EMA (she was not identified because she evaded the directorates' officers on the metro!)

p. 239) 24. 3. 1987 (also incorrectly dated 24. 2. 1987), approx. 5:50 p.m., Prague, beside the statue of St. Wenceslas on Wenceslas Square, the contact EMA

p. 240) 10. 2. 1984, approx. 9:30 a.m., Prague, a passage on Charles Square, from left: the contact RITA (identified as Tatána Holečková) and Alena Hromádková

p. 241) 5. 1. 1984, approx. 9 a.m., Prague, entrance to Flora metro station on Vinohradská Street, Alena Hromádková

ALOE

Person surveilled: Italo BASTICO, born 1933. Developed by the Counterintelligence Directorate for the Struggle against the Internal Adversary (SNB Directorate II) in the years 1977–81, pp. 242–243.

p. 242) 11. 10. 1978, approx. 12:24 p.m., Prague, the steps of St. Nicholas Church on the square called Malostranské náměstí, from left: the new contact ADAMOV (this was supposed to be the new military attaché from the Italian embassy in Prague, but in the actual file with the cover name ADAMOV, his predecessor Umberto Tocci was the person who was surveilled) and Italo Bastico

p. 243) probably 12. 11. 1979, approx. 4:13 p.m., Prague, Mochovská Street, from left: probably the contact DAGMAR (identified as Katarina Cmíralová) and Italo Bastico

LAWYER B

Person surveilled: Ján ČARNOGURSKÝ, born 1944. Developed by the Counterintelligence Directorate in Bratislava (SNB Directorate XII) in the years 1977–89, pp. 244–247.

p. 244) 12. 9. 1985, approx. 11:50 a.m.–12:15 p.m., Prague, beneath the premises of Czech Radio (then Czechoslovak Radio) on Vino- hradska Street, from right: Ján Čarnogurský (the man in a waistcoat with arms crossed and glasses, standing in front of a telephone booth) and the contact DAN in the telephone booth (he was not identified in the file, but he was supposed to have been from the Federal Pricing Authority)

p. 245) 12. 9. 1985, approx. 11:50 a.m.–12:15 p.m., Prague, beneath the premises of Czech Radio (then Czechoslovak Radio) on Vino- hradska Street, from right: Ján Čarnogurský (the man in a waistcoat with arms crossed and glasses, standing in front of a telephone booth) and the contact DAN in the telephone booth

p. 246) 12. 9. 1985, approx. 11:50 a.m.–12:15 p.m., Prague, beneath the premises of Czech Radio (then Czechoslovak Radio) on Vino- hradska Street, from left (almost imperceptible) Ján Čarnogurský and the contact DAN

p. 247) 20. 9. 1985, approx. 10 am, Prague, on the square called Náměstí u svatého Jiří at Prague Castle, Ján Čarnogurský

ALCRON (originally FLOWER)

Person surveilled: Kitty (or Květa) HAWLEY, born 1943. Developed and registered by the Counterintelligence Directorate for the Struggle against the Internal Adversary (SNB Directorate II), the Main FMV Foreign Intelligence Directorate (FMV Directorate I), the Brno State Security Directorate and the Counterintelligence Directorate for the Protection of the Economy (SNB Directorate XI) in the years 1974–87, pp. 248–251.

p. 248) 19. 5. 1976, either approx. 9:50 a.m., or approx. 2:55 p.m., Prague, Wenceslas Square, from left: two random pedestrians, the contact HUGO (identified as John Earl) and Kitty Hawley

p. 249) possibly 17. 5. 1976, approx. 2:40–2:45 p.m., Prague, in the hall of Prague-Ruzyně Airport, from left: Kitty Hawley (with a buggy) and a contact (the man standing beside her, not identified in the file)

p. 250) photo 1) possibly 17. 5. 1976, approx. 3:30–3:45 p.m., Prague, in front of the hall at Prague-Ruzyně Airport, from left: possibly the contact EVA (identified as Sylvie Štrymplová) and the contact HUGO (identified as John Earl)

photo 2) possibly 17. 5. 1976, approx. 3:30–3:45 p.m., Prague, in front of the hall at Prague-Ruzyně Airport, from left: the contact HUGO (identified as John Earl and possibly the contact JAN (identified as Jan Michael East)

p. 251) possibly 17. 5. 1976, approx. 3:30–3:45 p.m., Prague, in front of the hall at Prague-Ruzyně Airport, from left: possibly the contact EVA (identified as Sylvie Štrymplová), the contact HUGO standing beside the car (identified as John Earl) and possibly the contact JAN sitting behind the wheel (identified as Jan Michael East)

PRODUCER 1

Person surveilled: Miloš FORMAN, born 1932. Developed by the Counterintelligence Directorate for the Struggle against the Internal Adversary (SNB Directorate X) and the Main SNB Counterintelligence Directorate (SNB Directorate II) in the years 1982–89, pp. 252–255.

p. 252) photo 1) possibly 13. 1. 1982, either approx. 11 a.m., or 12:15 p.m., Prague, Wenceslas Square, from left: a random pedestrian and Miloš Forman

photo 2) possibly 13. 1. 1982, either approx. 11 a.m., or 12:15 p.m., Prague, Wenceslas Square, from left: Miloš Forman and a driver from Filmexport Prague, not identified in the file

p. 253) 15. 1. 1982, approx. 11:00–11:20 a.m., Prague, platform No. 2 at the Main Train Station, Miloš Forman (second from right) in the company of seven unidentified people (six men and one woman) who came to accompany him to the train to Paris

p. 254–255) 11. 1. 1982, approx. 11:25 a.m., Prague, in front of the hotel called U Tří pštrosů on the corner of U Lužického semináře Street and the square called Dražického náměstí, from left: Miloš Forman getting into a car and Saul Zaentz

We always use the present-day names of places, streets and squares in the photograph descriptions. Later, in parentheses in the index, we list the place, street and square names used at the time the surveillance took place. Exceptions confirming the rule are the Hotel Kriváň, now the "Office Building" on I.P. Pavlova Square (see the photographs from the AKTER file on p. 163), or the U tunelu wine bar on Koněvova Street, whose current name we have not been able to determine (see the photographs from the PETRA file on pp. 106–107).

Individual code names of surveilled people are presented in various forms in the files (the code name ALFA 1, for example, is also listed as ALFA-1, ALFA I and ALFA-II). For the sake of regularity, we list them without hyphens and with Arabic numerals (note: double-digit numbers were always written in the files in Arabic numerals), e.g. ALFA 1.

In the event that several photographs occur on one page, portraying various persons or situations, they are described separately, in reading order. The label "photo 1)" thus applies to the first photograph from the left, "photo 2)" to the second photo from the left, and so on.

The code names of "contacts" (note: as in the original records, these are written using capital letters), or people with whom those surveilled – or photographed – met, coincidentally ran into, etc. repeat frequently. This is the case for one simple reason: servicemen of the Surveillance Directorate always made them up anew to differentiate them from "subjects" (surveilled persons), people who were not investigated (for unknown reasons to us today), or from other "contacts."

All of the stated times are estimated; we have therefore added the adverb "approx." (cca) in the sense of "...approximately at...". We do so for the following four reasons: 1) the times on the surveillance photographs do not always match the times on the surveillance notes; 2) most of the surveillance took place over longer time periods, and therefore 3) it is frequently impossible to specify an exact moment when the surveilled person was captured (note: it is often a mere guess of the time when the surveilled person might have been found at a given place), or more precisely 4) there remains the question of how much we should believe the occasional completely precise (to the minute) time notes, when the great majority of surveillance activities operated within time segments of much longer duration (five, ten, or even more minutes).

For the other data (dates, places and persons) that we are not 100% certain about, we use the adverb "probably" (snad). This expresses the very high probability of correctness of the stated information, on the basis of which everything else unfolds. For example, "...probably 26.8. 1988, Prague, unknown location, approx.

12:20 pm, nun leaving the Church of Our Lady of the Angels..." (see the photograph from the PALÁC 1 file on p. 142) means that in the event it really concerns August 26, 1988, then all the further data (place, time and situation) are correct.

The ordering of photographs, or as the case may be of the individual files (note: series of photographs from individual files are always labeled with the code name of the file only once, on the first picture), is random in this book, corresponding to the selection of the author.

The photographs that we were unable to identify, or in which we could not specify people, places (note: with the exception confirming the rule, all of them were taken in Prague) or times, are described generally in the photograph section, then later more thoroughly in the index. In all other photographs, the date and location of origin (note: if it is not mentioned otherwise, one description applies to several pictures) is mentioned in the photograph section, then expanded upon in the index with the time and identification of the person.

All of the texts contained herein address the surveillance methods and mechanisms of the Communist secret police – as well, of course, as its output – during the time of Communist totalitarian power in Czechoslovakia. Thus even the casual reader needs at least a general grasp of the overall logic and structure of that regime's institutions, and further to bear in mind the fundamental link all of those institutions maintained with that period's Soviet-style Communist regime and its very specific *modus operandi*.

The entire governing structure of Czechoslovakia, as a satellite state of the USSR, was modeled after Soviet structures and ultimately controlled by the Communist Party of Czechoslovakia, which in turn was directly managed by Moscow. This reality understandably encompasses the security institutions that played such a critical role in helping to keep the regime in power.

While the Czech reader has at least a passing knowledge of these basic underlying realities, the English-speaking reader may benefit from an additional few words of introduction. Of essential import with respect to this publication is the fact that the security services of Communist Czechoslovakia were housed within the domain of the Ministry of the Interior (after 1968, the Federal Ministry of the Interior). Under that Ministry's auspices was the National Security Corps (Sbor národní bezpečnosti – SNB), which in turn managed both the secret police (Státní bezpečnost – StB), who were political police officers working undercover, and the state police (Veřejná bezpečnost – VB), uniformed officers functioning more or less as a police force would be expected to function, that is, to maintain public order, patrol the streets, etc.. As the preceding texts reveal, the Surveillance Directorate (Správa sledování) was one of the StB's central units within the National Security Corps.

The "Orwellian" nature of these institutions and specifically their obfuscatory titles is well known, and while these naturally tend to make reading more difficult, we had to bear a multitude of factors in mind while translating. The most decisive factor was the nature of each individual text.

Because the intention of this publication is to reach a wider than strictly academic audience, the book opens with the cultural columnist Jan H. Vítvar's more general introduction to the photographs. With this in mind, his article has been translated using more palatable, or readable, terminology, e.g. Communist secret police for Státní bezpečnost – StB. Further, explanatory passages have been added where socialist-era terminology is used, to draw a fuller picture for the non-local reader. The same logic has been applied in the translation of photo editor Vladimír Bosák's introduction to the photographs themselves.

On the other hand, Pavel Žáček's and Anna Pavlíková's more scholarly, researched texts, as well as the profiles of StB officials

and the index, call for a somewhat different approach. In these, we elected to translate more literally, respecting not only the academic context in which the texts were written, but also the actual nature of the myriad titles and terms used by Communist institutions. The most often used from among these are the above-mentioned secret police (here translated literally as the State Security Service), the state police (again translated literally as Public Security), and the National Security Corps, as well as the multiple directorates, sections, departments, and other units, including, of course, the Surveillance Directorate.

We concluded that in these texts it was necessary to draw a balance between readability and faithfulness to the nature of the piece and its purpose. As scholars, the authors refer to the official governing organs and quote documents stemming from these sources. As obfuscatory as the language used therein may have been, we have opted to remain faithful to the original texts, in order to convey the reality of the period as well as to provide clear reference points. This includes the use of a combination of Roman and Arabic numerals to differentiate Interior Ministry units, as well as a number of terms native to the field of surveillance, but often with a particular Soviet twist, such as *ustanovka* ("detection"), *sledovačka/sledovač* ("tailing unit/tail"), *opérny bod* ("stakeout"), *objekt* ("subject"), *rozpracovat* ("develop"), *akce* ("operation"), and *styk* ("contact"). At times, it means the terms do not flow off the tongue, particularly for the lay English-speaking reader. These terms are indicated in quotation marks the first time they appear within a given text.

The names of individual StB operations have been translated to add further flavor of the period, with the assumption that the more demanding reader will refer to the Czech equivalent if specific research is planned. Operation "Hen II" or "Tennis Player," for example, are "Slepice II" and "Tenista" in Czech.

Finally, due to the fact that the original source materials referenced in footnotes exist for the most part only in Czech, their names, titles and other publication data have been cited in the original language. In the event that a specific article is mentioned, we have provided an English translation for informational purposes. It is hoped that since this is a bilingual book, the reader will refer to the Czech original for any necessary clarification.

